

ISTENNEL A DÖNTÉSEINKBEN

Református hit- és erkölcstan tankönyv
5. osztályos tanulók számára

5.
osztály

ISTENNEL A DÖNTÉSEINKBEN

ISTENNEL A DÖNTÉSEINKBEN

Református hit- és erkölcsstan tankönyv

5. osztályos tanulók számára

Budapest, 2023

TARTÓS TANKÖNYV **A REFORMÁTUS HIT- ÉS ERKÖLCSTAN TANTÁRGY OKTATÁSÁHOZ**

Készült a Református Pedagógiai Intézet hit- és erkölcsstan taneszköz fejlesztő programja keretében, a Zs. - 243/2012. 11. 16. és Zs. - 244/2012. 11. 16. zsinati határozat alapján.

A tankönyv az általános iskola **ötödik évfolyama** számára ajánlott.
Használható mind a gyülekezeti kötelezően választható, fakultatív,
mind az egyházi iskolákban történő iskolai hit- és erkölcsstanoktatás számára.
Több évfolyamból történő csoportösszevonás esetén a hit- és erkölcsstan
helyi tantervnek megfelelő módon használandó.

A tartós tankönyvhöz használható munkafüzetek kódjai:

- a) református gyülekezetek hit- és erkölcsstanoktatásban: RP-005/1MFGY
- b) az egyházi iskolák református hit- és erkölcsstanoktatásában: RP-005/2MFEI

Tanári segédlet és egyéb digitális anyagok elérhetőek: www.refpedi.hu

A kiadványból bármely részletnek az oktatási célon túli felhasználása
csak a Kiadó és a Szerző előzetes engedélyével lehetséges.

A tankönyvben felhasznált idézetek forrása: Biblia. Revideált új fordítás (RÚF 2014),
Magyar Bibliatársulat.

Szerzők: Árvavölgyiné Szatmári Ibolya, Dr. Szászi Andrea,
Kustár Gábor, Miklya Luzsányi Mónika

Alkotó szerkesztő: Dr. Szászi Andrea

Illusztrátor: Bódi Katalin

Valláspedagógiai lektor: Szabóné Dr. László Lilla

Pedagógiai lektor: Dr. Arany Erzsébet

Második, átdolgozott és javított kiadás

© Árvavölgyiné Szatmári Ibolya, Kustár Gábor, Dr. Szászi Andrea,
Miklya Luzsányi Mónika, 2013, 2017, 2023

© Bódi Katalin, 2013, 2017, 2023

© Református Pedagógiai Intézet, 2023

© a Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, 2023

A kiadvány tartalmáért a Református Pedagógiai Intézet felel
Kiadja a Református Pedagógiai Intézet megbízásából
a Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója

TARTALOM

Előszó	6
1. Isten utat mutat a döntéseinkben	8
AZ ELSŐ DÖNTÉSEK	
Isten döntése: A világ teremtése (Olvasmány)	10
2. Isten döntésre hív: Az ember döntése	12
3. Babel tornyának története	15
EGY NÉP DÖNTÉSHELYZETBEN	
Isten utat mutat egy országnak: Izráel és a próféták (Olvasmány)	17
4. Illés próféta nehéz helyzetben	19
Illés és a sareptai özvegy (Olvasmány)	22
Illés utóda: Elizeus próféta (Olvasmány)	24
5. Isten segít a betegségben: Naamán története	25
Isten Igéje választás elé állít: Jeremiás próféta (Olvasmány)	28
Isten népe nehéz helyzetben: A babiloni fogság (Olvasmány)	30
6. El lehet-e futni Isten elől? Jónás próféta története	33
Jónás imája (Olvasmány)	37
7. Kitartóan Isten mellett: Három ifjú a tüzes kemencében	38
8. Dániel az oroszlánok vermében	41
Isten üzenete a fogságban: Ezékiel próféta és a fogság (Olvasmány)	44
JÉZUS UTAT MUTAT A DÖNTÉSEINKBEN	
9. Készítsétek az Úr útját! Keresztelő János története.	46
10. Jézus megkeresztelkedése	48
11. Mindennapi kísértéseink	50
12. Jézus megkísértése	52
Isten megvéd: A lelki fegyverzet (Olvasmány)	54
13. Értékes, de mitől?	56
14. Isten Igéje érték: A magvető példázata	57
15. Isten országa érték: Az igazgyöngy példázata	59
16. Aki értékrendet cserélt: Máté elhívása	61
17. Az alap a legfontosabb: Példázat a kősziklára épített házról	63
A gonosz szőlőművek példázata (Olvasmány)	65
18. Júdás árulása	67
AZ ELSŐ KERESZTYÉNEK KORA	
Az első keresztyének kora (Olvasmány)	69
19. Az első keresztyén gyülekezet.	70
20. Pál, a pogányok apostola	72
Isten Igéje minden népet megszólít: Az első keresztyén misszió (Olvasmány)	74
Pál apostol Rómában (Olvasmány)	76
Keresztyének a Római Birodalomban (Olvasmány)	78
REFORMÁTUS EGYHÁZUNK	
21. Egyedül hit által	80
22. A református istentisztelet	82
23. „Isten, áldd meg a magyart...” Nemzeti imádságunk, a Himnusz	85
ÜNNEPELJÜNK EGYÜTT!	
1. Adventi várakozás az Ószövetségben	87
2. Mit mondanak az ószövetségi próféták Jézus eljövételéről?	89
3. Jézus megmossa a tanítványai lábát	90
4. Jézus és Tamás	92
5. Saul megtérése	94
Függelék: Énekeljünk!	96
Függelék: Térképek.	109

ELŐSZÓ

KEDVES ÖTÖDIKES LÁNYOK ÉS FIÚK!

Ötödikesnek lenni izgalmas! Vagy talán nehéz? Ti mit gondoltok erről? Talán van olyan köztetek, aki örül, hogy felsős lett. Talán már régóta egyedül döntitek el, hogy mit vegyetek föl reggelenként. Aztán van olyan is köztetek, aki a táskáját is egyedül pakolja már be. Biztosan tudnátok még mondani sok dolgot, amit ti, ötödikesek egyedül tesztek meg.

Persze az iskola is más ötödikben. Először is ott van az a sok új és érdekes tantárgy. Aztán mintha a szülők és a tanárok is sokkal felnőttesebben kezelnének benneteket. Mert most már igazán nem vagytok kisgyerekek. Pedig nagynak lenni nem is olyan egyszerű... Ugye? Különösen, ha döntést kell hozni valamiben. Azt még könnyen el is döntjük, mit együnk vagy mit vegyünk fel. De vannak igazán nehéz döntések is! Például amikor a legjobb barátunk megbánt! Mit is mondjunk neki? Vagy amikor jobb jegy kellene, de sehogy sem megy a fejünkbe az a sok tanulnivaló... Szerintem sok hasonló példát tudnátok ti is mondani. Ilyen helyzetekben különösen jó lenne, ha valaki segítene megmutatni a helyes irányt. Mondjuk kellene egy GPS a mindennapokhoz. Csak beleírnánk a kérdésünket és már mondaná is, hogy mit tegyünk. Esetleg egy jó kis iránytű! Vagy valamilyen útjelző tábla!

Képzeljétek csak, Isten Igéje ilyen iránymutatásként működik! Ebben a tanévben arról beszélgetünk majd, hogy nem vagyunk egyedül egy döntéshelyzetben sem. Olyan bibliai történetekkel és emberi élethelyzetekkel ismerkedhetünk meg, amelyek megmutatják, hogy van Aki tanácsot ad, és vezet bennünket. Isten mindig megmutatja, hogy melyik úton érdemes elindulnunk. De ahhoz, hogy értsük és tudjuk, Rá kell figyelnünk.

HOGYAN HASZNÁLJÁTOK A KÖNYVET?

Ez a tankönyv sok érdekességet tartalmaz. Minden fő leckéhez tartozik egy bevezető rész. Ez a bevezető mindig egy fontos információra mutat rá. Ezután olvashatjátok a bibliai történetet. Mindig *dőlt betűvel* írtuk a Biblia eredeti szövegét. Akinek van Bibliája, otthon el is olvashatja az egész, hosszabb történetet a Szentírásból is!

Néhány lecke címe alatt ez a szó található: (olvasmány). Ezek a leckék segítenek megérteni egy-egy nehezebb témát, vagy előkészítik a következő leckét. Ha nem is veszitek ezt a leckét az órán, otthon érdemes elolvasni!

Gyertek és kövessük Isten útmutatását a döntéseinkben!

Lila keretben találhatóak azok a gondolatok, melyek röviden összefoglalják az adott témát. Ezeket mindenképpen jegyezzétek meg!

Az arany színű keretben lévő részek mindig egy fontos bibliai Igét tartalmaznak. Ezek az aranymondások, amelyeket jó, ha aranyként őrzünk a szívünkben.

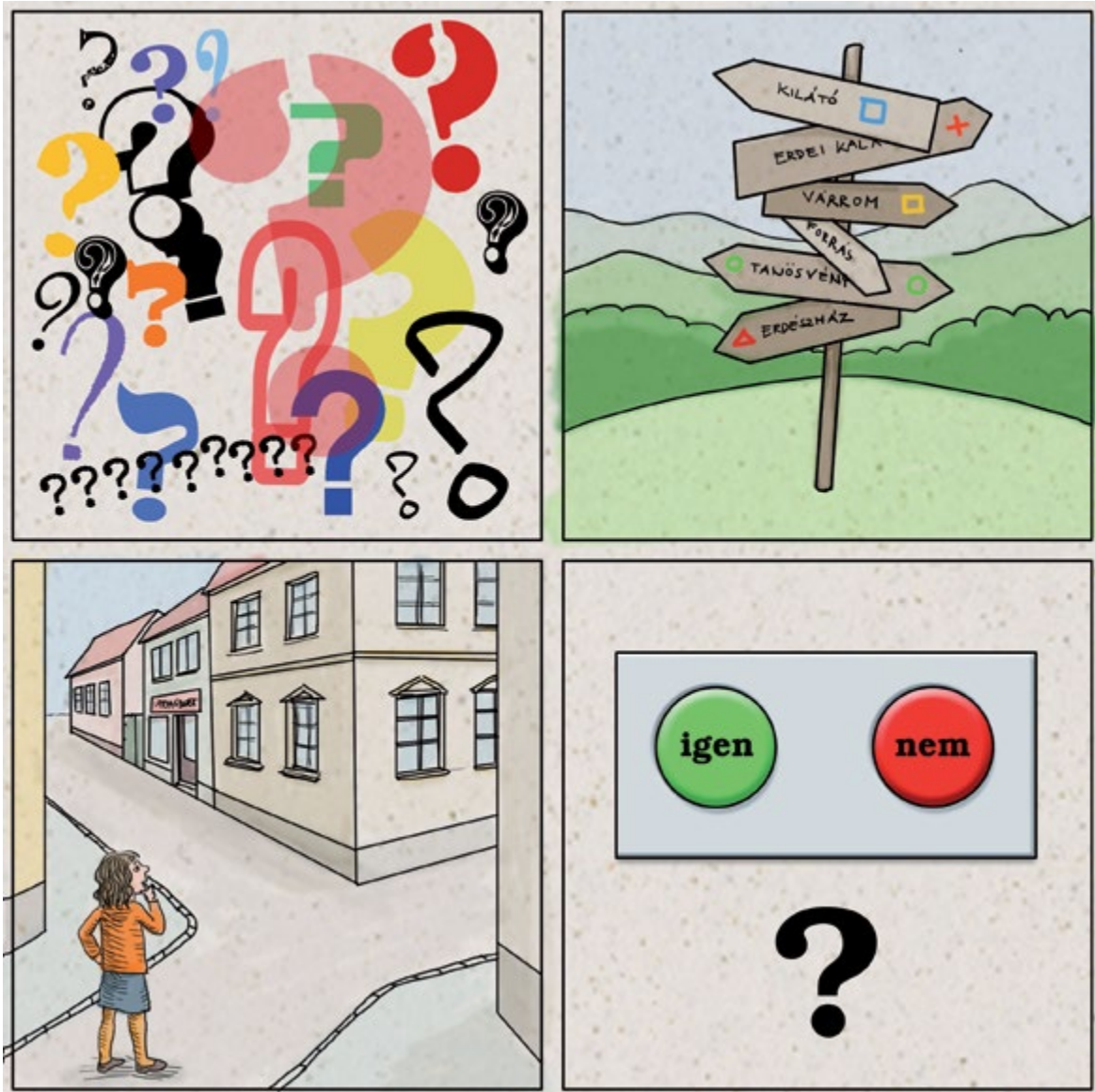
Zöld keretben feladatok és kérdések találhatóak. Ezek segítségével közösen beszélgethettek, gondolkodhattok az órán.

Sötétzöld keretben a fogalmak rövid magyarázatát találjátok meg.

Tudjátok-e?

A Biblia tele van érdekességekkel. Ma is létezik sok bibliai hely. Olvassátok el ezeket az izgalmas háttérinformációkat a tankönyv leckéiből.

I. ISTEN UTAT MUTAT A DÖNTÉSEINKBEN

Mi a közös a képekben?

A BIBLIA OLYAN, MINT EGY ÚTJELZŐ TÁBLA

Dönteni általában nem egyszerű. Mi is a döntés? Választás több lehetőség között. Ahhoz, hogy jól döntsünk, először is fel kell ismerni azt, hogy választási lehetőség előtt állunk. Életünk során gyakran kerülünk olyan helyzetbe, amikor döntenünk kell. Ilyenkor jó lenne, ha egy útjelző tábla lenne előttünk. Olyan, aminek az egyik táblájára rá van írva, hogy ez a helyes út. Vagy esetleg egy olyan, aminek minden útmutató táblájára rá van írva, hogy mi fog történni, ha arra indulunk el. Mert egy döntéssel az is együtt jár, hogy a választásunknak következménye van.

*„Azt az embert, aki féli az Urat,
oktatja ő, hogy melyik utat
válassza.”*

Zsoltárok 25,12

helyzetben. Te kitől kérsz tanácsot? A legjobb barátodtól? A testvéredtől vagy esetleg a szüleidtől? Nem csak őket kérdezheted meg. Isten egész életedben veled van. Hozzá is fordulhatsz, amikor tanácsra van szükséged. Isten üzenetét a Bibliából ismerheted meg. A Biblia pedig olyan, mint egy útjelző tábla. Isten Igéje mindig megmutatja neked, hogy melyik a jó út. Az utakon lévő útjelző tábla is csak akkor segít a jó úton haladnod, ha elolvasod, ami rá van írva.

Tudod-e?

A Biblia tele van döntéshelyzetekkel. Bár régi történetek vannak benne, de az üzenete ma is igaz. Aki Istenre figyel, az a jó utat tudja választani. Aki Isten helyett másra figyel, az eltévesztheti az utat.

Néha pedig nem látjuk előre, hogy mi fog történni, ha éppen ezt vagy azt választjuk.

Persze vannak egyszerűbb választási lehetőségek is. Például könnyebben döntjük el azt, hogy mit ebédeljünk, vagy mit vegyünk fel, mint mondjuk azt, hogy délután mivel töltjük a szabadidőnket. Ugye tudnál olyan helyzeteket sorolni, amelyekben egy korodbeli fiúnak vagy lánynak döntenie kell?

Aztán néha segítséget kérünk a döntés-

Feladattár

- Beszélgetsetek! Mit jelent a „döntéshelyzet” kifejezés? Milyen döntést kell hoznia egy korodbeli fiúnak vagy lánynak? Hogyan születik meg egy döntés?
- Játsszatok el egy döntéshelyzetet! Gondoljátok végig, hogy ki, milyen tanácsot adna a döntéshez? Mit tanácsolnának a következők: szülő, testvér, rosszindulatú ember, legjobb barát, Jézus Krisztus?
- A korábban tanult bibliai történetekből tudtok döntéshelyzeteket mondani? Gyűjtsetek össze néhányat, és beszélgetsetek róluk!

Isten útmutatását pedig akkor érted meg, ha olvasod a Szentírást. Keresd minden nap Isten útmutatását a Bibliában!

AZ ELSŐ DÖNTÉSEK

ISTEN DÖNTÉSE: A VILÁG TEREMTÉSE

Olvasmány

A MENNY ÉS A FÖLD TEREMTÉSÉNEK A TÖRTÉNETE

(1Mózes 1,1–2,4b)

A világunk eredete régóta érdekli az emberiséget. A tudósok vizsgálják és kutatják, honnan származik, hogyan jött létre. A Biblia nem a tudomány oldaláról közelíti meg a kérdést. A hit szempontjából elmondja a következőket:

- A világ nem véletlenül jött létre.
- Isten akaratából született, és Ő hozta létre a semmiből, a szavával.
- Mindent Isten alkotott, és mindent jónak teremtett.
- A teremtés csúcsa az ember, aki Istentől feladatot kapott a világ gondozására.

Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet. A föld még kietlen és pusztaság volt, a mélység fölött sötétség volt, de Isten Lelke lebegett a vizek fölött.

*Akkor ezt mondta Isten: **Legyen világosság!** És lett világosság. Látta Isten, hogy a világosság jó, elválasztotta tehát Isten a világosságot a sötétségtől. És elnevezte Isten a világosságot nappalnak, a sötétséget pedig éjszakának nevezte el. **Így lett este, és lett reggel: első nap.***

*Azután ezt mondta Isten: **Legyen boltozat a vizek között, hogy elválassza egymástól a vizeket!** Megalkotta tehát Isten a boltozatot, és elválasztotta a boltozat alatt levő vizeket a boltozat felett levő vizektől. És úgy történt. Azután **elnevezte Isten a boltozatot égnek. Így lett este, és lett reggel: második nap.***

*Azután ezt mondta Isten: **Gyűljenek össze az ég alatt levő vizek egy helyre, hogy láthatóvá válják a szárazföld!** És úgy történt. Azután **elnevezte Isten a szárazföldet földnek, az összegyűlt vizeket pedig tengernek nevezte el. És látta Isten, hogy ez jó.***

*Azután ezt mondta Isten: **Növezzen a föld növényeket: füveket, amelyek magvakat hoznak, és különféle gyümölcsfákat, amelyek gyümölcsöt teremnek, és majd abban magvak lesz a földön. És úgy történt. Hajtott tehát a föld növényeket: különféle füveket, amelyek magvakat hoznak, és különféle gyümölcsstermő fákat, amelyeknek magvak van. És látta Isten, hogy ez jó. Így lett este, és lett reggel: harmadik nap.***

*Azután ezt mondta Isten: **Legyenek világító testek az égbolton, hogy elválasszák a nappalt az éjszakától, és jelezzék az ünnepeket, a napokat és az esztendőket, és legyenek világító testeként az égbolton, hogy világítsanak a földre!** És úgy történt. Megalkotta Isten a két nagy világító testet – a nagyobbik világító testet, hogy uralkodjék nappal, és a kisebbik világító testet, hogy uralkodjék éjszaka – és a csillagokat. Az égboltra helyezte őket Isten, hogy világítsanak a földre, és uralkodjanak a nappalon és az éjszakán, és válasszák el a világosságot a sötétségtől. És látta Isten, hogy ez jó. **Így lett este, és lett reggel: negyedik nap.***

*Azután ezt mondta Isten: **Pezsdüljenek a vizek élőlények nyüzsgésétől, és repdessenek madarak a föld felett, az égbolt alatt!** És **megteremtette Isten a nagy víziállatokat, a vizekben nyüzsgő különféle úszó élőlényeket és a különféle madarakat.** És látta Isten, hogy ez jó. Azután megáldotta őket Isten: **Szaporodjatok, sokasodjatok és töltsétek be a tenger vizét; a madarak is sokasodjanak a földön!** **Így lett este, és lett reggel: ötödik nap.***

„És látta Isten, hogy minden,
amit alkotott, igen jó.”

1Mózes 1,31

Azután ezt mondta Isten: Hozzon elő a föld különféle élőlényeket: különféle jóságokat, csúszómászókat és vadállatok! És úgy történt. *Megalkotta Isten a különféle vadállatokat, a különféle jóságokat és a különféle csúszómászókat. És látta Isten, hogy ez jó.*

Akkor ezt mondta Isten: Alkossunk embert a képmásunkra, hozzánk hasonlóvá: uralkodják a tenger halain, az ég madarain, a jóságokon, az összes vadállaton és az összes csúszómászon, ami a földön csúszik-mászik. *Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket. Azután megáldotta őket Isten, és ezt mondta nekik Isten: Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be a földet, és hajtsátok uralmatok alá! Uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain és a szárazföldön mozgó minden élőlényen! Majd ezt mondta Isten: Nektek adok minden maghozó növényt az egész föld színén, és minden fát, amelynek maghozó gyümölcse van: legyen mindez a ti eledetek! Minden földi állatnak, az ég minden madarának és minden földi csúszómászonak pedig, amelyben élet van, eledelül adok minden zöld növényt. És úgy történt. És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó. Így lett este, és lett reggel: hatodik nap.*

Így készült el az ég és a föld és azok minden serege. *A hetedik napra elkészült Isten a maga alkotó munkájával, és megpihent a hetedik napon egész alkotó munkája után. Azután megáldotta Isten a hetedik napot, és megszentelte azt, mert azon pihent meg Isten egész teremtő és alkotó munkája után. Ez az ég és a föld teremtésének története.*

A FÉRFI ÉS A NŐ TEREMTÉSÉNEK A TÖRTÉNETE

(1Mózes 2,7–9.18–25)

Azután **megformálta az Úristen az embert a föld porából, és az élet leheletét lehelte az orrába. Így lett az ember élőlény. Ültetett az Úristen egy kertet Édenben, keleten, és ott helyezte el az embert, akit formált. ...**

Azután ezt mondta az Úristen: **Nem jó az embernek egyedül lenni, alkotok hozzáillő segítőtársat.** Formált tehát az Úristen a földből mindenféle mezei állatot, mindenféle égi madarat, és odavitte az emberhez, hogy lássa, minek nevezi; mert minden élőlénynek az a neve, aminek az ember elnevezi. Így adott az ember nevet minden jóságnak, az égi madaraknak és minden vadállatnak, de az emberhez illő segítőtársat nem talált. Mély álmodat bocsátott azért az Úristen az emberre, és az elaludt. Akkor kivette az egyik oldalbordáját, és húst tett a helyére. **Az emberből kivett oldalbordát az Úristen asszonnyá formálta, és odavezette az emberhez.**

Akkor ezt mondta az ember: Ez most már csontomból való csont, testemből való test. Asszonyember legyen a neve: mert férfiemberből vétetett. Ezért hagyja el a férfi apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és ezért lesznek egy testté.

2. ISTEN DÖNTÉSRE HÍV: AZ EMBER DÖNTÉSE

(IMózes 3)

„Ha valaki Krisztusban van,
új teremtés az: a régi elmúlt,
és íme: új jött létre.”

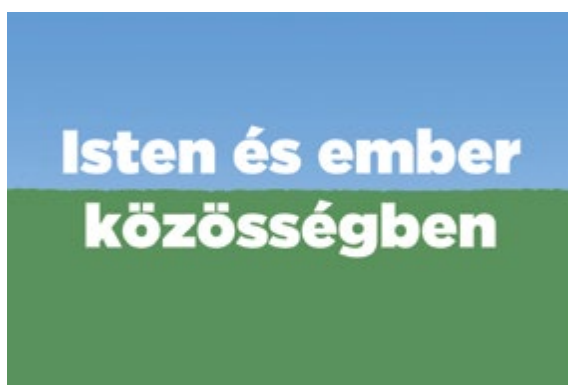
2Korinthus 5,17

A kígyó pedig ravaszabb volt minden vadállatnál, amelyet az Úristen alkotott. Ezt kérdezte az asszonytól: Csakugyan azt mondta Isten, hogy a kert egyetlen fájáról sem ehettek? Az asszony így felelt a kígyónak: A kert fáinak gyümölcséből ehetünk, csak annak a fának a gyümölcséről, amely a kert közepén áll, mondta Isten: Ne egyetek abból, ne is érint-

sétek, hogy meg ne haljatok! A kígyó erre így felelt az asszonynak: Dehogy haltok meg! Hanem jól tudja Isten, hogy azon a napon, amelyen esztek belőle, megnyílik a szemetek, és olyanok lesztek, mint az Isten: tudni fogjátok, mi a jó és mi a rossz. Az asszony úgy látta, hogy jó volna enni arról a fáról, hogy csábítja a szemet, és kívánatos is az a fa, mert okossá tesz: szakított hát a gyümölcséből, és evett. Adott a vele levő férjének is, és ő is evett. Ekkor megnyílt mindkettőjük szeme, és észrevették, hogy meztelenek. Ezért fűgefaleveleket fűztek össze, és ágyékkötőket készítettek maguknak. Amikor aztán meghallották az Úristen hangját, amint szellős alkonyatkor sétált a kertben, az ember és a felesége elrejtözött az Úristen elöl a kert fáinak között. De az Úristen kiáltott az embernek, és ezt kérdezte: Hol vagy? Az ember így felelt: Meghallottam hangodat a kertben, és megijedtem, mert meztelen vagyok, és ezért elrejtöztem. Az Isten erre azt kérdezte: Ki mondta meg neked, hogy meztelen vagy? Talán ettől arról a fáról, amelyről azt parancsoltam, hogy ne egyél? Az ember így felelt: Az asszony, akit mellém adtál, ő adott nekem a fáról, ezért ettem.

Akkor az Úristen ezt kérdezte az asszonytól: Mit tettél? Az asszony így felelt: A kígyó szedett rá, ezért ettem. Akkor ezt mondta az Úristen a kígyónak: Mivel ezt tetted, átkozott légy minden jószág és minden vadállat között: hasadon járj, és port egyél egész életedben! Ellenségeskedést támasztok közted és az asszony között, a te utódod és az ő utódja között: ő a fejedet tapossa, te pedig a sarkát mardosod. Az asszonynak ezt mondta: Igen megnövelem terhességéd fájdalmát, fájdalommal szülsz gyermeket. Vágyakozni fogsz férjed után, ő pedig uralkodni fog rajtad.

Az embernek pedig ezt mondta: Mivel hallgattál feleséged szavára, és ettől arról a fáról, amelyről megparancsoltam, hogy ne egyél, legyen a föld átkozott miattad, fáradtsággal élj belőle egész életedben! ...

A bűn az Istennek való engedetlenség. Amikor nem azt teszem, ami Isten akaratával megegyezik.

Az Úristen pedig bőrruhát készített az embernek és feleségének, és felöltöztette őket. Azután ... kiűzte az Úristen az Éden kertjéből, hogy művelje a földet, amelyből vétetett.

Isten mindent jónak teremtett és az ember szabad akaratot kapott. A bűneset során az ember engedett a Sátán csábításának. Ennek a következményei a következők lettek:

- Megromlott Isten és az ember, ember és ember közötti kapcsolat.
- Megjelentek a bűn következményei a világban.
- Minden emberi nemzedékre kiterjedt a bűn, és a legsúlyosabb következménye a halál lett.

A bűn az emberi oldalról átléphetetlen. A szakadékot Isten hidalhatja át. Jézus Krisztus ezért jött a földre, hogy a bűnből való szabadulást, a megváltást elhozza nekünk.

A kerúbok mennyei lények, és feladatuk az örökös. Szárnyakkal szokták őket ábrázolni.

Feladattár

- Játsszatok el olyan helyzeteket, amiről egyértelműen tudjátok, hogy jó vagy rossz! Utána olyanokat, amikről nem biztos, hogy azonnal eldönthető!
- Játsszatok el egy olyan jelenetet, amikor valakinek „megszólal a lelkiismerete”!

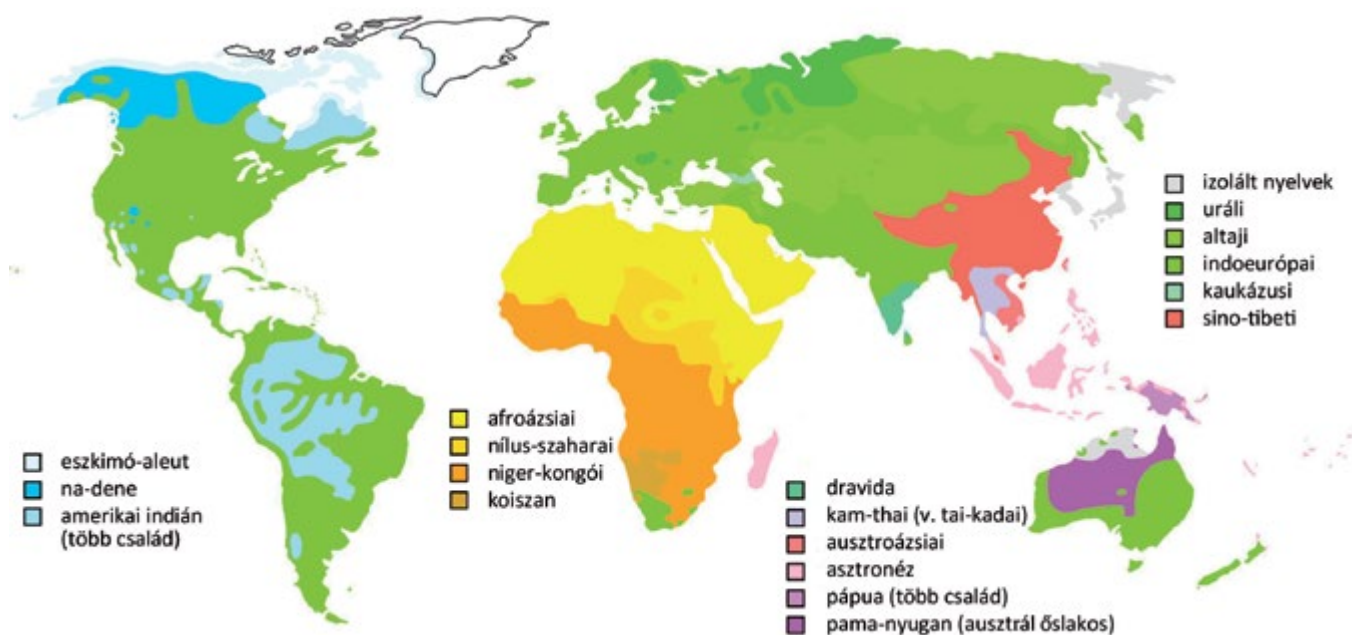
Bibliai kvíz

- Hol volt az ember első otthona?
- Mi volt az ember feladata?
- Milyen különleges fa volt az Éden kertjében?
- Mivel csábította el a kígyó az asszonyt?
- Hogyan büntette meg Isten a kígyót, az asszonyt és a férfit?

Tudod-e?

- Az első embert Ádámnak hívták, ami azt jelenti: ember. A bűneset történetében „az ember” helyett nyugodtan olvashatsz Ádámot is.
- A feleségét Ádám nevezte el Évának. Az Éva név azt jelenti: minden élők anyja, az élet továbbadója.

3. BÁBEL TORNYÁNAK TÖRTÉNETE

A világon körülbelül 6000 nyelv van. Hogy a nyelvészek jobban el tudjanak igazodni a rengeteg nyelv között, ezt a sokféle nyelvet nyelvcsaládokra osztják. A magyar nyelv az uráli nyelvcsaládba, ezen belül a finnugor nyelvek közé tartozik. A legtöbb európai nyelv (angol, német, francia, spanyol stb.) az indoeurópai nyelvcsaládba tartozik.

A Biblia a nyelvek szétválasztását Bábel tornyának a történetéhez vezeti vissza. Ez a történet azonban többről szól. A bűn megjelenésével az emberek egyre inkább elfordultak Istentől. Később pedig gőgössé és nagyravágyóvá váltak. Aztán már olyanok akartak lenni, mint Isten...

AZ ÉGIG ÉRŐ TORONY

(1Mózes 11,1–9)

„Minden szabad nekem,
de nem minden használ.
Minden szabad nekem, de nem válok
semminek a rabjává.”

IKorinthus 6,12

Az emberek sokáig egy nyelvet beszéltek. A Tigris és Eufrátesz folyók közötti termékeny síkságon telepedtek meg, Sineár földjén. Azt mondták egymásnak:

– Gyertek, vessünk téglát, és égessük ki jól!

A téglá lett az építőkövünk, a földi szurok pedig a habarcsuk.

Feladattár

- Gyűjtsetek össze köszöntéseket minél több idegen nyelven!
- Vajon hogyan beszélhettek egymással a nyelvek összezavarása után a mesterek a torony építésénél? Játsszátok el a jelenetet!
- Szavak nélkül, csak az arcod és a kezed mozdulataival hogyan fejeznéd ki a következő szavakat: gőgös, nagyravágyó, okoskodó?
- Az előző feladat szavai közül melyik és hogyan kapcsolódik a tanult történethez?

Bibliai kvíz

- Mit akartak építeni az emberek Sineár földjén, és miért?
- Miből és hogyan építkeztek?
- Miért haladt sikeresen az építkezés?
- Mi vetett véget az építkezésnek? Miért volt erre szükség?
- Mihez vezetett nyelvek összezavarása?

Azután ezt mondták:

– Gyertek, építsünk magunknak várost és tornyot, amelynek teteje az égig érjen; és szerezzünk magunknak nevet, hogy el ne széledjünk az egész föld színén!

Az Úr pedig leszállt, hogy lássa azt a várost és tornyot, amelyet az emberek építettek.

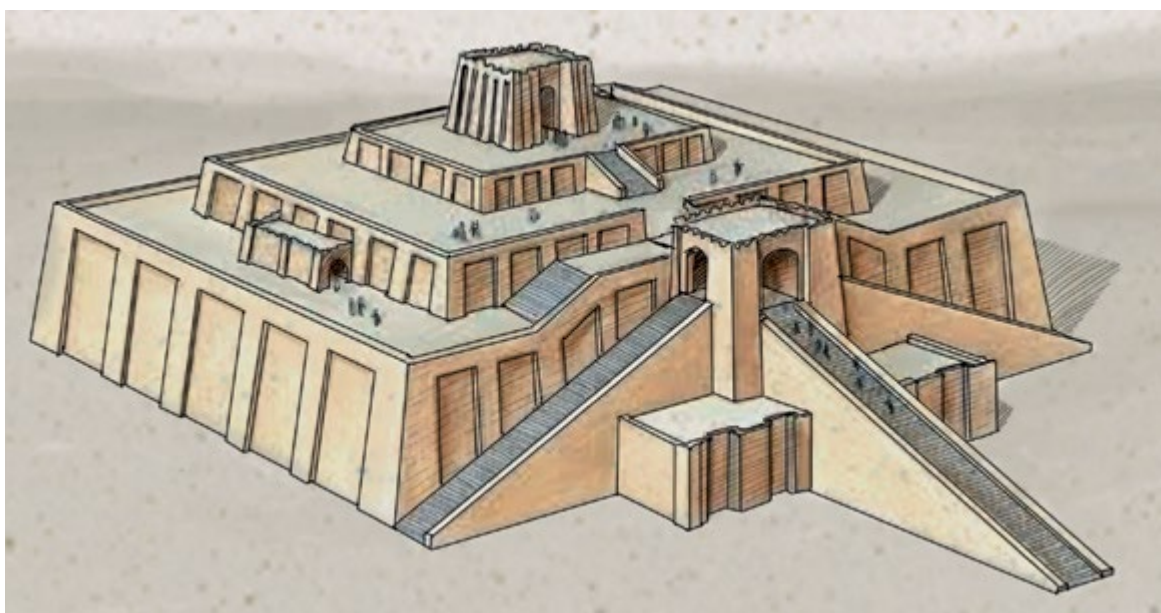
Akkor ezt mondta az Úr:

– Most még egy nép ez, és mindnyájuknak egy a nyelve. De ez csak a kezdete annak, amit tenni akarnak. És most semmi sem gátolja őket, hogy véghezvigyék mindazt, amit elterveznek. Menjünk csak le, és zavarjuk ott össze a nyelvüket, hogy ne értsék egymás nyelvét!

Így szélesztette szét onnan az embereket az Úr az egész föld színére, és abbahagyták a város építését. Ezért nevezték azt Bábelnek, mert ott zavarta össze az Úr az egész föld nyelvét, és onnan szélesztette szét őket az egész föld színére.

Tudod-e?

Bábel tornya egy zikkurat lehetett. Ez a jellegzetes építmény hatalmas, lépcsőzetes tornytemplom volt. Sík földön ez helyettesítette a hegyet. Az ókori emberek hite szerint a zikkurat kötötte össze az eget és a földet.

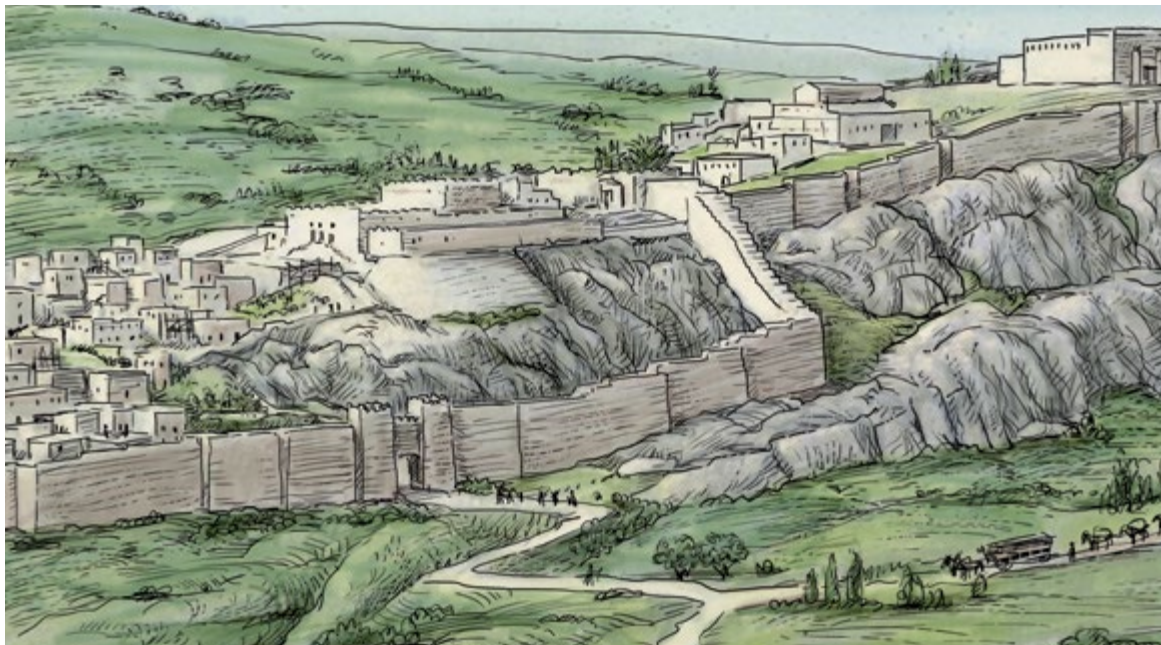

Zikkurat

EGY NÉP DÖNTÉSHELYZETBEN

ISTEN UTAT MUTAT EGY ORSZÁGNAK: IZRÁEL ÉS A PRÓFÉTÁK

Olvasmány

Az emberiség Bábel története után szétszéledt a földön. Hosszú idő telt el azóta. Isten kiválasztotta Ábrahámot és a családját. Ők pedig nagy néppé lettek. Isten maga vezette népét az Ígéret Földjére. A hazájukat Izráelnek nevezték el. Fővárosa Jeruzsálem lett. Az országuk folyamatosan gyarapodott és erősödött. A legnagyobb és máig legismertebb királyuk Salomon volt. Hallottál már róla? Gazdagságának és bölcsességének a híre bejárta a világot. Istennek templomot, magának palotát épített. Ezután városokat erősített meg, és új városok is épültek.

A legfontosabb azonban végig az volt, hogy Isten népe oda tudott-e figyelni Isten útmutatására. El tudta-e dönten, hogy mi a jó és mi nem. Sőt! Tudta-e a jót tenni? De néha sem a királyok, sem pedig az egyszerű emberek nem a jó dolgokat tették. Nem hallgatták meg azt sem, amit Isten mondani akart nekik. Inkább a saját fejük után mentek. **Isten ezért ebben az időben gyakran küldött prófétákat. Az igazi próféták mindig Istenre figyeltek, és elmondták az embereknek, amit Isten üzent a számukra.** Tanítottak arról, hogy mi a jó és mi a rossz. Akár tanácsot is adtak, ha valaki kérte tőlük.

KIRE HALLGATSZ?

(1Királyok 11,26–12,19)

Élt abban az időben, Jeruzsálemben egy férfi, akit **Jeroboámnak** hívtak. Ügyes volt és szorgalmas, ezért **Salomon az építkezések munkafelügyelőjévé tette.** Egyszer Jeroboám *elment Jeruzsálemből. Útközben találkozott a silói Ahijjá prófétával, aki egy új köpenybe volt burkolózva. Ahijjá megragadta a rajta levő új köpenyt, és tizenkét darabra hasította.*

Hogy miért tett ilyet? **Isten látta**, hogy az építkezések közben Salamonnak és a népének a szíve is egyre jobban elfordul tőle, és **idegen isteneket kezdtek el imádni**. Egymást is kevésbé szerették. Önzők lettek és rossz dolgokat kezdtek el cselekedni. **Az Úr egy darabig várt**, de aztán **úgy gondolta, ebből elég volt**. Új királyra van szükség. Legyen inkább Jeroboám Izráel királya. Az országban Izráel 12 törzse lakott. Olyan volt ez, mintha egy-egy törzsnek önálló „megyéje” lett volna. Ahijjá prófétán keresztül megígérte Jeroboámnak, hogy 10 törzs az ő kezébe kerül, és csak a maradék marad Salamon fiánál: Roboámnál.

– *És ha hallgatsz mindarra, amit parancsolok neked,... neked adom Izráelt* – mondta Isten Jeroboámnak. Ő hitt Isten szavának és fellázadt Salamon ellen. A királynak persze nem tetszett a dolog. Meg akarta öletni Jeroboámot, aki elmenekült Egyiptomba. Ott is maradt, amíg Salamon meg nem halt.

Salamon halála után a **fia, Roboám** akart uralkodni. Népe azonban nem így gondolta. Az elégedetlenek hazahívták Jeroboámot Egyiptomból. Jeroboám így szólt a herceghez:

– *Apád súlyos igát rakott ránk, te azért most könnyíts azon a súlyos szolgálaton és nehéz igán, amelyet apád ránk rakott, akkor szolgálunk neked.*

Roboám először háromnapos gondolkodási időt kért. A három nap alatt **tanácsadókhöz fordult**. Előbb apjának az idős és bölcs tanácsadóit kérdezte meg. **Ők bölcsen, Isten útjára tanították:**

– Ha most kedvezel a népnek, és engedsz nekik, ha jóságosan válaszolsz a kérésükre, akkor mindig a szolgálid leszel – javasolták neki. – **Roboámnak azonban nem tetszett a válasz.** Megkérdezte a barátait, azokat a fiatalokat, akikkel együtt nőtt fel. Ők teljesen mást tanácsoltak.

– Könnyíteni akarsz a terheiken? Ugyan! Talán te kevesebbet érdemelsz, mint az apád? Mondd nekik inkább azt: *Nekem a kisujjam is vastagabb apám derekánál.* Ha az apám nagy terheket rakott rátok, akkor én még nagyobbakat fogok. Ha ő szigorú volt, én még szigorúbb leszek. – Roboám így is tett. A népnek azonban egyáltalán nem tetszett a király válasza.

– Mi közünk van hozzád? – kiáltották – Mi közünk van Dávid nemzetségéhez? Inkább új királyt választunk magunknak!

Így történt hát, hogy **Izráel északi törzsei elfordultak Roboámtól, és Jeroboámot tették királyukká**. Csak Júda és Benjámín törzse tartott ki Roboám mellett. **Az ország pedig két részre szakadt.**

„Ha hallgatsz mindarra, amit parancsolok neked, ...neked adom Izráelt.”

IKirályok 11,38

4. ILLÉS PRÓFÉTA NEHÉZ HELYZETBEN

Kicsoda Illés próféta?

Illés Isten kiválasztott embere volt: próféta. Amikor ő élt, az ország már két részre szakadt. Az északi részt Izráelnek, a déli részt pedig Júdának nevezték.

Illés Izráelben élt, ahol Isten nehéz feladatot bízott rá. Aháb király és Jezábel királyné uralkodása idején a nép idegen isteneket kezdett imádni. Mivel Izráel földjén és a környékén gyakran volt szárazság, ezért nagyon fontos volt számukra az eső. A környező népek, akik nem

Istenben hittek, kitaláltak maguknak egy istent. Baalnak nevezték el. Neki köszönték meg a jó termést és az esőt. Hozzá könyörögtek, ha szárazság volt. Az izráeli emberek pedig kezdtek elfeledkezni Istenről és ők is inkább a kitalált istenhez imádkoztak. Tudod miért? Mert Baal nem törődött azzal, hogy mi a jó és mi a rossz. Sőt: ha Baalt imádták, akkor azt hitték, hogy azt tehetik, amit akarnak.

Isten azonban nem örült ennek. Illés prófétára bízta, hogy mutassa meg a népnek, hogy ki az igazi és valóságos Isten.

Sivatagos és termékeny táj

ILLÉS PRÓFÉTA ISTEN SZAVÁT KÖVETI

(1Királyok 17,1–7)

Élt Izráelben egy **nagyon gazdag király, Aháb**. Apjától erős országot örökölt, és úgy gondolta, hogy ezt a hatalmat a házasságkötésével is megerősíti. **Elvette** hát Szidón királyának a lányát, **Jezábelt**. Szidón városa Izráeltől északra, a Földközi-tenger partján feküdt, lakói ügyes kereskedők, jó hajósok voltak. Nem ártott velük jóban lenni. Igen ám, de ez azt jelentette, hogy Jezábel **hozta magával a kedves bálványisteneit is**. És Izráelben egyre-másra épültek az áldozóhalmok. Baalnak templomot építtetett, Asérának szobrot állíttatott Jezábel. Százával hozatta a papokat, akik a bálványáldozatot végezték. **A nép pedig egyre távolodott Istentől**. Úgy gondolták, nehéz hinni egy láthatatlan Istenben, aki csak a törvényeiben és a parancsolataiban létezik. A bálványok viszont ott álltak szoborként előttük, láthatóak, kézzelfoghatóak voltak. Az izráeliek úgy érezték, végre van kihez könyörögni a jó termésért, esőért, vagy akár gazdagságért is.

Istennek nagyon nem tetszett ez a dolog. Elhatározta, hogy megleckézteti a népét. Ha kézzelfogható bizonyíték kell nekik, hát legyen. Tapasztalják csak meg, ki a hatalmasabb: Baal, Aséra vagy Izráel láthatatlan Istene. Tapasztalják meg kézzelfoghatóan, kitől is kapják az esőt.

Isten **elküldte Aháb királyhoz Illés prófétát**:

– *Az élő Úrra, Izráel Istenére mondom –* szólt Illés –, *akinek a szolgálatában állok, hogy ezekben az esztendőekben nem lesz sem harmat, sem eső, amíg én azt nem mondom.*

A Karmel-hegy napjainkban

„Én, az Úr vagyok a te Istened... Ne legyen más istened rajtam kívül!”

2Mózes 20,2–3

Tudod-e?

- Baal és Aséra bálványistenek. Nem valódi, hanem elképzelt istenek, akiket mégis sokan imádtak.
- Baal az ég és föld ura a kánaáni népek hitvilágában. Őhöz imádkoztak, hogy jó legyen a termés, sok állat szülessen, hogy essen az eső. Tiszteletéhez hozzátartoztak az áldozati ünnepek, a nagy mulatozásokkal járó lakomák. Áldozati szertartásaik során a papok sokszor összevagdosták, megcsonkították magukat. Áldozatként nemcsak állatot, hanem gyermekeket is öltek Baal oltárán.
- Aséra kánaáni istennőt Baal anyjának vagy feleségének tartották. Magaslatokon áldoztak neki, fákat ültettek a tiszteletére, szoboralakban is gyakran ábrázolták.

Ahábnak persze nagyon **nem tetszett** ez a beszéd, és **el akarta fogatni a prófétát**. De Isten elrejtette Illést, aki Izráel fővárosától, Samáriától jó messze kapott rejtekhelyet. A Jordán folyótól keletre, a Kerít-pataknál kellett meghúzódnia.

– A patakból ihatsz, a hollóknak pedig megparancsoltam, hogy gondoskodjanak ott rólad – bátorította Isten.

Izráelben pedig minden úgy történt, ahogy az Úr megüzente: **nem esett egy csepp eső sem három éven át**. Nagy volt az **éhínség**, a patakok is kiszáradtak. **Isten mégis gondoskodott Illésről**. *A hollók hozták neki kenyeret és húst reggel, kenyeret és húst este, a patakból pedig ihatott*. S amikor már a Kerít-patak is kiszáradt, Isten új rejtekhelyet adott a prófétájának.

Hosszú idő, három év telt el addig, míg **Isten újra esőt adott** a népének. De ehhez Izráel **népének** először újra **fel kellett ismernie** azt, hogy **Isten az ő Ura** és nem Baal.

Illés próféta pedig Isten szavára hallgatott, és nem követte sem Baalt, sem Asérát. A Karmel-hegyen Isten bebizonyította, hogy Ő igazi Úr, és Neki hatalma van minden fölött. Ha érdekel a történet, olvasd el a Bibliából a következő részt: 1Királyok 18,20–46!

Feladattár

- Képzeld el, hogy meteorológus vagy Illés próféta korában! Hogyan mondanál időjárás-jelentést?
- Olvasd el az aranymondás Igéjét. Melyik az a szó, amelyik kétszer szerepel? Mit gondolsz, miért különbözik a két szó helyesírása?
- Mit gondolsz? Miből látszik az, hogy Isten valóban Úr, míg Baal és Aséra csak bálványok?

Bibliai kvíz

- Ki volt Illés?
- Mi volt Aháb és Jezábel bűne?
- Hogyan büntette meg Isten Izráelt?
- Mire akarta ezzel figyelmeztetni Isten a királyt és a népet?

Illés próféta szobra a Karmel-hegyen

ILLÉS ÉS A SAREPTAI ÖZVEGY

Olvasmány

Háztartási eszközök Illés próféta korában

ISTEN GONDOT VISEL AZ ÖVÉIRE

(IKirályok 17,8–24)

A hosszan tartó szárazság idején Illés a Kerít-patak völgyében lakott, ahol Isten levette válláról a táplálék gondját. Hollók hordták neki a mindennapi betevő falatot, és a patakból ivott. Egy napon azonban kiszáradt a patak is. De Isten nem feledkezett meg Illésről.

Sarepta városába, egy özvegyasszonyhoz küldte.

Illés el is ment. *Amikor a város bejáratához érkezett, éppen ott volt egy özvegyasszony, aki fát szedegetett.*

– Hozz nekem egy kis vizet valamilyen edényben, hadd igyam! – kiáltott neki Illés – Hozz nekem egy falat kenyeret is magaddal!

De az asszony így felelt:

– A te Istenedre, az élő Úrra mondom, hogy nincs miből. Csak egy marék liszt van a fazekamban, és egy kevés olaj a korsómban. Éppen most szedegetek pár darab fát, hogy hazamelve kisüssem azt magamnak és a fiamnak. Azt most megesszük, azután meghalunk.

– Ne félj – szólt Illés –, csak menj, és készíts a maradék lisztből egy kis lepényt, aztán hozd ki nekem! Magadnak és a fiadnak majd utána készíts! Mert azt üzeni neked Izráel Istene, hogy a lisztes fazék nem ürül ki és az olajos korsó nem fogy ki addig, amíg Úr esőt nem bocsát a földre.

„Vesd az Úrra terhedet,
és ő gondot visel rád!
Nem engedi sohasem,
hogy ingadozzon az igaz.”

Zsoltárok 55,23

Az asszony elment, és úgy tett, ahogy Illés mondta. És süttött kenyeret másnap és harmadnap is. Minden nap, amíg a szárazság tartott. Mert akárhányszor hozzálátott a sütéshez, mindig talált a fazékban annyi lisztet, a korsóban annyi olajat, amennyi elég volt a kenyérhez.

Így éldegéltek, Isten ígéretére bízva magukat. Ám egyszer csak megbetegedett az asszony fia. Annyira rosszul volt, hogy már nem is lélegzett.

Illés, aki szintén velük lakott a házban, fogta a fiút, felvitte a felső szobába, ahol lakott, és az ágyra fektette.

– Istenem, Uram! – könyörgött – Miért hozol bajt erre az özvegyre, akinek én a vendége vagyok? Mentsd meg a fiát!

Azután háromszor ráborult a gyermekre, és közben így könyörgött:

– Istenem, Uram! Engedd, hogy visszatérjen belé a lélek!

Az Úr meghallgatta Illés szavát.

– *Nézd, él a fiad!* – mondta az asszonynak, aki nem akart hinni a szemének.

– *Most már tudom* – szólt végül –, *hogy te Isten embere vagy, és hogy igaz a te szádban az Úr ígéje!*

A sareptai özvegy fiának feltámasztása

ILLÉS UTÓDA: ELIZEUS PRÓFÉTA

Olvasmány

Prófétaiskola

A prófétákat Isten választotta ki és hívta el erre a feladatra. Tudtad-e, hogy az Ószövetség korában már voltak prófétaiskolák? Persze nem az iskolapadokban ültek a nagyszakállú próféták, és filmek segítségével mutatták be nekik, hogyan is kell jól prófétálni. Egy-egy nevesebb próféta körül viszont sokan gyűltek össze. Közülük a próféta kiválasztott néhány tanítványt magának. A próféták tanítványait prófétafiaknak is nevezték, mert a prófétát atyjukként tisztelték. Sokszor egy közösségben is éltek. Általában szőrruhát hordtak, néha kicsit furcsán viselkedtek, ezért előfordult, hogy csúfolták is őket. Isten üzenetét tolmácsolták a népnek, és nemegyszer zenével, táncsal estek révületbe.

ELIZEUS ILLÉS PRÓFÉTA UTÓDJA LESZ

(2Királyok 2,1–18)

Illés körül is voltak prófétafiak, neki is voltak tanítványai. De olyan igazi tanítványa, akivel megosztotta mindenét, csak egy volt: Elizeus. És a palásttal kezdődött minden.

Illés prófétának volt egy nevezetes ruhadarabja, a palástja. Nem arról volt nevezetes, hogy drága bíborból készült, és színes fonállal volt kihímezve, mint egy királyi palást. Nem is arról, hogy csodatévő erővel bírt, mint a mesebeli varázsköpeny. Hanem arról, hogy az volt a próféta legszemélyesebb ruhadarabja. Azt viselte minden útján. Abba burkolózott, amikor a szabadban töltötte az éjszakát. Az védte az esőben és a homokviharban, mert erős, durva szövésű anyagból készült, mint egy sátor. Már messziről megismerték a prófétatanítványok, hogy ott jön Illés, pedig még csak a palástját látták.

Amikor Illés elhívta magával Elizeust, hogy legyen a tanítványa, ráterítette a palástját. Ami azt jelentette: ezentúl hozzám tartozol, mint ez a köpeny. A szolgálatomba állsz, mindenütt velem leszel. És valóban, Elizeus számára ez a „csodaköpeny” életre szóló kapcsolatot jelentett. Nemcsak az Illésnek való szolgálatában, hanem az Úrnak való szolgálatában is. Még csodát is tett vele Elizeus. Hogy milyet, legjobb, ha elolvasod a Bibliádban. Keresd meg az Illés elragadtatásáról szóló részt: 2Királyok 1,1–18.

Most már tudod, hogy Illés nem halt meg, hanem magához vette őt Isten. Persze nem csak úgy egyszerűen! Tüzes harci szekér jött érte az égből, parazsat fújó, villámszörű lovakkal. Nem maradt Illés után semmi, csak a válláról leesett palástja. Ennyi volt az öröksége. De Elizeusnak ez éppen elég volt. Mert a palásttal járt még valami: az Illésben munkálkodó Lélek, az Istennel való élő kapcsolat. Ezzel megkapta a legelső tanítványnak járó feladatot is: Elizeus lett a prófétatanítványok, a prófétaiskola új vezetője. Ha érdekel, hogyan is működött ez az iskola, hogyan éltek a prófétatanítványok, olvasd el a Bibliádban a 2Királyok 4,1–7 és 38–44. részt is!

5. ISTEN SEGÍT A BETEGSÉGBEN: NAAMÁN TÖRTÉNETE

Hadvezérek

A hadvezér (hadseregparancsnok) szerepe minden korban kiemelkedő volt, de az ókorban különösen is. Nagy birodalmak születtek ekkor, amelyek meg akarták hódítani a környező népeket. De a kisebb országok, államok is sokat harcoltak, szinte állandó volt a háborús veszély. A hadsereg élére pedig olyan parancsolni tudó, határozott és a hadviseléshez értő férfi kellett, aki szükség esetén személyes bátorságával mutatott példát az egész seregnek. Ám a betegségek kórokozóinak a hadvezér sem parancsolt. Az egyik legsúlyosabb betegség volt a lepra (rég magyar nevén: bélpoklosság), és sok ember lelte halálát a lepra baktériumával való reménytelen küzdelemben. Elizeus próféta idejében a lepra még halálos betegségnek számított. Izráel népe számára a mózesi törvények szigorúan előírták a leprások elkülönítését, akik így elvesztették munkájukat, nem érintkezhetek a barátaikkal, de még a családtagjaikkal sem.

Illés után Elizeus próféta hirdette Isten szavát a népnek. Elizeus Isten segítségével csodákat is tett. Ezekből mindenki láthatta, hogy Isten milyen kegyelmes és milyen nagy a hatalma. A következő történet arról szól, hogy Isten a betegségek fölött is Úr.

EGY CSODÁLATOS GYÓGYULÁS

(2Királyok 5,1–19)

Naamán az arámok **hadseregparancsnoka** volt. Mindenki ismerte a bátorságát és az erejét. Az ellenségei – köztük Izráel – félték tőle. Saját királya pedig nagyra becsülte. **Gazdagon és boldogan élt** a palotában addig, amíg Naamán **gyanús foltokat** nem vett észre a testén. Először nem akart hinni a szemének. Elhessegette a dolgot. De a foltok nem akartak elmúlni. Sőt, mintha tovább is terjedtek volna. Bélpoklos lett! Ma ezt a betegséget leprának hívjuk. Komoly, halállal végződő, fertőző kór. **Naamán elkeseredett** és megrémült. Akkor most hiába minden, a palotája, a gazdagsága, elveszti még a családját, a barátait is. Az utcára se mehet ki, senkihez hozzá nem érhet. Nem hiába rettegett Naamán. Akkoriban még nem ismerték a lepra ellenszerét. **Gyógyíthatatlan betegségnek** számított. Aki megkapta, annak el kellett hagynia a közösséget is. **Ami az emberek előtt lehetetlen, az Isten számára azonban lehetséges.**

Naamán feleségének volt egy szolgálója, egy kis **zsidó rabszolgalány**. Ő jól **ismerte Istent** és az Ő nagy hatalmát. Amikor meghallotta a kislány, mi történt Naamánnal, és odaállt úrnője elé:

– *Bárcsak eljuthatna az én uram a samáriai prófétához! Az majd meggyógyítaná a betegségéből!*

Naamán, ahogy meghallotta a hírt, futott a királyához és elmondta neki. Majd útnak indult Izráel földjére. – Ilyen csodálatos gyógyító csak a király udvarában lehet – szolt az arám király, miután végighallgatta hadvezérét – *Úgyhogy ne félj! Menj csak el, én meg küldök egy levelet Izráel királyának.*

De egy ekkora úr nem mehetett üres kézzel! Különben is arra gondolt, hogy a próféta biztosan jól megkéri majd az árát a gyógyításnak! De ha sikerül, meg is érdemli! Naamán a fél vagyonát odaadta volna, csak egészséges legyen újra. De lehet, hogy az egészet is. Úgyhogy jól felszerelte magát ajándékokkal. Kocsijai és teherhordó állatai csak úgy rogyadoztak az ajándékok súlya alatt. Mert Naamán nem fukarkodott. Vitt magával *tíz talentum ezüstöt, hatezer aranyat meg tíz rend ruhát.* Egy egész vagyont.

Amint megérkezett Samáriába, azonnal a királyi palotába ment. De hiába. Nem találta meg ott, akit keresett. Csak Izráel királyát, aki teljesen kétségbeesett, amikor elolvasta az arám király levelét.

„Most, amikor ez a levél hozzád érkezik, kérlek, hogy gyógyítsd meg bélpoklosságából szolgálmat, Naamánt, akit hozzád küldtem!”

A király keze remegni kezdett. A hangja is.

– Hogy én? – kérdezte ijedten Naamánt – Én gyógyítsalak meg? Hát mit gondolsz, Isten vagyok én? Mert ezt a betegséget senki más nem tudja meggyógyítani! Csoda kell ahhoz, hogy te meggyógyulj! De értem én már, mire megy ki a játék! A királyod hadat akar üzeni nekem. El akarja foglalni az országomat, és valami ürügyet keres.

Naamán érkezésnek híre hamar eljutott **Elizeus próféta** fülébe is. Így aztán nem kellett sokáig aggódnia Izráel királyának, mert Elizeustól **üzenet érkezett** a palotába:

Jöjjön ide hozzám az az ember, és majd megtudja, hogy van prófétája Izráelnek!

Naamán indult is azonnal. És persze vitte magával a kincseit is. De mikor odaért Elizeus házához, a próféta kiküldte a szolgáját, Géhazi az üzenettel:

– Menj, és fürödj meg hétszer a Jordánban, akkor újra megtisztul a tested!

Naamán felháborodott, amikor ezt meghallotta – Micsoda? – kérdezte – **Csak ennyit** üzent? *Én azt gondoltam, hogy majd kijön, elém áll, és segítségül hívja Istenének, az Úrnak a nevét, azután végighúzza kezét a beteg helyen, és kigyógyít a bélpoklosságból.* Csak annyit mond, hogy fürödjek meg a Jordánban? *Hát nem többet érnek-e Damaszkusz folyói Izráel minden vizénél?*

Megfürödhetnék azokban is, hogy megtisztuljak! – Azzal hátat fordított, és **haragosan távozott**. Talán soha vissza sem jön, ha a szolgálai utána nem mennek:

– *Atyám, ha a próféta valami nagy dolgot parancsolt volna, azt megtennéd, ugye? Akkor ezt is könnyedén megteheted...*

Naamán **elgondolkodott** – Ami igaz, az igaz. Jól mondják a szolgák. **Bármilyen nagy dolgot megtett volna**, ha tudja, hogy meggyógyul. Akkor ezt a kis kérést is teljesítheti.

Lement tehát, és **megmerítkezett hétszer a Jordánban**, pontosan úgy, ahogy Elizeus mondta. Isten pedig gondoskodott róla. Mire kijött a vízből, **eltűntek róla a leprafoltok**.

Naamán gyógyulása a Jordán folyóban

Naamán azonnal Elizeushoz rohant:

– Igazad volt! Meggyógyultam. *Most már tudom, hogy nincs másbol Isten az egész földön, csak Izráelben. Fogadd hát el az ajándékodat!*

De a **próféta** a fejét rázta:

– **Nem.** Nem fogadok el semmit. És Naamán hiába mutogatta a kincseit. Hiába unszolta, a próféta hajthatatlan maradt.

– Rendben van – mondta végül Naamán –, de ha te nem fogadsz el tőlem semmit, akkor legalább engedd, hogy elvigyek annyi földet, amennyit egy pár öszvér elbír, hogy oltárt építhessek odahaza az Úrnak. Mert nem akarok én többé más istent imádni, csak azt, Aki meggyógyított engem. Csak azt az egyet bocsássa meg az Úr, ha elkísérem királyomat az ő istenének templomába.

– Menj el békével! – bocsátotta útjára Elizeus a hadvezért.

„Embereknek ez lehetetlen, de Istennek minden lehetséges.”

Máté evangéliuma 19,26

Tudod-e?

A lepra ellenszerét 1946-ban fedezték fel, így a fejlett országokban gyakorlatilag megszűnt a lepraveszély. Ám a szegény országokban ma is ugyanolyan probléma, mert nincs elég pénz a betegek kezelésére. A világon jelenleg 10–12 millió leprás él, főleg a trópusi országokban.

A Jordán folyó

Feladattár

Játsszátok el a következő személyek párbeszédét:

- a rabszolgalány és úrnője;
- Naamán és az arám király;
- Naamán és az izráeli király;
- Géhazi és Naamán;
- Naamán és a szolgálái;
- Naamán és Elizeus.

Bibliai kvíz

- Ki volt Naamán?
- Milyen betegségben szenvedett?
- Ki adott neki tanácsot?
- Milyen gyógymódot javasolt neki a próféta?
- Milyen volt Naamán a fürdés előtt és után?

A Jordán völgye

ISTEN IGÉJE VÁLASZTÁS ELÉ ÁLLÍT: JEREMIÁS PRÓFÉTA

Olvasmány

Egyiptom hatalmában

II. Nékó fáraó Egyiptom nagy uralkodója volt. Júdat is elfoglalta és új királyt nevezett ki. Így Isten népe a fáraó adófizetője lett. Sokan ekkor Egyiptomtól várták az életük jobbra fordulását. Jeremiás próféta ebben az időben élt. Arra figyelmeztette Isten népét, hogy ne a fáraóra, hanem Istenre figyeljenek inkább.

ÉGŐ IRATTEKERCS

(Jeremiás 36)

Prófétának lenni nem egyszerű hivatás. A **próféta** Isten szavát szólja. **Isten nevében figyelmezteti a népet, mindazokat, akik rossz úton járnak.** A papokat, a főembereket és a királyokat is. Jeremiás is ilyen prófétája volt Istennek. Kevesen szerették, még kevesebben hittek neki. Mert Jeruzsálem pusztulásáról jövendölt, és a király haláláról.

Egy napon ugyanis **Jójákim király idejében így szólt az Úr Jeremiáshoz:**

– Fogj egy irattekerceset, és írd rá mindazokat az ígéket, amelyeket kijelentettem neked Izráelről, Júdáról és a többi népről... Talán meghallja Júda háza, hogy mennyi veszedelmet készülök rájuk zúditani, és ha megtérnek a rossz útról, én megbocsátom bűnüket és vétküket.

Ekkor **Jeremiás hívta az írnokát, Bárúkot**, és lediktált neki mindent, amit eddig Isten üzent. Majd **elküldte** Bárúkkal az irattekerceset a **templomba**. – *Olvasd fel azok előtt a júdaiak előtt is, akik a városaikból érkeztek!* – mondta Bárúknak Jeremiás. Tudta, hogy országos bűntöt hirdettek, sokan lesznek a templomban – *Talán az Úr elé kerül könyörgésük, és megtér mindenki a maga gonosz útjáról. Mert nagy és lángoló haraggal beszélt az Úr ez ellen a nép ellen.*

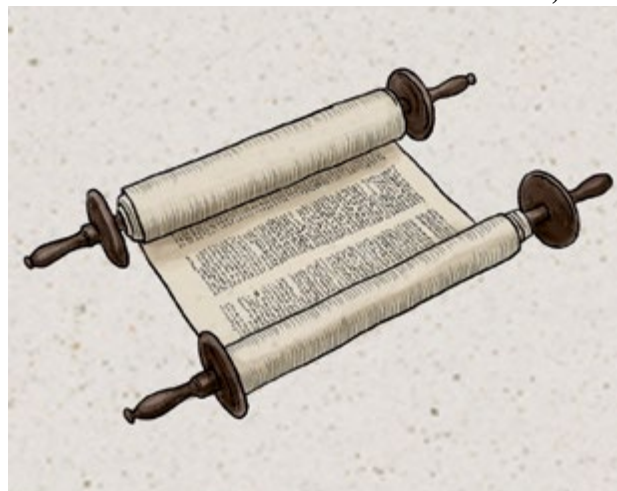
Bárúk úgy is tett, ahogyan Jeremiás mondta. Amint a kancellárok és főemberek fülébe jutott a hír, azonnal hívták Bárúkot:

– Olvasd fel nekünk is, amit a próféta lediktált! – adták ki a parancsot.

Bárúk felolvasta, és a **főemberek nagyon megijedtek.**

– Ebből baj lesz... Nagy baj... – tanakodtak egymás között – Legjobb lesz, ha nem is kerültök a király színe elé – fordultak Bárúkhhoz – *Menj, és rejtőzz el te is meg Jeremiás is; ne tudja senki, hogy hol vagytok!*

Azután bementek a királyhoz, és jelentették neki, mi történt. Majd a **király parancsára felolvasták a tekerceset** a király szolgálatában álló vezető emberek előtt.

Tóratekercs

A király hallgatta egy darabig Isten üzenetét, de az arca egyre komorabb lett.

Micsoda? – gyúlt benne az indulat – *El fog jönni a babilóniai király, elpusztítja ezt az országot, és véget vet benne embernek és állatnak?!* Hogy lehet ilyet mondani?! Ez a Jeremiás vagy bolond, vagy a leggonoszabb áruló!

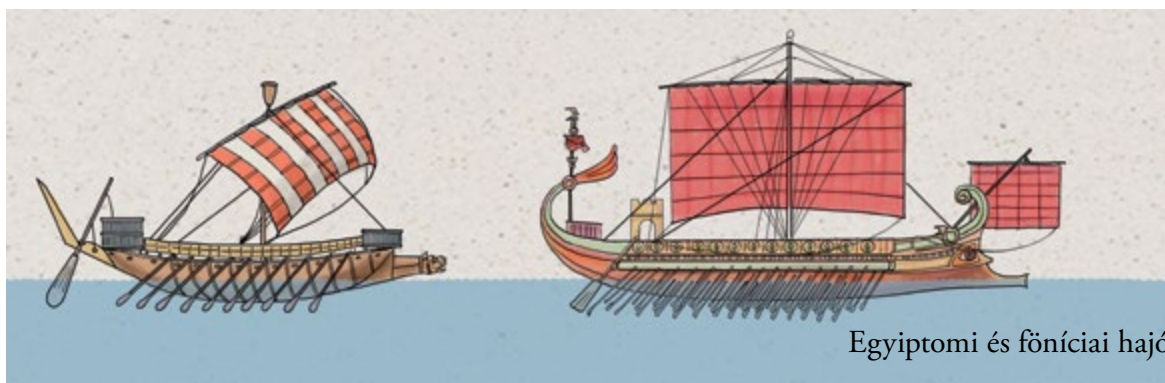
A király éppen a téli palotában tartózkodott, mert az év kilencedik hónapja volt; előtte a szenesserpenyőben égett a tűz. Amikor a kancellár három vagy négy hasábot elolvasott, a király levágta azt a kancellár késével, és a **kályha tűzébe dobta**, míg csak az egész tekercs a kályha tűzébe nem került.

Hiába figyelmeztette őket Isten, *nem rettentek meg, ruháikat sem szaggatták meg, sem a király, sem udvari emberei.* Bezzeg **Jeremiás és Bárúk ellen rögtön elfogatóparancsot adtak ki!** Isten azonban elrejtette őket, és nem hagyta ennyiben a dolgot. Így szólt Jeremiáshoz:

– *Végy elő egy másik tekercsset, és írd rá az előbbi igéket mind, amelyek az előző tekercsen voltak!*

Jójákim királynak is üzent Isten. Mivel nem hitt az Úr prófétájának, és elégette az iratkereset, amin az ígéje volt: „*Nem fog az utódja Dávid trónján ülni. Holttestét pedig kidobják, és ott hever nappal a hőségben, éjszaka a fagyon. Megbüntetem őt és utódját meg udvari embereit a bűneik miatt* – mondta Isten. – *Elhozom rájuk és Jeruzsálem lakóira meg a júdaiakra mindazt a veszedelmet, amit megmondtam nekik, de nem hallgattak meg.*

Jeremiás **elővett egy másik tekercsset**, és odaadta Bárúknak. Ő leírta mindazt, ami az elégett tekercsen volt. Sőt! **Még sok más hasonló beszédet is csatoltak hozzájuk.**

Isten Igéje mindig igaz. Jeremiás próféciaja beteljesedett. Kr. e. 598-ban Jeruzsálemet megtámadta II. Nebukadneccar serege, és Jójákim király is meghalt. Utána fia lett a király, de ő csak három hónapig uralkodhatott. Nebukadneccar elfoglalta Jeruzsálemet, és még a királyt is fogságba hurcolta. Egy másik királyt nevezett ki, aki csupán tíz évet uralkodhatott. Júdát akkor legyőzte az Újbabiloni Birodalom, és **soha többé nem lett önálló királyság.**

„Talán meghallja Júda háza, hogy mennyi veszedelmet készülök rájuk zúditani, és megtér mindenki a maga gonosz útjáról. Akkor én is megbocsátom bűnüket és vétküket.”

Jeremiás 36,3

ISTEN NÉPE NEHÉZ HELYZETBEN: A BABILONI FOGSÁG

Olvasmány

Birodalmak között

Amíg Izráel és Júda országában királyok uralkodtak, eltelt bő négyszáz esztendő. A kis zsidó államoknak ekkor nagy birodalmak között kellett élniük. A Nílus mentén ott volt az Egyiptomi Birodalom. Mezopotámiában, a Tigris és az Eufrátesz vidékén pedig előbb Assíria, aztán a megerősödő Babilónia, az Újbabiloni Birodalom. Ekkor kétszer is fogságba vitték Izráel és Júda lakóit. Előbb Assíria, majd Babilon. Ez utóbbi volt a babiloni fogság kora, a Kr. e. 5. században. Az Isten által küldött próféták előre megmondták, hogy a két fogság be fog következni. A nép elfordult Istentől, bálványokat kezdett el imádni, Megszegték az Istennel kötött szövetséget, nem tartották be a Tízparancsolatot. Sőt egymással is bántóan viselkedtek. Már nem hallgattak Isten szavára, ezért Isten megengedte, hogy idegenek uralkodjanak rajtuk. Reménytelen és szomorú időszak volt ez Isten népe számára. Attól féltek, hogy soha nem kerülnek vissza a hazájukba. Isten azonban mindezek ellenére sem hagyta el őket. Velük volt, az idegen földön is.

A BABILONI KIRÁLY ÁLMA

(Dániel 2)

A babiloni fogságban nem voltak az elhurcoltak börtönben. A babiloniak elismerték a hasznos embereket. Éppen ezért több zsidó férfi fontos tisztséget töltött be Nebukadneccar

király udvarában. Az elhurcolt, legtehetségesebb előkelő fiatalokat megtanították minden fontos tudományra, a babiloni nyelvre, és a király szolgálatába állították őket. Közéjük tartozott Dániel is, és három barátja: Sadrak, Mésak és Abéd-Negó is. Ők nemcsak a tudásukkal, hanem a hitükkel is kitűntek a többiek közül. Az **idegen földön is Istenben bíztak** és nem foglalkoztak a bálványokkal. Dániel volt köztük a legbölcsebb, akit még egy különleges képességgel is megajándékozott Isten: meg tudta magyarázni, hogy mit jelentenek az álmok.

Egyszer a király egy **nyugtalanító álmod látott**, és nem tudott tovább aludni. Azonnal hívatta az álmofejtőit meg a csillagjósait, hogy mondják meg, mit jelent. De nem mondta el nekik az álmát. A **jósok és álmofejtők** pedig hiába próbálkoztak, **nem tudták megmagyarázni**, hiszen nem ismerték az álmod.

Nebukadneccar király éktelen haragra gerjedt. Azon nyomban megparancsolta, végezzék ki az összes babiloni bölcset. Nemcsak a semmirekellő álmofejtőket, hanem minden tudóst, az utolsó szálig. Miután kiadták a parancsot, Dánielt és a társait is keresték, hogy megöljék őket. Dániel azonban megtudta a parancs okát, és bement a királyhoz.

– Uram, királyom, adj nekem egy kis időt! – szólta Dániel – Ha könyörül rajtam az én Istenem, akkor megadom neked a választ.

Nebukadneccar beleegyezett, **Dániel** pedig futott haza a barátaihoz, hogy mihamarabb

megfejtésük a király álmodat. De nem kezdtek el álmoskönyveket bújni. A csillagok állását sem vizsgálták. Hanem leborultak imádkozni. Együtt **könyörögtek Istenhez**, hogy ne kelljen egy álmod miatt meghalniuk az összes babiloni bölcscsel együtt.

Isten meghallgatta imádságukat. Éjszaka látomásban mutatta meg Dánielnek a megfejtést.

– *Képes vagy arra, hogy megmondd, milyen álmod láttam, és mi annak a magyarázata?* – kérdezte a király.

Dániel el is mondta azt a királynak:

– *A titkot, amelyre a király választ keres, bölcsek, varázslók, mágusok és csillagászok nem tudják megfejteni a királynak. De van Isten a mennyben, aki feltárja a titkokat.* Ez volt az álmod:

Té, ó, király, azon tőprengtél fekvőhelyeden, hogy mi fog történni ezután. Neked, ó, király, látomásod volt: egy nagy szobrot láttál. A szobor hatalmas és roppant fényes volt. Előtted állt, és rettenetes volt ránézni is. Ennek a szobornak a feje színaranyból volt, a melle és a karjai ezüsből, a hasa és az oldala rézből, a lábszárjai vasból, lábai pedig részben vasból, részben cserépből voltak. Miközben nézted, lezuhant egy kő anélkül, hogy valaki hozzányúlt volna, ledöntötte a szobrot vas- és cseréplá-

bairól, és **darabokra zúzta az egészet**. Az a kő pedig, amely ledöntötte a szobrot, **nagy hegyé változott, és elfoglalta az egész földet**.

– Valóban ezt álmodtam! – döbönt meg Nebukadneccar – De **mit jelent** ez az álom?

– A jövőbe láttál, ó, **király**. Te vagy az **aranyfej**, hiszen a menny Istene királyságot, hatalmat, erőt és méltóságot adott neked. Kezedbe adta az embereket, a mezei állatokat és az égi madarakat, bárhol laknak is. De utánad más királyság támad, alacsonyabb rendű a tiednél. És jönnek sorban a királyságok, a harmadik, a negyedik. Egyik sem lesz már olyan ragyogó, mint a tiéd volt.

„Tehát el fog pusztulni a birodalmam” – gondolta magában Nebukadneccar elképedve.

– A menny Istene végül egy olyan királyságot támaszt, amely erősebb az összesnél, és fennáll mindörökké – fejezte be Dániel.

– *Valóban a ti Istenetek az istenek Istene, a királyok ura és a titkok feltárója, ezért tudtad feltárni ezt a titkot* – szólt végül a király – Ezért a tettedért meg kell hogy jutalmazzak!

Akkor a király nagy méltóságra emelte Dánielt, Babilon város kormányzójává és a babiloni bölcsék elöljárójává tette. Dániel nem feledkezett meg a barátairól sem: azt kérte a királytól, hogy Sadrakot, Mésakot és Abéd-Negót rendelje szolgálatba Babilon városában. Dániel pedig a királyi udvarban maradt.

„De van Isten a mennyben,
aki feltárja a titkokat.”

Dániel 2,28

Dániel és barátai Babilonban

6. EL LEHET-E FUTNI ISTEN ELŐL? JÓNÁS PRÓFÉTA TÖRTÉNETE

Asszír városkapu

Asszír harci kocsi

Egy ókori nagyváros

Ninive az Asszír Birodalom egyik legnagyobb városa volt. A Tigris középső szakaszán, a folyó keleti partján feküdt, a várost a Tigris egyik mellékfolyója szelte keresztül. Igazi világváros volt, mely egy évszázadon át az Új Asszír Birodalom királyi székhelye lett.

A várost hatalmas kettős fal vette körül, a falak helyenként a 25 méter magasságot is elérték. A fenti rajzon egy városkapu látható, amit a régészek által feltárt romok alapján építettek, elképzelve, milyen lehetett az eredeti. 15 hasonló kapuja volt a városnak. Fő útja, a királyút 30 méter széles volt, mint ma egy négysávos autópálya. A Biblia tanúsága szerint három napig tartott bejárni Ninivét, a külvárosokkal együtt.

Jónás próféta volt, Isten üzenetét vitte a népéhez. A története több fontos dologot is kiemel:

- Isten nemcsak Izráelhez szól, hanem más népekhez is. Jónásnak ezért kellett Ninivébe mennie, és felhívnia a figyelmüket arra, hogy nem jó úton járnak.
- Isten mindenhol ott van, és az egész világot a kezében tartja. Előle nem lehet elrejtőzni.
- Isten könyörülő és irgalmas. Akik rosszat tesznek, felismerik a hibáikat és meg akarnak változni, azoknak Isten mindig új lehetőségeket ad.

ISTEN ÉS JÓNÁS ÚTJAI

(Jónás 1–4)

Egyszer Isten így szólt Jónás prófétához:

- Menj el Ninivébe, és mondd el az ott élő embereknek, hogy nem helyes dolgokat tesznek!
- Jónás egyet is értett ezzel. Illetve: azzal igen, hogy Ninive nagy és gonosz város. De még hogy ő odamenjen és ezt elmondja nekik? Na, még csak az kellene! Inkább **más útra indult.**

Biztos, ami biztos: **az ellenkező irányba!** Egy tengerparti kikötővárosban, Jáfóban fölszállt egy **Tarsísba** induló hajóra. Ott aztán ezt gondolta magában:

No, itt biztos nem talál meg az Úr! – **Isten azonban nagyon is jól tudta, hogy hol van Jónás.** Azt is, hogy mi lenne a feladata. Éppen ezért **figyelmeztetést küldött** Jónásnak. Nem is akármilyet! Olyan **hatalmas vihar kerekedett**, hogy mindenki azt hitte, hajótörést szenvednek.

A hajósok láttak már egy-két nagy vihart, de most úgy megrémültek, hogy hangosan imádkozni kezdtek, mindegyik a maga istenéhez. Kivéve Jónást, aki lement a hajó fenekébe, és mély álomba merült. Nemsokára valaki erősen megrázta a vállát.

– *Kelj föl, és kiáltás az Istenedhez! Talán gondol ránk az Isten, és nem veszünk el!* – kiáltott rá egy hajós. Jónásnak mit volt mit tennie: nagy nehezen bevallotta a hajósoknak, hogy mi is történt.

– **Haragszik rám az Úr** – szólalt meg Jónás –, a menny és a föld Istene, aki a tengert is alkotta. **Előle akartam elmenekülni**, de már látom, hogy nem tudok.

– Hogy tehetél ilyet? – kérdezték elképedve a hajósok – Isten elől nem lehet elmenekülni.

Most mit tegyünk veled?

– Legjobb lesz, ha **bedobtok a tengerbe, akkor elmúlik a vihar** – mondta a próféta, magában pedig így gondolkodott: – Én meg végre eljuthatok Isten elől. A tenger mélyén, a halál torkában csak nem talál rám – De megint csak tévedett.

Amikor **Jónást bedobták a tengerbe, tényleg vége lett a viharnak.** Vége lett a hajósok halálfélelmének is, akik hálát adva és fogadkozva borultak le Isten előtt. Jónásnak viszont nem lett vége. Nem nyelte el végleg a tenger. **Isten odarendelt egy nagy halat, és az lenyelte Jónást. Három nap és három éjjel volt Jónás a hal gyomrában.** Tényleg a halál torkába, a kétségbeesés határára került. Végül Istenhez kiáltott. És **Isten meghallgatta az imádságát. Parancsot adott a halnak, és az kiköpte Jónást a szárazföldre.** Isten nem felejtette el, hová küldte a prófétáját.

– *Indulj, menj Ninivébe, a nagy városba* – szólt újra Jónáshoz –, *és hirdesd ott azt az üzenetet, amelyet én mondok neked!*

Jónás elindult, és elment Ninivébe, ahogy Isten mondta. Ninive nagy város volt: három nap is kellett, hogy bejárja. Elindult befelé a városba. Ment egész nap, aztán megállt egy helyen:

– **Még negyven nap és elpusztul Ninive!** – **kiáltozta** jó hangosan. Az emberek megrémültek. Látták Jónáson, hogy egy próféta lehet, és hogy komolyan gondolja, amit mond.

Ninive lakosai azonban hittek Istennek, böjtöt hirdettek, és zsákruhát öltött a város aprajgyja. Amikor ez a hír eljutott Ninive királyához, fölkel a trónjáról, levetette magáról díszruháját, zsákruhát öltött magára, és hamuba ült. Hogy miért tett ilyet a király? Mert akkoriban ez volt a bűnbánat és a gyász jele. Majd a **király parancsára** kihirdették az egész városban: – *Az emberek és állatok, a szarvasmarhák és juhok semmit meg ne kóstoljanak, ne legeljenek, vizet se igyanak! Öltön zsákruhát ember és állat, kiáltsanak teljes erővel Istenhez, és térjen meg mindenki a maga gonosz útjáról, és hagyjon fel erőszakos tetteivel! Ki tudja, talán felénk fordul, és megszán az Isten, megfőkezi izzó haragját, és nem veszünk el!*

Amikor Isten látta, mi történt a városban, hogy megtértek a rossz útról, megbocsátott Ninivének. Ez azonban nagyon rosszul esett Jónásnak, és megharagudott. Így imádkozott az Úrhoz:

– *Ó, Uram! Gondoltam én ezt már akkor, amikor még otthon voltam! Azért akartam először Tarsísba menekülni, mert tudtam, hogy te kegyelmes és irgalmas Isten vagy, türelmed hosszú, a szereteted nagy, és*

„Irgalmas és kegyelmes az Úr,
türelme hosszú, szeretete nagy.”

Zsoltárok 103,8

visszavonhatod még a veszedelmet. Most azért, Uram, **vedd el az életemet**, mert jobb meghalnom, mint élnem!

Az Úr azonban ezt kérdezte: – Igazad van-e, hogy haragszol?!

Jónás akkor kiment a városból, és letelepedett egy helyen, távolabb a falaktól. Készített ott egy kunyhót, és odaült az árnyékába, hogy lássa, mi történik majd a várossal.

Az Úristen pedig úgy intézte, hogy egy bokor nőjön Jónás fölé, árnyékot tartva a feje fölött, és megvédje a rosszuléttól. **Jónás nagyon örült a bokornak**. Isten azonban úgy rendelte, hogy másnap, amint hajnalodni kezdett, megrágja egy féreg a bokrot, és az **elszáradjon**.

Amikor kisütött a nap, Isten úgy rendelte, hogy tikkasztó keleti szél támadjon. Jónás napszúrást kapott, ájultozott, a halált kívánta magának, és azt mondta:

– Jobb nekem meghalnom, mint élnem!

– Igazad van-e, amikor haragszol e miatt a bokor miatt? – kérdezte Jónástól Isten.

– Igazam van! – felelte Jónás. – Haragszom mindhalálig!

– Te szánod ezt a bokrot – mondta Isten –, amelyért nem fáradtál, és amelyet nem te neveltél, amely egyik éjjel felnőtt, másik éjjelre pedig elpusztult. **Én pedig ne szánjam meg Ninivét, a nagy várost, amelyben több mint tizenkétszer tízezer ember van, akik nem tudnak különbséget tenni a jobb és a bal kezük között? És ott az a sok állat is!**

Tudod-e?

- Ninivében az Istár-kultusz központja volt. Istárt az anyaság, a harc, a szerelem és a győzelem istennőjeként tisztelték Mezopotámiában. Babilonban már találkoztunk vele.
- Ninivét végül a babiloni seregek foglalták el Kr. e. 612-ben. A babiloni uralkodó akkor teljesen leromboltatta a várost.

Bibliai kvíz

- Hova küldte Isten Jónást? Ő hova indult először?
- Mit kellett hirdetnie Jónásnak Ninivében?
- Mit tettek a niniveiek, és mit tett Jónás?
- Miért kegyelmezett meg Isten Ninivének? Miért haragudott Jónás?

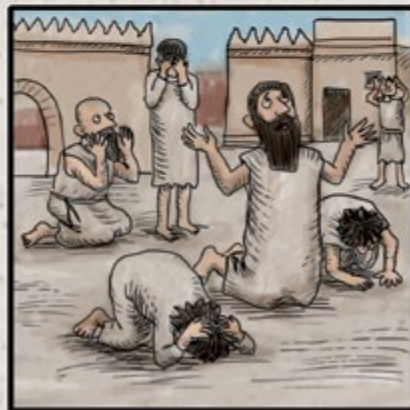
Feladattár

- Legyetek Jónás barátai! Adjatok neki tanácsot, mit tegyen, amikor
 - Isten elküldi Ninivébe;
 - Kitér a vihar a tengeren;
 - A nagy hal gyomrába kerül;
 - Ninivébe ér;
 - Ül Ninive szélén, és veszekszik Istennel.

Mit tanácsolna neki egy jó barát?

Mit mondana neki egy rossz barát?

- Arcjátékkal, testmozgással érzékeltessétek, milyen lehetett Jónásnak a nagy hal gyomrában!
- Olvassátok el a 103. zsoltár 8–14. versét! Milyen hangsúllyal, testtartásban mondhatta el ezt az imát...
 - Jónás, miután kikerült a nagy hal gyomrából?
 - egy ninivei, miután megmenekült a város?
 - Jónás, miután megmenekült Ninive?

Jónás próféta története

JÓNÁS IMÁJA

Olvasmány

*Nyomorúságomban az Úrhoz kiáltottam,
és ő meghallgatott engem.
A halál torkából kiáltottam segítségért,
és te meghallottad hangomat.
Mélységbe dobtál, a tenger közepébe,
és áradat vett körül.
Minden habod és hullámod
átcsapott fölöttem.
Én már azt gondoltam, hogy eltaszítottál
magadtól, és nem láthatom többé szent templomodat.
Már-már életemet fenyegette a víz,
mélység és örvény vett körül,
hínár fonódott a fejemre.
Lesüllyedtem a hegyek alapjáig,
örökre bezárult mögöttem a föld.
De te kiemelted életemet a sírból,
ó, Uram, Istenem!
Amikor elcsüggedt a lelkem,
az Úrra gondoltam,
és imádságom eljutott hozzád,
szent templomodba.
Akik hitvány bálványokhoz ragaszkodnak,
azok elhagyják jótevőjüket.
De én hálaéneket zengve áldozok neked,
és amit megfogadtam, teljesítem.
Az Úrtól jön a szabadulás!*

Jónás 2,3–10

Néha szomorúnak érezzük magunkat. Talán reménytelennek is. Jónás imádsága egy ilyen helyzetről beszél. Arról szól, hogy a legnehezebb időszakokban is szólhatunk Istenhez. Ő pedig meghallja az imádságainkat, és segítséget nyújt nekünk.

7. KITARTÓAN ISTEN MELLETT: HÁROM IFJÚ A TÜZES KEMENCÉBEN

Babiloni istenek

Emlékszel még, hogy Illés próféta korában milyen bálványokat imádtak Isten helyett? Babilonnak is voltak bálványai. A főistenük Marduk volt, akit az istenek uraként is említettek. Babilon városában közel száz méter magas toronytemploma volt. De imádták Istárt is, akit a szerelem, termékenység, anyaság istennőjének neveztek. Babilon nagy építészeti emlékei között található az Istár kapu. Ez a kapu is egy bálványnak, Istár istennőnek készült. A babiloni királyok magukat többre tartották a többi embernél. Istenkirályoknak nevezték magukat. Hiába voltak azonban szépek és drágák a bálványok, mindegyiket ember készítette. Tehetetlenek voltak. Isten azonban csodákkal is képes volt megmutatni a hatalmát, és megvédeni azokat, akik benne bíztak. Erről szól a következő történet is.

NINCS MÁS ISTEN AZ ÚRON KÍVÜL!

(Dániel 3,1–27)

Babilónia királya, Nebukadneccar egyszer építtetett egy **hatalmas bálványszobrot** tiszta aranyból. Hatalmas volt, kb. 26,7 méter magas. Az avatására mindenkit meghívott a király. A sok magas rangú tisztviselő nem is mert ellentmondani neki. Pedig nem csak egy egyszerű ünnepségről volt szó. Az ünnepen **istenként kellett imádni** a szobrot. Meg is adták a módját rendesen! Hírnök adta tudtul a tömegnek a **király parancsát**:

– Amint meghalljátok a kürt, síp, citera, hárfá, lant, dudu és mindenféle hangszer hangját, boruljatok le, és hódoljatok az aranyszobor előtt, amelyet Nebukadneccar király felállíttatott!

Ha pedig valaki nem borul le, és nem hódol előtte, azt azon nyomban bedobják az izzó tüzes kemencébe!

Majd megszólaltak a kürtök, sípok, dudák és citerák. És persze **leborult mindenki** a bálványszobor előtt, amit Nebukadneccar király emeltetett. Mindenki, **kivéve három zsidó fiatalember**, akiknek a szíve mélyén megszólalt Isten legelső parancsolata: „*Ne legyen más istened rajtam kívül!*” És ők nem tehettek mást, fontosabb volt, hogy **Istennek engedelmeskedjenek**,

minthogy eleget tegyenek a király parancsának. Ők voltak Dániel barátai: Sadrak, Mésak és Abéd-Negó.

Persze voltak, akik azonnal beárulták őket. **A király szörnyű haragra gerjedt**, és megparancsolta, hogy vezessék elő a három fiatait.

– *Igaz-e, hogy ti nem tisztelitek isteneimet, és nem hódoltok az aranyszobor előtt, amelyet felállítottam?* – kérdezte tőlük a király – *Készek vagytok-e most leborulni és hódolni a szobor előtt, amelyet csináltattam? Mert ha nem hódoltok, azon nyomban **bedobnak benneteket az izzó tüzes kemencébe.** És van-e olyan Isten, aki az én kezemből ki tud szabadítani benneteket?*

A három barát azonban tudta, hogy helyesen cselekedett. Ezért bátran így válaszoltak a királynak:

– *Ó, Nebukadneccar! Nem szükséges, hogy erre bármit is feleljünk. **Van nekünk Istenünk, akit mi tisztelünk:** ő ki tud minket szabadítani az izzó tüzes kemencéből, és ki tud szabadítani a te kezedből is, ó, király! De ha nem tenné is, tudd meg, ó, király, hogy **mi a te isteneidet nem tiszteljük,** és nem hódolunk az aranyszobor előtt, amelyet felállítottál!*

Ekkor Nebukadneccart úgy elöntötte a harag, hogy még az arca is eltorzult. Meghagyta, hogy hétszerte jobban fűtsék be a kemencét, mint ahogyan be szokták fűteni.

Be is fűtötték, olyan nagyon, hogy még azok is megégették, akik a kemence mellett álltak. **De a három barátot hiába dobták be a forró kemencébe!** Semmi bajuk sem esett. Sőt, valami igen különösét vettek észre az emberek. Nem három, hanem négy alak látszott a tűzben!

– Nem három férfit dobtunk megkötözve a tűzbe? – kérdezte a király udvari embereitől.

– De igen ó, király! – válaszolták.

– Én mégis négy férfit látok. És szabadon járkálnak a tűzben! Nincs rajtuk semmi sérülés. A negyedik pedig olyanak látszik, mint valami isten...

A király gyorsan odafutott a kemencéhez, és előhívta őket. De amikor **Sadrak, Mésak és Abéd-Negó kilépett a kemencéből**, már nemcsak a király csodálkozott, hanem mindenki, aki csak ott volt. Isten megóvta őket, még csak a ruhájuk és a hajuk szála sem perzselődött meg! Mindenki láthatta ebből, hogy ki az igazi Isten.

Isten megmentette a három ifjút

– Áldott legyen Sadrak, Mésak és Abéd-Negó Istene, mert elküldte az angyalát, és kiszabadította szolgáit, akik benne bíztak – mondta Nebukadneccar. Még a király parancsát is megszegték, és kockára tették az életüket, de a maguk Istenén kívül nem tiszteltek egy istent sem, és nem hódoltak előttük. Mert nincs más isten, aki így meg tud szabadítani.

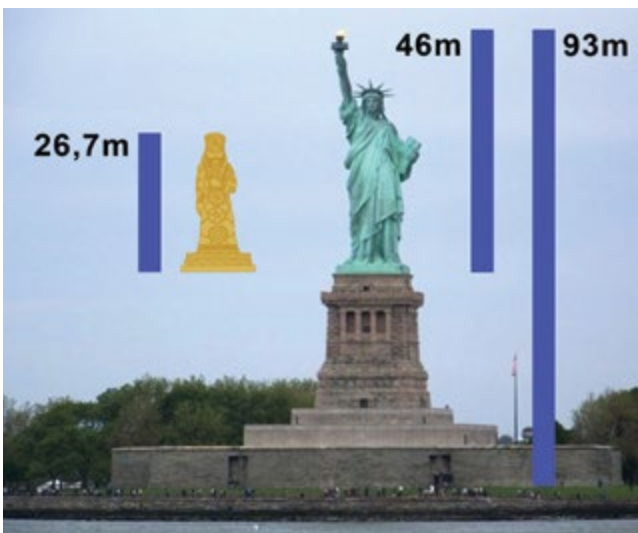
A három barát ezután újra a király szolgálatába állt, de már szabadon imádkozhattak Istenükhöz.

„Mert nincs más isten,
aki így meg tud szabadítani.”

Dániel 3,29

Tudod-e?

A Nebukadneccar által építtetett bálványszobor kb. 26,7 méter magas volt és tiszta aranyból készült. A hatalmas szobor fele olyan magas volt, mint ma a New York-i Szabadság-szobor.

A Szabadság-szobor méreteinek és Nebukadneccár bálványszobrának összehasonlítása

Feladattár

- Játsszátok el, hogyan borult le a nép a bálványszobor előtt! Mit gondoltak Sadrakról, Mésakról és Abéd-Negóról azok, akik leborultak? Játsszátok el a tüzes kemence jelenetét is!
- Írj egy történetet – akár a saját életedből – a következő címmel: Isten megszabadít!

Bibliai kvíz

- Mit készíttetett a király, és milyen parancsot adott hozzá?
- Miért nem engedelmeskedett a három jó barát?
- Miért fűttette be a király hétszerezesen a kemencét?
- Ki mentette meg a férfiakat?
- Beszélgetsetek arról, hogy miért lehetett nehéz vagy éppen könnyű a három fiatalembernek az aranyszobor előtt állni!

Isten mellett kitartani

Isten örökkévaló, de a földi birodalmak élete véges. Asszíria és Babilon bukása után új uralkodók és új erős népek jöttek. A perzsák uralkodása Izráel életére is hatással volt. A korábban fogságba hurcolt nép újabb kihívásokkal és küzdelmekkel szembesült.

A legfontosabb kérdés azonban nem az volt, hogy meg tudnak-e felelni az új vezetőnek. Sokkal inkább az, hogy emlékeznek-e még Istenre? Úgy élnek-e, ahogyan Isten törvényében tanította nekik? Egyedül Istent tisztelik-e, vagy bálványokat is a szívükbe fogadnak?

A Bibliából láthatjuk, hogy Isten ezekben a nehéz időkben sem hagyta el népét. Neki különös gondja van azokra, akik szeretik Őt. Ez látszik Dániel történetéből is.

Dániel zsidó tisztviselő volt, aki Babilonban élt. Képességei révén a király főkormányzója lett. De a Biblia szerint a legfontosabb tulajdonsága az Istenben való mély hite volt.

Perzsa katonák

CSAPDAHELYZET

(Dániel 6,2–29)

A perzsa **Dárius** maga is idős volt már, amikor elfoglalta Babilont. Első dolgai közé tartozott, hogy **újjászervezze az ország irányítását**. Kinevezett **százhusz kormányzót**, akik az ország különböző területeit felügyelték. Igen ám, de százhusz embert is irányítani kell valahogy! Kinevezett hát a király **három főkormányzót** is, akik a kormányzókat felügyelték.

– Ők majd végighallgatják a kormányzókat – gondolta magában –, és megoldják a problémákat. Ők terjesztik majd elő az új törvényeket. Nekem nem is lesz más dolgom, csak aláírni.

Jól kitervelte ezt Dárius. Persze az egész csak akkor működhetett, ha megbízhatók voltak a főkormányzók. Erre a feladatra való **okos és rátermett embert** pedig nem volt könnyű találni. Persze azért akadt néhány. Dániel is ilyen volt. **Kedvelte is a király** nagyon, és őt akarta az egész ország élére állítani. Ez persze **nem tetszett a többi főkormányzónak és kormányzónak**.

– Nem mehet így tovább! Ki kellene találni valamit Dániel ellen! – morgolódtak egymás között.

– **Vádoljuk be** a királynál! Csak van neki is valami vétke, mulasztása!

De hiába tanakodtak. **Hiába kutakodtak**. Dániel megbízható volt, pontos és hűséges.

– *Nem találunk semmiféle ürügyet, hogy bevádolhassuk ezt a Dánielt. Hacsak Istenének a törvényével kapcsolatban nem találunk ellene valamit...*

„Magasztallak, Uram, a népek közt
..., mert szereteted az égig ér,
hűséged a magas fellegekig.”

Zsoltárok 57,10–11

És persze találtak. Mert Dániel hiába élt fogságban már több évtizede, hiába vette körül pompa a királyi udvarban, nem felejtette el Istenét. Sőt! Minden nap háromszor térden állva imádkozott Hozzá. A kormányzók és főkormányzók pedig, a hitét felhasználva, kitaláltak egy csejt Dániel ellen. Azt tanácsolták a királynak, hogy adjon ki szigorú rendeletet: *aki harminc napon belül bármiért*

könyörög akár istenhez, akár emberhez rajtad kívül, ó, király, azt dobják az oroszlánok vermébe!

Dáriusnak persze tetszett az ötlet.

– Hát hogyne! – gondolta magában – Én lettem Babilon királya! Kitől kérhetnének bármit is az emberek, ha nem tőlem. Hiszen nincs nálam hatalmasabb.

De **Dániel** nem így gondolta. Ő **Istent tekintette leghatalmasabbnak**. És új törvény ide, új törvény oda, Dániel **nem hagyta abba az imádkozást**. Nem hagyott fel a szokásaival sem. Nem bújt el. Nem suttogott, hogy ne vegyék észre. Nem mondta azt, hogy veszélyben van az élete, ezért elég naponta egyszer imádkozni. Mondjuk este, amikor nem látja senki. Nem tett semmi ilyet. Hanem **naponta háromszor** kinyitotta Jeruzsálem felé nyíló ablakait, **térdre borult, és úgy imádkozott**, mint eddig bármikor. Ezt várták csak az **ellenségei**, és már **futottak is Dáriushoz**.

– *Dániel, a zsidó foglyok egyike semmibe sem vesz téged, ó, király, meg azt a rendeletet, amelyet aláírtál, és naponta háromszor imádkozik a maga Istenéhez.*

Amikor a király ezt meghallotta, nagyon elszomorodott, és azon töprengett: hogyan segíthetne Dánielen. Napnyugtáig azon fáradozott, hogy megmentse őt. De hiába, nem tudott mit tenni.

Dániel a korabeli szokások alapján térden állva imádkozik Istenhez

Ő hozta a törvényt, és amit egyszer aláírt, azt neki is be kellett tartania. Új törvénnyel se módosíthatta, a médeknél és a perzsáknál ez volt a szabály.

Kiadta hát a parancsot a király, vezessék elő Dánielt, és **dobják az oroszlánok vermébe**. De azt mondta Dánielnek:

– *A te Istened, akit állhatatosan tisztelsz, szabadítson meg téged!*

Odavitték egy követ, és a verem szájára tették; a király pedig lepecsételte gyűrűjével, valamint főrangú embereinek a gyűrűjével, hogy Dániel sorsán ne lehessen változtatni. A király egész éjszaka gyötrődött, és nem tudott aludni. Hajnalhasadáskor mindjárt fölkelt, és sietve odament az oroszlánok verméhez. Amikor odaért a veremhez, szomorú hangon kiáltott Dánielnek:

– **Dániel, aki az élő Isten szolgája vagy!** *A te Istened, akit olyan állhatatosan tisztelsz, meg tudott-e menteni az oroszlánoktól?*

– *Király, örökké élj!* – felelt Dániel a királynak – *Az én Istenem elküldte angyalát, és az bezárta az oroszlánok száját, úgyhogy nem bántottak engem. Mert ő ártatlannak talált engem, és téged sem bántottalak meg, ó, király, semmivel.*

Erre a király nagyon megörült, és kihúzatta Dánielt a veremből.

Persze az oroszlánok sem maradtak éhen, mert Dárius király eljűk dobatta mindazokat, akik Dánielt bevádolták. Dárius király pedig elrendelte, hogy birodalma *minden tartományában* imádják *Dániel Istenét*.

Feladattár

- Milyen érzések, indulatok dolgoztak a kormányzóknak és főkormányzóknak? Játsszátok el, milyen arcot vágtek, amikor találkoztak Dániellel! Hogyan fogadták a köszönését? Ha valamivel megbízta őket, arra vajon hogyan reagáltak? És hogyan reagálhatott mindezen Dániel?
- Gondolkozzatok el rajta, miért nem teljesítette Dániel a királyi parancsot!
- Nézzetek utána, hogy milyen tipikus imádsághoz kapcsolódó szokások léteznek! (pl. hogyan tartják a kezüket, mit mondanak stb.)
- Szerintetek ma is kerülhet valaki nehéz helyzetbe azért, mert hisz Istenben? Mondjatok példákat rá!

Tudod-e?

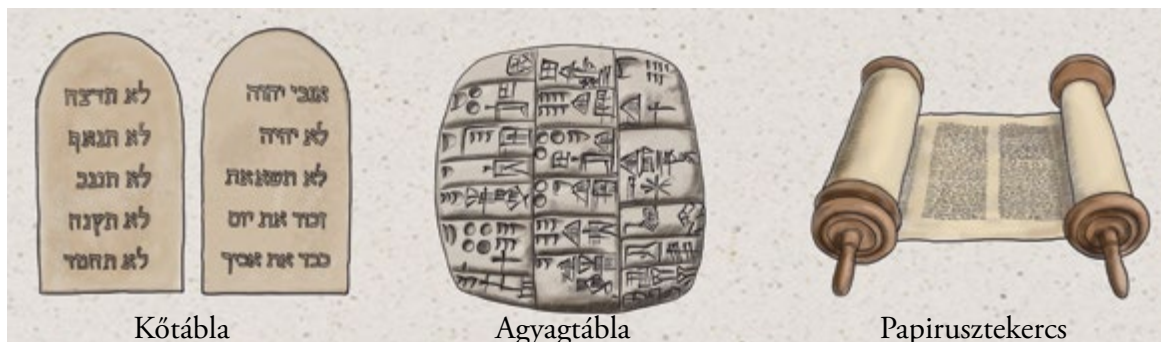
- Az ókori Keleten szokás volt vadállatok elé vetni az elítélteket. Babilonban egyébként sem voltak ismeretlenek az oroszlánok. A város fő útja, a Felvonulási út két oldalát több mint száz mázas téglából kirakott oroszlán díszítette.

- Később, az első keresztényeket Néró uralkodása alatt gyakran végezték ki úgy, hogy a cirkuszi játékok során oroszlánok elé dobták őket.

ISTEN ÜZENETE A FOGSÁGBAN: EZÉKIEL PRÓFÉTA ÉS A FOGSÁG

Olvasmány

Kőtábla

Agyagtábla

Papirusztekercs

Ókori iratok

A Biblia korában különféle anyagokra írtak. A legfontosabb dolgokat kőbe vésték, mint például a Tízparancsolatot. Mezopotámiában agyagtáblába róttak ék alakú írásjeleket, aztán a táblákat kiégették. Egyiptomban papirusznádból készült papiruszt használtak. A papiruszlapokból hosszú tekercset készítettek, amit feltekerve lehetett tárolni. Egy-egy ilyen tekercset neveztek könyvnek. Irratekercsre írták a könyveket, törvényeket, hivatalos feljegyzéseket a zsidók is. Koromból készült tintával, jobbról balra haladva írtak, a szöveget hasábokba (oszlopokba) rendezve. Íróeszközük kihegyezett nádtoll vagy madártoll volt. A tekercs hátoldalára ritkán került írás, de rendkívüli esetben ilyen is előfordult. Ezékiel prófétát Isten Babilonban hívta el a prófétai szolgálatra. Isten a babiloni fogság idején is gondoskodott arról, hogy népe a távolban se maradjon az Igéje nélkül. Ezékiel papi családból származott, és ő maga is papnak készült. Minden vágya az volt, hogy az Úr templomában, Jeruzsálemben szolgálhasson. Isten azonban más feladatot adott neki. Mint egy jó őrállónak, arra kellett figyelmeztetnie a népet, hogy a bűn után mindig következmény (büntetés) jön. De ha valaki belátja a hibáját és meg akar változni, annak Isten új lehetőségeket ad.

NYISD KI A SZÁD!

(Ezékiel 1–3)

Egy napon **Babilon városánál**, a Kebár folyó mellett **volt Ezékiel** is, ahol a zsidó foglyok éltek. Egyszer csak **nagy forgószélet, villámlást és fényözönt látott**, s a fényözönben **megjelent neki az Úr** dicsősége. Ezékiel megrettent a látomástól, és térdre esett. És mintha **Isten hangját hallotta** volna, megszólította valaki:

– *Emberfia, állj a lábadra, beszélni akarok veled!*

Ezékiel eközben úgy érezte, hogy lélek árad belé, és talpra állítja.

– *Emberfia – folytatta a hang –, elküldelek téged Izráel fiaihoz, a lázadó néphez, amely fellázadt ellenem. Hűtlenek voltak hozzám ők is, őseik is egészen a mai napig. A makacs és konok szívű fiakhoz küldelek. Szóld az én Igéimet, akár hallgatnak rá, akár nem törődnek velem, – hiszen engedetlen nép ez –, de majd megtudják, hogy próféta volt közöttük. Te pedig, emberfia, ne félj tőlük, beszédüktől se félj! Ha csalán és tövis szurkál is téged, ha skorpiók közt ülsz is, akkor se félj beszédüktől, ne rettegj tőlük, hiszen engedetlen nép ez. Te viszont, emberfia, ne légy engedetlen, mint ők!*

És akkor valami egészen **furcsa történt**. A hang ráparancsolt Ezékielre:

– *Nyisd ki a szádat, és edd meg, amit adok neked!*

Ezékiel látta, hogy egy **kéz egy irattekereszt nyújt** felé. Kiterítette a kéz a tekerestet, ami tele volt írva mindkét oldalán. Siratóéneket, sóhaj meg jajszó volt ráírva.

A hang újra megszólalt:

– *Emberfia, edd meg, amit itt találsz! Edd meg ezt a tekerestet, azután menj, és szólj Izráel házához!*

Ezékiel kinyitotta a száját, megette az irattekerestet, és az olyan édes volt, mint a méz. Az Úr hangja újra figyelmeztette Ezékielt, hogy a népe nem fog rá hallgatni:

– *Izráel háza nem akar majd rád hallgatni, mert énrám nem akarnak hallgatni. Bizony, Izráel egész háza keményfejű és konok szívű! De én ugyanolyan keménnyé teszem arcodat, mint az ő arcuk, és ugyanolyan keménnyé a fejedet, mint az ő fejük. Olyan keménnyé teszem a fejedet, mint a gyémánt, amely a tűzkőnél is keményebb. Ne félj, és ne rettegj tőlük! ...Emberfia, minden szavamat, amelyet elmondok neked, fogadd szívedbe, és hallgasd figyelmesen! Menj oda néped fogságban élő fiaihoz, szólj hozzájuk, és mondd nekik: Így szól az én Uram, az Úr!... – akár hallgatnak rá, akár nem törődnek vele.*

Ezékiel így lett pap helyett próféta. Több mint húsz éven át hirdette Isten Igéit népe engedetlen fiainak.

Ezékiel próféta irattekerestet kap

„Emberfia! Őrállóvá tettelek téged Izráel házában. Ha igét hallasz tőlem, figyelmeztess őket az én nevemben!”

Ezékiel 3,17

9. KÉSZÍTSÉTEK AZ ÚR ÚTJÁT! KERESZTELŐ JÁNOS TÖRTÉNETE

Júdea pusztája

Izrael területének egyik legszárazabb része, szinte mindent felperzsel a tűző nap. Csak egy-egy magányos fa ad árnyékot. Alig gondolnánk, hogy ezen a területen is éltek emberek.

Kicsoda Keresztelő János?

Isten által kiválasztott próféta volt. Egyszerű életet élt és Júdea pusztájában lakott. Teveszőr ruhát viselt, sáskát és vadmézet evett. Azt hirdette az embereknek, hogy térjenek meg és keresztkedjenek meg. Jézus útkészítőjének nevezzük. Arról tanított, hogy eljön a Messiás, és mindenkinek fel kell készülnie a Vele való találkozásra.

A fenti képeken Júdea pusztájának részei láthatóak. A Szentírás szerint itt élt Keresztelő János.

ÚTKÉSZÍTÉS SZERSZÁM NÉLKÜL

(Lukács 3,1–18)

Keresztelő János Isten prófétája volt. **Isten üzenetét hirdette** a Jordán folyó egész környékén, hogy mindenki, aki hallja, **Istenhez forduljon**, és **megkeresztelkedjen** bűnei bocsánatára.

Így készítette az embereket a Jézussal való találkozásra.

Sokan hittek a szavának és a folyóhoz gyűltek, hogy megkeresztelje őket.

János így tanította őket:

– Minden fát, amely nem terem gyümölcsöt, kivágnak, és tűzre vetnek. Ne legyetek a terméketlen fához hasonlók. Jó gyümölcs nélkül nem ér az semmit. Ne áltassátok magatokat ezt mondogatva: Ábrahám a mi atyánk. Hiába emlegetitek a nevét, ha nem követitek a tetteit. Teremjeteink inkább jó gyümölcsöket.

Akkor megkérdezte a sokaság:

– **De akkor mit tegyünk?**

János ezt válaszolta:

– **Akinek van két ruhája, adja oda az egyiket annak**, akinek egy sincs, és akinek van ennivalója, az is hasonlóan tegyen.

*„Lelkem várja az Urat, jobban,
mint az örök a reggelt...”*

Zsoltárok 130,6

Vámszedők is kérdezték őt:

– Hát mi mit tegyünk?

Nekik ezt válaszolta:

– **Ne legyetek kapzsik!** Semmivel se vegyetek el több pénzt az emberektől, csak annyit, amennyit a törvény előír.

Megkérdezték tőle a katonák is:

– Mi pedig mit tegyünk?

Nekik így felelt:

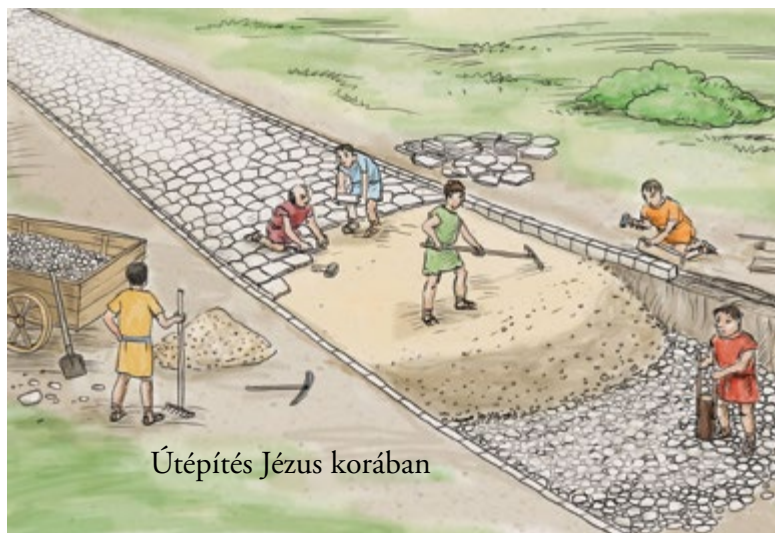
– Ne legyetek erőszakosak! Senkit ne bántsatok, ne zsaroljatok, és elégedjete meg a zsoldotokkal. Még sok mindenre tanította őket, hirdetve Isten akaratát. Egész sokaságot keresztelt meg így. Az emberek egymást kérdegették: Talán csak nem ő a Krisztus? Vajon őt küldte az Isten, hogy szabadítónk legyen?

De János mindenkinek ezt mondta:

– Nem én vagyok. Én vízzel keresztellek benneteket, de eljön az, aki nagyobb nálam, és én még arra sem vagyok méltó, hogy a saruja szíját megoldjam.

János magát útkészítőnek tartotta. Ő az a próféta, aki Jézus útját egyengeti. Arra biztatott mindenkit, hogy ők is készítsék magukat a találkozásra.

János azt hirdette, hogy Jézus érkezése nagy esemény. A személye olyan fontos, hogy készen kell fogadnunk. A lelkünket fel kell készíteni a fogadására.

Útépités Jézus korában

Tudod-e?

Jézus korában a legjobb útépitők a rómaiak voltak. Ha kellett, a völgyeket feltöltötték, az egyenetlen talajt kiegyenlítették. Mély alapot ástak és több rétegben rakták le a különböző méretű köveket. Az út két oldala lefelé lejtett, hogy elvezesse az esővizet. A tetejét sima kövekkel burkolták. Az útépités célja a gyors közlekedés biztosítása volt. Ezt leginkább a hadsereg miatt tartották fontosnak. Az uralkodó látogatása különleges esemény volt. Érkezése előtt is igyekeztek az utakat rendbe rakni. Nem fordulhatott elő, hogy a legfontosabb ember úthiba miatt ne tudjon továbbmenni.

Feladattár

- Beszélgetsetek a következő témákról!
 - Hogyan készülsz egy ünnepre (otthon, az iskolában)?
 - Hogyan készülsz egy vendég érkezésére?
 - Hogyan készülsz egy feleletre, versenyre, mérkőzésre, koncertre, istentiszteletre vagy az orvosi vizsgálatra? Mi a közös ezekben a készülésekben?
 - Vártál már nagyon valakire vagy valamire?
 - Vártál már hiába valamire?
 - Hogyan lehet lélekben készülni egy találkozásra?

Bibliai kvíz

- Mit csinált János a Jordán folyónál?
- Mit mondott a vámszedőknek?
- Mit mondott a katonáknak?
- Mit mondott János Jézusról?

Kihez tartozol?

Az újszülöttek rögtön születésük után kapnak egy karszalagot. Ez egy azonosító, amin a baba neve áll.

Nemcsak azt jelzi, hogy kicsoda ő, hanem azt is, hogy kihez tartozik.

KINEK KELLENE KERESZTELNI?

(Máté 3,13–17)

János sok embert megkeresztelt a Jordán folyóban. Sokan úgy érezték, hogy szükség van arra, hogy megváltozzanak, és Isten akarata szerint éljenek. Ők Jánoshoz menve megbánták bűneiket, és megkeresztelkedtek. Egyszer azonban különös dolog történt. Megjelent Valaki, Akinek nem lett volna szüksége arra, hogy megkeresztelkedjen, mert mindenkinél tisztább és igazabb.

Akkor eljött Jézus Galileából a Jordán mellé Jánoshoz, hogy keresztelje meg őt.

János azonban megpróbálta visszatartani őt: Nekem volna szükségem arra, hogy megkeresztelj, és te jössz hozzám? Jézus ezt válaszolta: Engedj most, mert így illik minden igazságot betöltenünk. Akkor engedett neki. Amikor pedig Jézus megkeresztelkedett, azonnal kijött a vízből, és íme, megnyílt az ég, és látta, hogy Isten Lelke mint egy galamb aláereszkedik, és őreá száll. És íme, hang hallatszott a mennyből: Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm.

„És íme, hang hallatszott a mennyből:
„Ez az én szeretett fiam,
akiben gyönyörködöm.”

Máté 3,17

Kereszteléskor a szülők és keresztszülők fogadalmat tesznek arról, hogy hitben nevelik gyermeküket, és a református gyülekezet tagjaiként példát mutatnak neki. Erre emlékeztet a keresztelési emléklap is. A keresztelés nem egyszerű névadás. Ez annak a jele, hogy a megkeresztelt gyermek Jézushoz és így Isten népéhez tartozik.

Feladattár

- Figyeld meg a hasonlóságokat és a különbségeket a képek között! Mit gondolsz, melyik a református keresztelő?
- Te meg vagy keresztelve? Ha bizonytalan vagy, kérdezd meg a szüleidet, hol és hogyan kereszteltek meg!
- Szerinted miért vízzel keresztelnek?

Bibliai kvíz

- Melyik folyóban keresztelkedett meg Jézus?
- Miért vonakodott János megkeresztelni őt?
- Mi szállt Jézusra megkeresztelkedésekor?
- Milyen mondat hallatszott a mennyből?

Tudod-e?

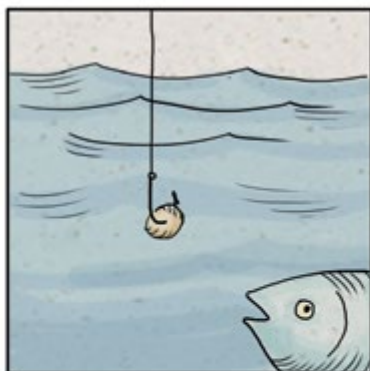
A református templomok belsőjében gyakran a galambmotívum is megjelenik. Ezek az ábrázolások arra utalnak, hogy a templomban a Szentlélek gyűjti össze az embereket. Azért vagyunk ott, hogy a mi lelkünk is Isten Fiában, Jézusban gyönyörködjön. A képen a tákosi református templom egyik padját látod.

II. MINDENNAPI KÍSÉRTÉSEINK

Gondold végig! Beszéljétek meg!

Sok mindenben nem te döntesz az életedben. Másokban viszont igen. Tudnál rá példát mondani? Mi az, amiben te dönthetsz? Tudsz-e mindig jól dönteni? Nézd meg a képeket és a társaiddal beszélgessetek ezekről!

Jézushoz hasonlóan minket is érnek kísértések

A kísértés választás elé állít minket. Döntenünk kell: melyik utat válasszuk. Azt, amit a kísértés kínál, vagy talán a nehezebbnek tűnőt. Ha a kísértést követjük, rossz döntéseket hozunk.

Kísértésekkel gyakran találkozunk. Még Jézust is érték kísértések. Biztosan tudod, hogy ezek a kísértések el akarták terelni a jó útról, el akarták téríteni a feladatától. De Ő nem engedett ezeknek a csábításoknak. Mi hogyan is vagyunk ezzel?

Nekünk is vannak kísértéseink. Némelyik a rossz úton akar jó dolgokhoz juttatni bennünket. Például arra csábítanak a saját vágyaink, hogy csak úgy elvegyünk valamit, ami tetszik nekünk. Vagy egy jobb jegy érdekében puskázzunk, lessünk a másik dolgozatáról.

Kísértés lehet az is, hogy hagyjuk a figyelmünket elterelni a feladatunkról. Sokszor észre sem vesszük, hogy mennyire elrepül az idő, amikor a telefonnal, számítógéppel játszunk, vagy a tv előtt töltjük az időt. Közben nem is gondolunk arra, hogy ez a tanulástól, a segítségnyújtástól vagy éppen az alvástól veszi el az időt.

A kísértésből, ha hagyjuk magunkon eluralkodni, már függőség is lehet. Ezt szenvedélybetegségnek is hívják. Néha ártatlan játéknak, vagy izgalmas kalandnak indul a dolog. Ilyen lehet a játékszenvedély is. Aki sokat játszik, az nemcsak az idejét, de a pénzét is elveszítheti. Van, aki a dohányzásról, vagy az alkoholoról nem tud leszokni. Ezek a függőségek gyakran a gyermekkorban elszívott első cigarettával, vagy korty itallal kezdődnek. Érdemes vigyázni, és ellenállni a csábításnak, mert az első lépés után nem mindig könnyű megállni.

Mindenkit ér kísértés. Valami, ami néha izgalmasabbnak, érdekesebbnek, fontosabbnak tűnik, mint a másik lehetőség. Még akkor is, ha előre már sejtjük, hogy nem lesz a legjobb következménye.

Ha a kísértésnek ellenállsz, akkor lélekben erősebb leszel. Jézus példát mutatott arra, hogy ellen lehet állni a csábításnak. Te hogyan döntesz? Még ha nehéz is a választás, Istentől kérhetsz segítséget!

Jézus kísértései szimbólumokban

„Emberi erőt meghaladó kísértés még nem ért titeket. Isten pedig hűséges, és nem hagy titeket erőtökön felül kísérteni; sőt a kísértéssel együtt el fogja készíteni a szabadulás útját is, hogy el bírjátok azt viselni.”

I Korinthus 10,13

12. JÉZUS MEGKÍSÉRTÉSE

A jeruzsálemi templom

Jézus korában az egyetlen templom Jeruzsálemben volt. Amint látod, nagyban különbözött a mi református templomainktól. Több udvar, oszlopcsarnok, sok-sok terem tartozott hozzá.

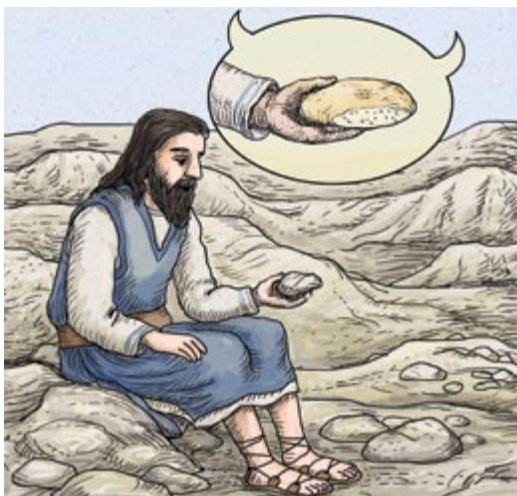
A jeruzsálemi templom Jézus idején (makett)

AMIKOR NEHÉZ A VÁLASZTÁS

(Lukács 4,1–13)

Jézus Szentlélekkel telve visszatért a Jordántól, és a Lélek indítására a pusztában tartózkodott negyven napon át, miközben kísértette az ördög. Nem evett semmit azokban a napokban, de azok elmúltával megéhezett. Az ördög pedig így szólt hozzá: Ha Isten Fia vagy, mondd ennek a kőnek, hogy változzék kenyérré. Jézus így válaszolt neki: Meg van írva, hogy „nem csak kenyérről él az ember”. Ezután felvitte őt az ördög, megmutatta neki a földkerekség minden országát egy szempillantás alatt, és ezt mondta neki: Neked adom mindezt a hatalmat és dicsőséget, mert nekem adatott, és annak adom, akinek akarom. Ha tehát leborulsz előttem, tied lesz mindez. Jézus így válaszolt neki: Meg van írva: „Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj.” Ezután elvitte őt az ördög Jeruzsálembé, a templom párkányára állította, és ezt mondta neki: Ha Isten Fia vagy, vedd le innen magad, mert meg van írva: „Megparancsolja angyalainak, hogy őrizzenek téged, és kézen fogva vezetnek téged, hogy meg ne üsd lábadat a kőben.” Jézus így válaszolt neki: Megmondatott: „Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet.” Amikor mindezek a kísértések véget értek, eltávozott tőle az ördög egy időre.

Jézus válaszai azt mutatják meg nekünk, hogy a kísértésnek ellen lehet állni.

Ismerős ez a mondat: „Mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség...”? Jézus az Úri imádságban arról is tanít, hogy a Mennyei Atyától segítséget kérhetünk, hogy ellen tudjunk állni a kísértéseknek. A kísértő rá akarja venni Jézust, hogy a hatalmát használja arra, hogy jóllakjon, változtassa a követ kenyérré!

„Isten pedig hűséges, és nem hagy titeket erőtokön felül kísérteni...”

I Korinthus 10,13

Jézus azért jött, hogy Istennek szerezzen dicsőséget. A kísértő rá akarja venni, hogy a maga dicsőségét bizonygassa, ugorjon le, hisz sérthetetlen!

Jézus azért jött, hogy Isten országát hozza el a földre. A kísértő rá akarta venni, hogy a föld országainak királya legyen. Azt kérte, hogy imádja őt leborulva, hiszen neki adhat mindent! Jézus azon munkálkodott, hogy Isten országát, hatalmát és dicsőségét hirdesse. Ezt akarta megmutatni az embereknek, és nem munkálkodott azon, hogy a hatalmat és dicsőséget magának tulajdonítsa.

Böjt: az evéstől való tartózkodás azért, hogy jobban figyelhesünk Istenre.

Kísértés: valakit ellenséges szándékkal próbára tenni, remélve, hogy a másik kudarcot vall. A Sátán mindig arra csábít, hogy eltávolodjunk Istentől.

A jeruzsálemi templom maradványa a Siratófal

Tudod-e?

A Jézus-korabeli templomból csak egy falrész maradt meg. Ezt nevezik ma Siratófalnak, és a zsidók számára az egyik legszentebb hely még ma is. Sokan ide járnak imádkozni, és az imáikat gyakran papírra írva a kőfal repedéseibe dugják.

Feladattár

Beszélgessetek a következő témákról!

- Mit tennél, ha korlátlan hatalommal rendelkeznél, és mindent megtehetnél, amit csak kigondolsz?
- Mi történne, ha ezt a hatalmat valaki rosszra használná?
- Vitassátok meg! Rossz-e, ha valaki a hatalmát a maga javára használja?

Bibliai kvíz

- Mit jelent a böjt?
- Hány napig böjtölt Jézus a pusztában?
- Mi volt az a három kísértés, amivel Jézusnak szembe kellett néznie?

ISTEN MEGVÉD: A LELKI FEGYVERZET

Olvasmány

Mire jó a páncél?

A páncél a védelem egyik legfontosabb eszköze. Külső kemény vázként véd, még az ellenséggel szemben is.

Az ember maga is eltanulta a védekezésnek ezt a módját. A bibliai idők legerősebb seregének, a római légiónak az erejét többek között a fegyverzete adta.

Felfegyverkezve kisebb volt a sérülés veszélye.

- Mi a közös az alábbi állatokban?
- Te melyik állat páncéljába bújnál? Miért?

ISTEN VÉDELMEZ AD

(Efezus 6,11–17)

Pál apostol szerint nem csak a katonáknak kell felfegyverezni magukat. A lelkünk is sérülékeny. Ahogy a Biblia írja: „Minden féltve őrzött dolognál jobban óvd szívedet, mert onnan indul ki az élet!” (Példabeszédek 4,23)

Amikor kísértések érnek bennünket, akkor valójában a szívünket, a lelkünket éri támadás. Ugye milyen nehéz néha ellenállni a kísértésnek? Isten jól tudja ezt. Éppen ezért segítséget ad nekünk ebben. A Lélek fegyverzetét adja a számunkra.

„Öltsétek magatokra Isten fegyverzetét, hogy megállhassatok az ördög mesterkedéseivel szemben. Éppen ezért vegyétek fel Isten fegyverzetét, hogy ellenállhassatok a gonosz napon, és mindent leküzdve megállhassatok. Álljatok meg tehát, felövezve derekatokat igazságszeretettel, és magatokra öltve a megigazulás páncélját, sarut húzva lábatokra, készen a békeség evangéliuma hirdetésére. Vegyétek fel mindezekhez a hit pajzsát, amellyel kiolthatjátok a gonosznak minden tüzes nyilát. Vegyétek fel az üdvösség sisakját is, és a Lélek kardját, amely Isten beszéde.”

Pál egy római légiós fegyverzetéhez hasonlítja a lelki fegyvereket. Nem véletlenül! A római hadsereg volt akkoriban a világ legerősebb serege. Ezt Pál a saját bőrén is megtapasztalta. Országát, Izráelt is Róma foglalta el. Az utcákon nap mint nap lehetett látni felfegyverzett katonákat. Amikor Pált fogolyként Rómába vittek, szintén légiósok őrizték.

„Öltsétek magatokra Isten fegyverzetét, hogy megállhassatok az ördög mesterkedéseivel szemben.”

Efezus 6,11

SISAK: A harcos fejét védte, mert egy fejet ért találat egyből véget vethetett a küzdelemnek. Isten az üdvösség sisakját adja, ami a rossz gondolatok ellen véd bennünket.

PÁNCÉL: A felsőtestet óvta. Védte a fontosabb belső szerveket, a szívet, a májat, a tüdőt és a vesét. A megigazulás páncélja a szívedet védi, hogy Istené legyél egészen.

ÖV: A harcos a derekán hordta, ezen függött a kard. Az igazságszeretet öve a hazugságok ellen véd bennünket.

KARD: Ez az egyetlen támadófegyver a lelki fegyverzet részei közül. Önmagában nem segít, mint a páncél, a sisak, vagy a pajzs. Itt szükség van az aktív használatra is. A Lélek kardja Isten Igéjét használja. De ezzel nem támadunk, hanem Isten használja az érdekünkben.

Római katona

Feladattár

Beszélgessetek a következőkről!

- Mikor kellett már befogni a füledet, vagy becsukni a szemedet?
- Ha lenne egy láthatatlan páncéldod, ami mindentől megvédene, azt mikor használnád?
- Milyen gonosz dolgok veszélyeztetik egy gyerek szívét? Mi lehet rá rossz hatással? Hogyan védheti meg magát egy gyerek a rossz dolgokkal szemben?
- Mit gondolsz, Jézus hogyan használta Isten Igéjét a gonosszal szemben?
- Ha a felsorolt fegyverek közül csak kettőt választhatnál, melyek lennének azok?
- Nézz utána, hogy mi az a teknősbéka alakzat!

PAJZS: Szinte az egész testet védte, akár a nyílzápor ellen is, ha viselője letérdelve maga elé tartotta. A hit pajzsa a hitetlenség ellen véd bennünket.

SARU: A különleges lábbeli alja szögekkel volt kiverve. Ez megakadályozta, hogy viselője a csatában elcsússzon és elessen. A békesség saruja a harag és a veszekedések ellen véd bennünket.

Tudod-e?

- A légionárius sarujáról egy császárt is elneveztek? Ő volt Caligula.
- A római katonák a kardot a jobb oldalukon hordták. A rövidebb kardot könnyebb volt így kirántani, és így kevésbé akadályozta a nagy pajzs a mozdulatot.

13. ÉRTÉKES, DE MITŐL?

A RÓKA ÉS A NYÚL TÖRTÉNETE

Feladattár

- Beszéljess a társaidal a következő kérdésekről!
 - Számodra mi az értékes?
 - Lehet-e valami értékes, ami nem kerül sokba? Tudsz rá példát mondani?
 - Ha egy lakatlan szigetre csak egy dolgot vihetnél magaddal, tudnál választani? Ha igen, mi lenne az?
- Hallottad már ezt a kifejezést, hogy „felbecsülhetetlen értékű”? Mit jelenthet? Tudsz rá példát mondani?
- Neked van olyan kincsed, ami a mások szemében talán értéktelen?
- Ha árverésen tulajdonságokat és értékeket vehetnél meg, te mire licitálnál? És akkor, ha maximum 100 000 Ft-ból kellene gazdálkodnod? Mire költenéd a pénzed ezen az árverésen?
- Mit gondolsz, mit jelent az oldal alján olvasható bibliai Ige? Hogyan befolyásolhat bennünket az, hogy mit tartunk fontosnak?

A kis róka a réten felfigyel a nyuszira. Látja, hogy a földön keresgél, és közben pityereg.

– Hát neked mi bajod? – kérdezi tőle.

– Volt két követem, de elhagytam az egyiket – szepegi a nyuszi – Az egyik ez a csillogó gyémánt, a másik meg egy kavics.

A róka nem érti a dolgot.

– Mire ez a nagy sírás? Hiszen megmaradt a gyémánt. A másik csak egy értéktelen kavics volt.

– Igen – válaszolta a nyuszi –, de azt a kavicsot édesanyámtól kaptam.

Te már érted, miért volt ennyire fontos az a kavics?

„Mert ahol a te kincsed van, ott lesz a te szíved is.”

Máté 6,21

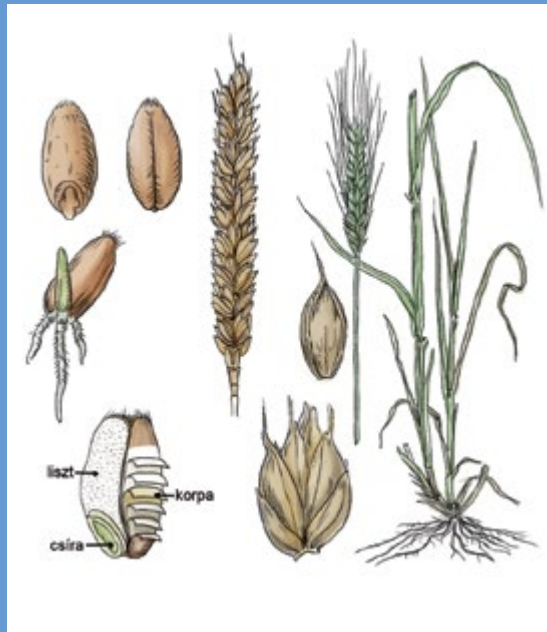
14. ISTEN IGÉJE ÉRTÉK: A MAGVETŐ PÉLDÁZATA

A búza értéke

Ültettél már magot? Ha öntözgetted, és ügyeltél rá, megfigyelhetted, hogyan bújik elő a magból a növény, és hogyan nőtt meg. A természetben is így nőnek a növények évről évre. Vannak az ember számára különösen értékes magok. Ilyen a búza is.

Megszámoltad-e már valamikor, hogy egy búzakarásban hány búzaszem rejtőzik? Ha nem, akkor a rajz alapján tippeld meg! Meglepő, hogy ez a sok mag egyetlen magból terem. De nem minden magból fejlődik kalász. Ahhoz eső, napsütés, és leginkább jó föld kell. Nem minden talaj alkalmas a földművelésre.

Jézus következő példázatában jó és terméketlen földről egyaránt olvashatunk.

HOGYAN LEHET EGYBŐL SZÁZ?

(Máté 13,3–23)

Íme, kiment a magvető vetni, és amint vetette a magot, néhány az útfélre esett, jöttek a madarak, és felkapkodták azokat. Más magok köves helyre estek, ahol kevés volt a föld, és azonnal kihajtottak, mert nem voltak mélyen a földben; de amikor a nap felkelt, megperzselődtek, és mivel nem volt gyökerük, kiszáradtak. Más magok tövisesek közé estek, és amikor a tövisesek megnőttek, megfojtották azokat. A többi viszont jó földbe esett, és termést hozott: az egyik százannyit, a másik hatvanannyit, a harmadik harmincannyit.

A tanítványai nem értették Jézus példázatát. Mit akar ez jelenteni? Biztosan van valami különleges értelme a tanításának. Jézus megmagyarázta nekik. A föld ebben a példázatban az ember szívét jelenti. A mag pedig Isten szavát. A példázat azt mutatja be, hogy az emberek különbözőképpen fogadják Jézus tanítását.

A **kemény, száraz föld** kemény szívét jelent. Lepereg róla minden, még Isten igéje is. Az ilyen ember szerint se a hit, se a Biblia nem jó semmire.

A **sziklás talaj** nyitott, de felületes szívét jelent. Örül, amikor hallja Isten üzenetét, de amikor az élet nehézségeivel találja magát szembe, elfordul Isten szavától, és félreteszi a Bibliát.

A **tövises föld** nyitott, de kényelmes szívét jelent. Ha a saját boldogulása, a saját kényelme, vagy Isten Igéje között kell választania, akkor inkább az előbbit választja.

A példázatbeli **jó föld** nyitott, befogadó szívét jelent.

A magvető

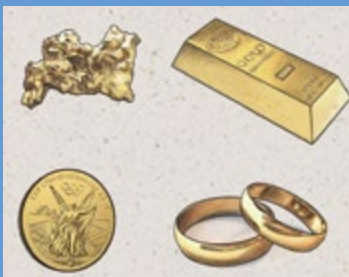
„Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád!”

I Sámuel 3,9

Tudod-e?

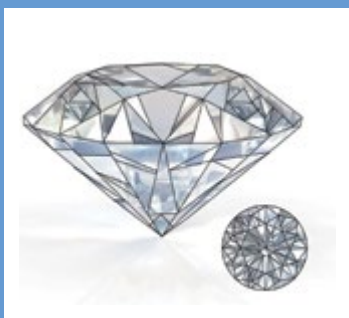
- A közelmúltban a kutatóknak sikerült kicsíráztatni egy Jézus korabeli datolyamagot. Ez a datolyamag forró és száraz helyen élte túl az elmúlt kétezer évet, és olyan jó állapotban maradt, hogy sikerült kicsíráztatnia. Ez lett a legöregebb mag, amelyből növény fejlődött. A kutatók szerint a Holt-tenger különleges éghajlata segítette a magnak a túlélésben.
- Jézus korában nem a vetés előtt szántották fel a földet, hanem azután, hogy a magokat a földre szórták. A magvető széles mozdulattal vetett, így jó néhány mag a letaposott földútra, vagy bokros részre, vagy kövesebb talajra esett.

15. ISTEN ORSZÁGA ÉRTÉK: AZ IGAZGYÖNGY PÉLDÁZATA

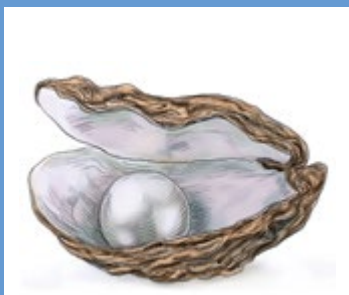

Mi az igazán értékes?

A nemesfémek közül a legértékesebb az **arany**. Aranybányákban igen nehéz körülmények között bányásszák, vagy a folyókban mossák. Régen az alaskai aranyláz idején több ezren keltek útra, a meggazdagodás reményében. A „jég és hó birodalmában” sokan odavesztek, és csak keveseknek sikerült meggazdagodni belőle.

A **gyémánt** a föld mélyén található. A földkéreg óriási nyomása alatt keletkezett ez az üvegszerű drágakő. A világ legértékesebb és legkeményebb természetes anyaga. Csiszolással teszik még szebbé és értékesebbé. A csiszolt gyémánt neve a briliáns.

Az **igazgyöngy** a víz mélyén kagyló és osztriga belsejében képződik. Keletkezése a természet csodája. Ha egy kis szennyeződés kerül a kagyló belsejébe, védekezésül a kagyló körbeveszi egy gyöngyház nevű anyaggal, évről-évre újabb rétegekkel. A gyöngyházzal körbevett idegen részecske így igazgyönggyé alakul.

A KERESKEDŐ, AKI IGAZGYÖNGYÖT TALÁLT

(Máté 13,45–46)

Jézus korában is sokan az értékes tárgyak birtoklását tartották a legfontosabb dolognak. Jézus azt tanította, hogy a pénznél, kincsnél, vagyonnál fontosabb, értékesebb dolgok is vannak az életben. Egy rövid példázatban mesélte el az embereknek, hogy mi lehet az életben a legfontosabb kincs.

Hasonló a mennyek országa a kereskedőhöz, aki szép gyöngyöket keres. Amikor egy nagy értékű gyöngyre talál, elmegy, eladja mindenét, amije van, és megvásárolja azt.

„Keressétek először Isten országát és az ő igazságát, és mindezek ráadásként megadotnak majd nektek.”

Máté 6,33

Ebben a példázatban az igazán fontos dolgot az igazgyöngy jelenti. A kevésbé fontosat pedig mindaz, amit a kereskedő elad azért, hogy az igazán fontosat megszerezze. A kereskedő mindent elcserélt azért, hogy megszerezze szíve kívánságát. Jézus ebben a példázatban nem arra tanít, hogy igazgyöngyöt keressen mindenki. Hanem azt mondja, hogy azt keressük, ami annyira értékes, mint a földi kincsek között az igazgyöngy. A legnagyobb kincs Isten országa. A példázat arra bátorít, hogy keressük Istent és az Ő országát, mert ez a legnagyobb kincs.

Tudod-e?

- A magyar koronán 24 borsónyi és 204 kisebb gyöngy található. Nézd meg újra a korona képét, és keresd meg rajta a gyöngyöket!
- A legnagyobb igazgyöngyöt a Fülöp-szigeteken találták 2006-ban. Hossza 30 centiméter, szélessége 61 cm, tömege 34 kg. Az értékét 100 millió dollárra becsülik. Megtalálója tíz éven át rejtegette kincsét a házában.

Rajz a magyar koronáról

Feladattár

- Neked van olyan kincsed, ami a mások szemében talán értéktelen?
- Mit jelent ez a kifejezés: „belső érték”? Neked van ilyen értéked?
- Az alábbiak közül milyen belső értéket választanál a szüleidnek, magadnak, vagy testvérednek: bátorság, türelem, megbocsátás, szorgalom, nyugalom, őszinteség, becsületesség, elfogadás, tisztelet, megértés?
- Cseréltél már valamit örökbe? Mit?
- Nem bántad meg a cserét? Miért?
- Jézus az igazgyöngyhez hasonlítja Isten országát. Neked mi a legértékesebb? Te mihez hasonlítanád?

Igazgyöngy kagylóban

16. AKI ÉRTÉKRENDET CSERÉLT: MÁTÉ ELHÍVÁSA

Kicsoda a vámszedő?

A rómaiak elfoglalták Jézus országát. A tartományok, városok határain, hidaknál és egyéb helyeken vámhelyeket állítottak fel. Itt a vámszedők az utazóktól pénzt szedtek. Nem csak az általuk szállított áruért kellett fizetni, hanem saját magukért is.

Lévi vámszedő volt. A vámszedő az ellenségnek dolgozott, pénzt gyűjtött az országot elfoglaló római császárnak. Az így összegyűjtött pénzt nem az ország javára fordították, hanem az idegen császár kincstárába vándorolt. A vámszedőket árulónak tartották, ezért senki nem állt szóba velük. Ráadásul a kiszabott adónál több pénzt szedtek az emberektől.

Ezt a plusz pénzt a saját zsebükbe tették. Ezért még jobban megvetették őket. Kapzsi, és áruló – ezt gondolták, ha egy vámszedővel találkoztak. Még a templomba se mehettek be. Egy bírósági tárgyaláson sem tekintették őket megbízható tanúknak. A legtöbb ember még barátkozni sem akart egy vámszedővel. Lévi megismerkedett Jézussal, és felismerte, hogy a pénz nem minden. Vannak annál sokkal értékesebb dolgok is. Jézus követőjeként nemcsak a neve változott meg (Máté), hanem az értékrendje is.

NEM LEHET MINDENT PÉNZEN MEGVENNI

(Máté 9,9–13)

Amikor Jézus továbbment onnan, meglátott egy embert a vámszedő helyen ülni, akit Máténak hívtak, és így szólt hozzá: Kövess engem! Az felkelt, és követte őt. És történt, amikor Jézus asztalnál ült a házban, hogy sok vámszedő és bűnös jött, és odatelepedett Jézushoz és az ő tanítványaihoz. Meglátták ezt a farizeusok, és szóltak tanítványainak: Miért eszik a ti mesteretek vámszedőkkel és bűnösökkel együtt? Ő pedig, amikor ezt meghallotta, így szólt: Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek.

Máté, amikor elvállalta ezt a munkát, tudta, hogy gyűlölni fogják, de azt is, hogy sok pénzhez fog jutni. Ő a pénzt választotta. Amikor Jézussal találkozott, úgy gondolta, hogy a pénznel fontosabb dolgot talált. Nem szolgált többé a császárnak, és Jézus mellé szegődött. Tudta, hogy vége a kényelmes életének, mégsem bánta. Lemondott a pompás ruhákról, az ínycsiklandozó ételekről, még a házat is otthagya. Ezután Jézussal vándorolt, és a szívébe béke költözött.

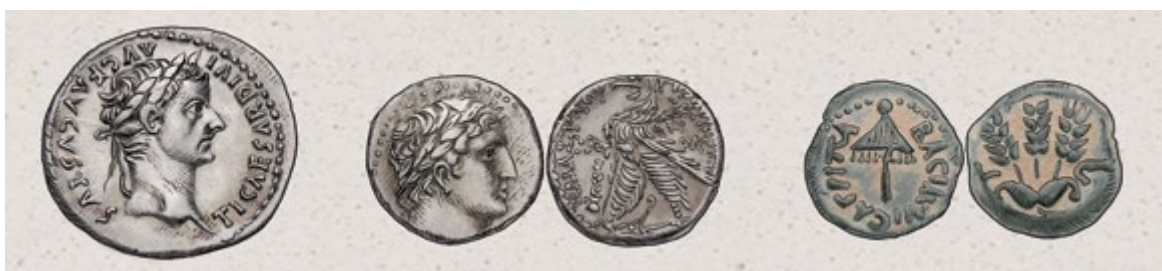
„A Mester itt van, és hív téged.”

János 11,28

Nem ő volt az egyetlen, aki Jézus tanítványa lett. 12-en követték Jézust, azokat, akiket Ő választott ki. Köztük volt Péter, a halász, aki egy nagy fogást hagyott ott és lett Jézus tanítványa.

Jézus 12 tanítványának nevét feljegyezte a Biblia:

Péter volt az első,
kit követett
András, Jakab, János, Fülöp,
Bertalan és Tamás,
Máté, Jakab, Simon,
Taddeus és Júdás,
így nevezi őket sorra a Szentírás.

Pénzérmék Jézus korából

Tudod-e?

- Máté Kapernaumban lakott. Jézus korában fontos út vezetett a közelben. Itt haladt át az úgynevezett „Királyok útja”, amely állandó kereskedelmet és idegenforgalmat jelenthetett a városnak, nem is beszélve a vámbevételekről. Nem véletlen, hogy Jézus innen hívta el Lévi Mátét, az Alfeus fiát, aki kapernaumi vámszedő volt. Az úton elhaladó kereskedőktől szedett vámból Máté nagyon meggazdagodott.
- Jézus korában minden férfinak jövedelemtől függetlenül egy évben minimum egy dénárt kellett fizetnie az adószedőknek.

Feladattár

- Neked van példaképed?
 - Mitől különleges?
 - Miben szeretnél rá hasonlítani?
- Folytasd a mondatokat:
 - Ha sok pénzem lenne, biztosan vennék magamnak...
 - Bármennyi pénzem lenne, akkor sem tudnék magamnak venni...
- Ismered a mondást? „A pénz nem boldogít.” Igaznak tartod? Miért?

Bibliai kvíz

- Mit dolgozott egy vámszedő Jézus korában?
- Mit mondott Jézus Máténak?
- Hány tanítványa volt Jézusnak?

17. AZ ALAP A LEGFONTOSABB: PÉLDÁZAT A KŐSZIKLÁRA ÉPÍTETT HÁZRÓL

„Abban mindenki egyetért, hogy az építkezés egyik legfontosabb mozzanata a ház alapjainak lerakása. Ez az a pont, ahol kellő odafigyeléssel rengeteg későbbi bosszúságtól óvhatjuk meg magunkat.”

Ezekkel a mondatokkal kezdődik egy építkezésről szóló könyv. Nem véletlenül.

Az alap feladata ugyanis az, hogy a házat megtartsa. El kell bírnia a ráépített falak és a tető súlyát ahhoz, hogy az épület még évtizedek múlva is álljon. Az alapnak tehát erősnek kell lennie. Ezért használnak hozzá ma vasbetont, ami szinte szikla keménységű anyag.

HA A LEGFONTOSABB KIMARAD

(Máté 7,24–27)

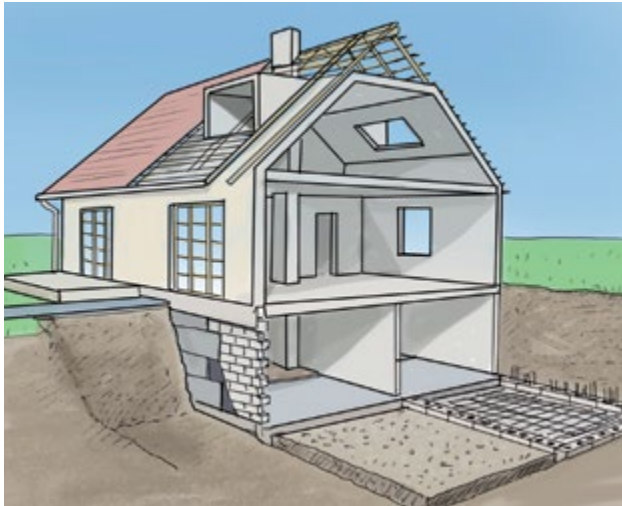
Aki tehát hallja tőlem ezeket a beszédeket, és cselekszi azokat, hasonló a bölcs emberhez, aki kősziklára építette a házát. És ömlött a zápor, és jöttek az árvizek, tomboltak a szelek, és nekirontottak annak a háznak, de nem dőlt össze, mert kősziklára volt alapozva. Aki pedig hallja tőlem ezeket a beszédeket, de nem cselekszi, hasonló a bolond emberhez, aki homokra építette a házát. És ömlött a zápor, és jöttek az árvizek, tomboltak a szelek, és beleütköztek abba a házba; és az összedőlt, és teljesen elpusztult.

A példázatbeli bolond ember mindent jól épített. Jó lett a fal, a tető, biztosan szépen be is rendezte, de a legfontosabbról megfeledkezett. Lehet, hogy a háza nagyon szép lett, és valószínű, hogy gyorsabban elkészült, mint az, aki a sziklára építette a házát. A homokos parton ugyanis le kell ásni ahhoz, hogy a sziklaalapig eljusson a házépítő. Aki ezt elmulasztja, és alap nélkül építkezik, nem számol a következményekkel. Háza ki van téve a zord időjárásnak. Az okos ellenben sziklára épít.

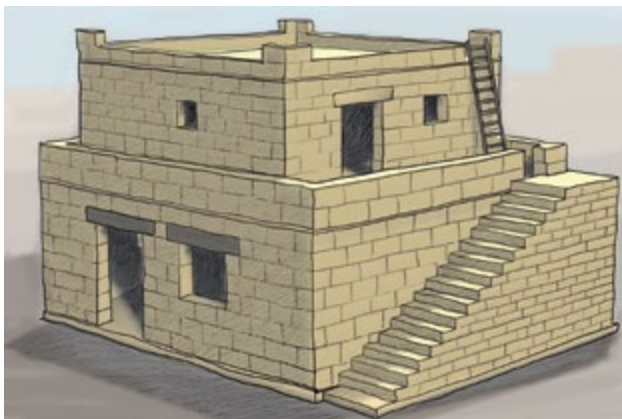
Jézus szava olyan, mint a kőszikla. Biztos alapja lehet az életünknek, ha az ő szavait hallgatjuk, ha tanítása szerint élünk, és igyekszünk jól cselekedni. Okos az, aki ezt felismeri, és cselekszi is.

„Nem mindenki megy be a mennyek országába, aki ezt mondja nekem: Uram, Uram, hanem csak az, aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát.”

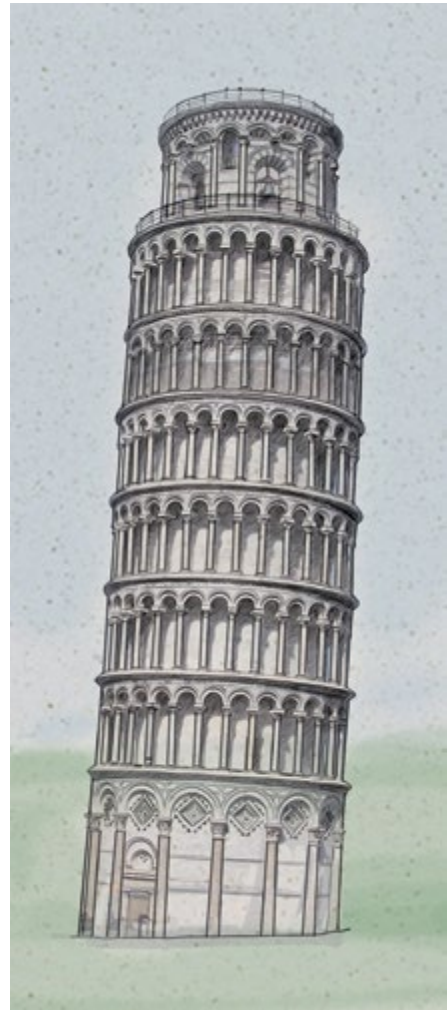
Máté 7,21

Mai ház rajza

Jézus korabeli ház rajza

A pisai ferde torony rajza

Feladattár

- Hasonlítsd össze egy mai és egy Jézus korabeli ház rajzát! Melyek a legfontosabb különbségek? Mi a közös bennük?
- Milyen házzal kapcsolatos szólásokat, közmondásokat ismersz?
- Gyűjts össze Jézus tanításai közül néhányat, amelyeket a legfontosabbaknak találsz! Ez a lista lehet a te „alapod”.

Bibliai kvíz

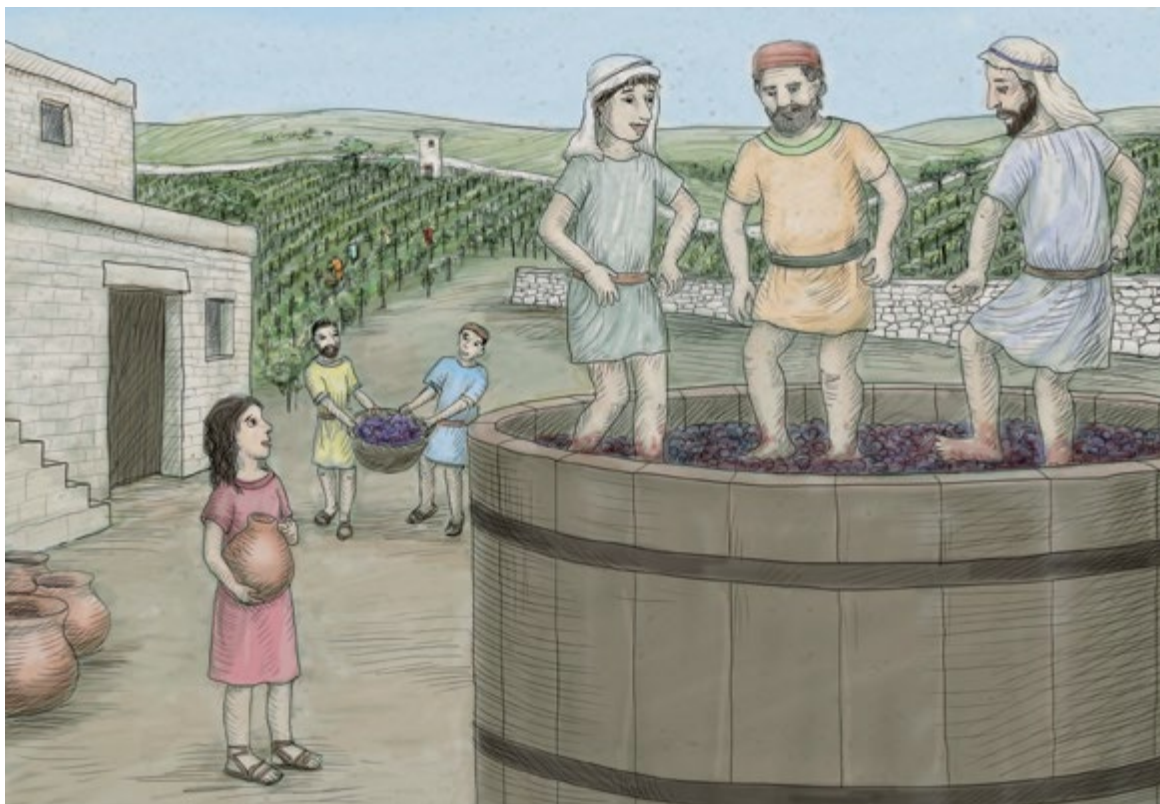
- Kit nevez Jézus bolondnak a példázatban?
- Kit nevez okosnak Jézus a példázatban?

Tudod-e?

- A világ egyik legérdekesebb tornya, a pisai ferde torony azért dől, mert homokos, ingoványos talajra építették. Az 55 méter magas torony azóta ferde, hogy 1173-ban építeni kezdték. A süllyedés első jelei már akkor megmutatkoztak, amikor még csak tíz méter volt kész belőle, ennek ellenére folytatták építését. Mára sikerült megállítani a folyamatos dőlést.
- Nyelvünk néhány szava őrzi az „alap” szó fontosságát. Pl.: alapos, alaptalan, alapvető.

A GONOSZ SZŐLŐMUNKÁSOK PÉLDÁZATA

Olvasmány
(Máté 21,33–40)

A képen Jézus-korabeli szőlőskertet látsz. Éppen szüret van.

A leszedett szőlőből must készül.

A fürtökből lábbal tapossák ki az édes levet.

A mustból bor készül.

Volt egy gazda, aki szőlőt ültetett, kerítéssel vette körül, borsajtót készített, és őrtornyot épített, azután bérbe adta szőlőmunkásoknak, és idegenbe távozott. Amikor eljött a szüret ideje, elküldte szolgálait a munkásokhoz, hogy vegyék át a neki járó termést. A munkások megfogták szolgálait, és volt, akit megvertek, volt, akit megölték, és volt, akit megköveztek. Ekkor újabb szolgálakat küldött, többet, mint először, de ugyanígy bántak azokkal is. Utoljára pedig fiát küldte el hozzájuk, mert úgy gondolta: A fiamat meg fogják becsülni. De amikor a munkások meglátták a fiát, így szóltak

**„Ne legyünk becsvágyók,
egymást ingerlők, egymásra
irigykedők.”**

Galata 5,26

egymás között: Ez az örökös! Gyertek, öljük meg, hogy mienk legyen az örökség. Majd megragadták, kidobták a szőlőn kívülre, és megölték. Amikor megjön a szőlő ura, vajon mit tesz ezekkel a munkásokkal?

MIT JELENT A PÉLDÁZAT?

Jézus minden példázatának fontos üzenete van. Ezt a példázatot is megérthetjük, ha megtudjuk, hogy kiket jelképeznek a példázat szereplői:

Gazda = Isten

Szőlőskert = a választott nép, amelynek minden tagja olyan, mint egy szőlőtő.

Munkások = a választott nép vezetői

A Gazda szolgái = Isten követői, a próféták

A Gazda fia = Jézus

Jézus Isten népének vezetőit, a papokat figyelmezteti. Ők elfelejtették, hogy a nép vezetője, igazi gazdája Isten. A próféták erre figyelmeztették őket, de ők nem hallgattak sem a prófétákra, sem Jézusra, Isten Fiára.

Jézus a példázatban minket is tanít a következőkre:

- Amit Istentől kapunk, becsüljük meg!
- Soha ne felejtsük el, hogy mindent, amink van, Tőle kaptunk.
- Mindezeket csak használatba kaptuk Tőle.
- A mi dolgunk, hogy Istennek tetsző gyümölcsöket teremjünk.

Szőlőskert napjainkban, Izráelben

18. JÚDÁS ÁRULÁSA

Jézus 12 tanítványa hűségesen követte Őt éveken át. Együtt vándoroltak, együtt tapasztalták meg Jézus mellett Isten sok csodáját. Összetartoztak, de valaki közülük mégis ellenük fordult. Elárulta őket. Ezt a tanítványt Iskáriótes Júdásnak hívták.

BARÁTBÓL ELLENSÉG

(Máté 26,14–16; 26,47–56)

A **papok és a nép vezetői** már régóta ferde szemmel figyelték Jézust. Nem tetszett nekik sem a tanítása, sem az, hogy az emberek hittek Benne. Ő nem lehet a Messiás – gondolták. **Azt tervezték, hogy bebörtönzik és halálra ítélik.** Csak az alkalomra vártak. *Akkor a tizenkét tanítvány közül egy, akit Iskáriótes Júdásnak hívtak, elment a főpapokhoz, és így szólt:*

– Mit adnátok nekem, ha kezetekbe adnám Jézust?

*Mert tudta, hogy már régóta el akarják fogni őt. Azok **harminc ezüstöt** ajánlottak neki. Ettől fogva kereste az alkalmat, hogy elárulja őt.*

Nem kellett sokáig várnia. Amikor Jézus a húsvét előtti csütörtökön az Olajfák hegyére ment a tanítványaival imádkozni, Júdás már nem volt köztük. Elment és kardokkal és botokkal fölszerelt sokasággal tért vissza a főpapoktól és a nép véneitől.

Amikor meglátta Jézust, ezt súgta a fegyvereseknek:

– Akit megcsókolok, az lesz Ő, azt fogjátok el!

Majd egyenest **Jézushoz menve** így szólt:

– Üdvöz légy, Mester! – és **megcsókolta őt.**

Jézus ezt mondta neki:

– Barátom, hát ezért jöttél!

Akkor odamentek, megragadták, hogy elfogják. Ezt látva **Péter** – Jézus tanítványa – a kardjához kapott, kirántotta, **lecsapott a főpap szolgájára**, és levágta a fülét.

„Mit használ ugyanis az embernek,
ha az egész világot megnyeri,
lelkében pedig kárt vall?”

Máté 16,26

Jézus ráparancsolt:

– **Tedd vissza kardodat a helyére, mert akik kardot fognak, kard által vesznek el. Vagy azt gondolod, hogy nem kérhetném meg Atyámat, hogy adjon mellém most tizenkét sereg angyalnál is többet? De miképpen teljesednének be akkor az Írások, hogy ennek így kell történnie?”**

Abban az órában így szólt Jézus a sokasághoz:

– Úgy vonultatok ki, mint valami rabló ellen, kardokkal és botokkal, hogy elfogjatok; mindennap a templomban ültem és tanítottam, mégsem fogtatok el.

A **tanítványok látva, hogy Jézus hagyja magát elfogni**, mind elhagyták Őt, és elfutottak.

Amikor **Júdás megértette**, hogy milyen **rosszat tett**, visszaroht a főpapokhoz a harminc ezüsttel.

– **Ártatlant árultam el**, visszaadom a pénzeteket.

– Mi közünk hozzá? A te dolgod – válaszolták azok.

Júdás a pénzt a földre szórta, elment és felakasztotta magát. Bár megbánta a tettét, de a megoldást nem jó helyen kereste. Az élet Isten tulajdona.

Feladattár

- Te kihez tartozol?
- Mit jelent az a szó, hogy áruló?
- Melyik a legfontosabb tulajdonsága egy barátságnak?
- Fontos-e a bizalom?
- Melyik állatra illik a mondás: „Az ember leghűségesebb barátja.” Miért?

Bibliai kvíz

- Mit tett Júdás?
- Mit tett Péter?
- Melyik volt a helyes?
- Mennyi pénzért adta fel Jézust?
- Kire mondják azt, hogy áruló?
- Minden elkövetett hibánkat ki lehet javítani?
- Júdás választott Jézus és a pénz között. Miért döntött rosszul?

Tudod-e?

- Az Olajfák hegyén még ma is látható a Gecsemáné-kert, ahol Jézust elfogták. Még érdekesebb, hogy az olajfák nagyon sokáig élnek. Bár a törzsük elpusztul, gyökereikről újabb és újabb hajtások sarjadnak. Kutatók megállapították, hogy az itt található olajfák eredete egészen a Jézus földi életének idejére nyúlik vissza.
- Harminc ezüst akkoriban egy rabszolga ára lehetett.

A Gecsemáné-kert olajfái napjainkban

AZ ELSŐ KERESZTYÉNEK KORA

AZ ELSŐ KERESZTYÉNEK KORA

Olvasmány

Isten választott népe, a zsidóság régtől fogva reménykedett a Messiás megjelenésében. Ő az Istentől küldött Szabadító, aki üdvösséget hoz. A Messiás név jelentése: **felkent**. A felkenés különleges kiválasztás jele volt egy különleges szerepre. Izráelben így kenték fel szent olajjal a királyt és a főpapot. A királynak, az ország vezetőjének és a főpapnak, a lelki vezetőnek is az volt a feladata, hogy Isten akarata szerint végezzék munkájukat, hogy békében, igazságban és szeretetben élhessen a nép. De a béke országa sokáig váratott magára.

Az emberek vágyakoztak utána, és hitték, hogy eljön ez az ország. Sok földi királyuk uralkodása kezdetén reménykedtek benne, hogy talán ő lesz az a király, aki Isten békéjét, tökéletes országát elhozza. **Sok királyukban kellett csalódnuk**, míg **megértették**, hogy **emberi erő nem képes ezt elhozni**, csak olyan valaki, akiben Isten munkálkodik. Különlegessége majd kitűnik csodáiból.

Eljött az idő, amikor **Isten elküldte ezt a Szabadítót, Jézus Krisztust**. Királyi házból származott, mert Dávid király utóda volt. Csodákat tett, és Isten országát hirdette.

– **Eljött az Isten országa! – így tanította a népet.**

Isten országában Isten törvénye uralkodik, ezt a törvényt követve bárki országának tagja lehet. Isten országának legfontosabb törvénye a szeretet parancsa. Aki ezt követi, annak lelke békére lel. **Isten azt szeretné, ha mindenki országához tartozna.**

Ezért hívogatta Jézus még a rossz életű embereket is.

– Ne legyetek többé a bűn rabjai! Isten titeket is hív és vár – tanította.

Minden szava és tette azt sugározta, hogy Ő Istentől jött. Sokan el sem merték hinni, hogy Ő a Messiás. Nem tudták, hogy mit gondoljanak Róla.

Jézus egyszer megkérdezte a tanítványait:

– Ti kinek tartotok engem?

Péter így felelt: – Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia. Krisztus, vagyis a Messiás.

Azóta sokan gondolják Péterhez hasonlóan, hogy Jézus a Messiás, aki Isten országát elhozta közénk. A **keresztyének**, Jézus követői **azon munkálkodnak, hogy Őt követve megvalósuljon közöttünk is Isten országának egy kis tartománya, ahol az emberek az Ő törvénye szerint élnek.**

Ezért is imádkozunk úgy, ahogyan Jézustól tanultuk:

„Jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is.”

Máté 6,10

19. AZ ELSŐ KERESZTYÉN GYÜLEKEZET

Péter apostol pünkösdi beszéde

Pünkösöd nem csak a Szentlélek kitöltetésének ünnepe. Az első pünkösöd egyúttal az első keresztyén gyülekezet születésének az időpontja is. Ezeken a képeken láthatjátok, hogy melyek voltak az első gyülekezet fő jellemvonásai.

TIZENKETTŐBŐL HÁROMEZER

(Apostolok cselekedetei 2)

Amikor a **Szentlélek lánghoz hasonló formában a tanítványokra szállt**, a zúgásra sok ember sereglett össze. **Péter** kilépett a **házból bátran beszélt az összegyűlteknél Jézusról**.

Akik hittek a beszédnek, ezt kérdezték:

– **Mit tegyünk?**

Péter így válaszolt:

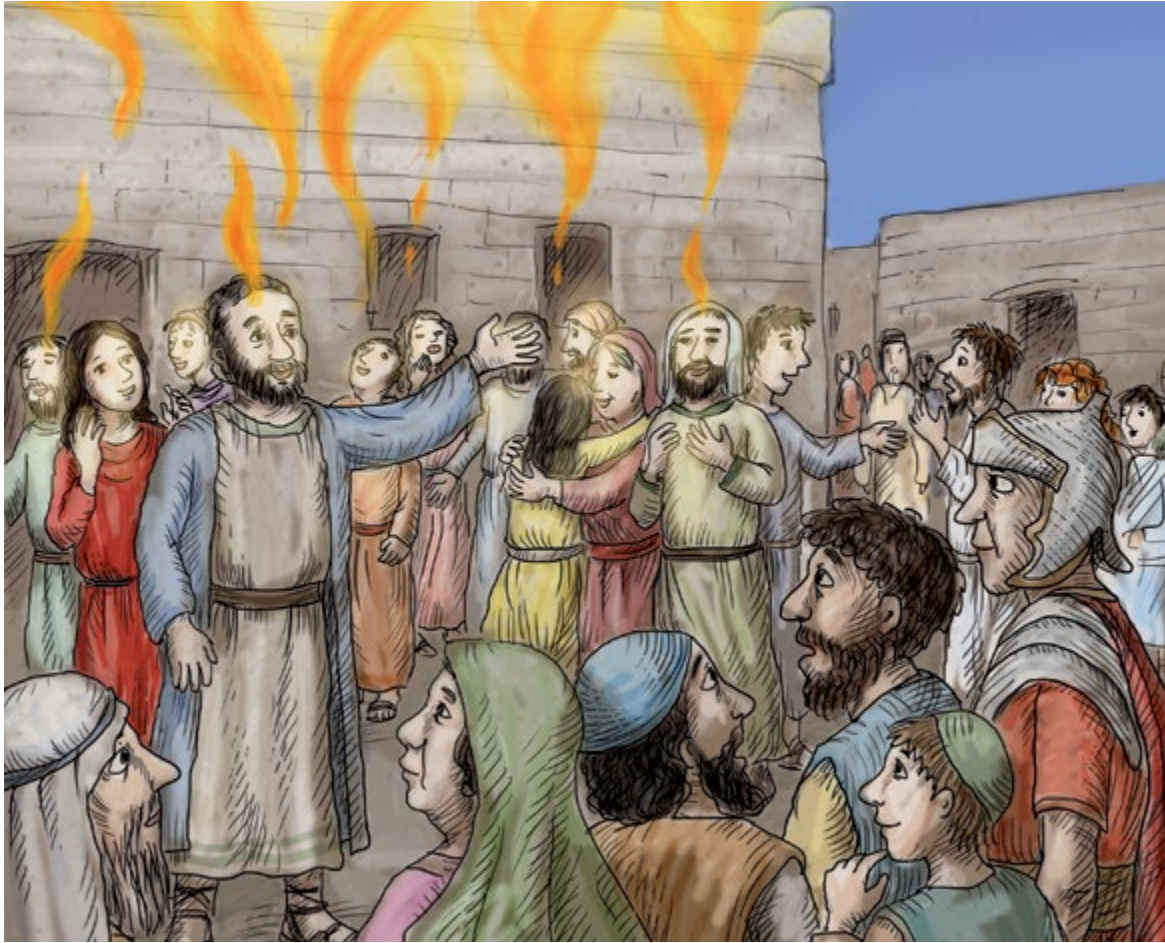
– **Forduljatok Istenhez, és keresztelkedjétek meg** Jézus nevében bűneitek bocsánatára, és megkapjátok a Szentlélek ajándékát.

Mintegy háromezer lélek csatlakozott hozzájuk.

Ők pedig kitartóan részt vettek az apostoli tanításban, a közösségben, a kenyér megtörésében és az imádkozásban. Mindennap állhatatosan, egy szívvel, egy lélekkel voltak a templomban, és amikor házanként megtörték a kenyeret, örömmel és tiszta szívvel részesültek az ételben; dicsérték Istent, és kedvelte őket az egész nép.

Hitük meglátszott a cselekedeteiken. Isten országának gyermekeiként igyekeztek élni. A szeretet jézusi parancsának engedelmeskedve nem nézték le egymást semmiért, és az egyik néphez tartozó sem tekintette a másikat kevesebbnek. A gazdag testvéreinek tekintette a szegényt, az úr a rabszolgát. Sokan még a vagyonukat is eladták, és szétosztották pénzüket, ahogy éppen szükség volt rá. Így gondoskodtak a gyülekezet szegényeiről. Meglátogatták az özvegyeket is, és segítettek a bajba jutottakon. Maguk a tanítványok mutattak példát az alázatban és a szeretetben. Még a közös étkezéseken is ők szolgálták fel az ételt, mintha mindenki szolgálói lennének.

Ez a testvéri szeretet sokak érdeklődését felkeltette. Mi is így szeretnénk élni – gondolták, és csatlakoztak Jézus követőikhez. **Így gyarapodott napról napra a gyülekezet.**

A Szentlélek lánghoz hasonló formában szállt rá a tanítványokra

Tudod-e?

A pünkösd szavunk a görög nyelvből ered, és ötvenet jelent. A Szentlélek ugyanis ötven nappal Jézus feltámadása után szállt a tanítványokra.

„Senkinek se tartozzatok semmivel, csak azzal, hogy egymást szeressétek, mert aki a másikat szereti, betöltötte a törvényt.”

Róma 13,8

Feladattár

- Gondold végig, hogyan tudnál segíteni egy-egy osztálytársadnak?
- Beszélgetsetek a következő témákról!
 - Te kivel osztanád meg ételedet?
 - Te kivel osztanád meg legféltettebb tüködat?

Bibliai kvíz

- Mit ünneplünk pünkösdkor?
- Hányan keresztelkedtek meg az első pünkösdkor?
- Melyik városban alakult az első keresztyén gyülekezet?
- Honnan látszott meg a gyülekezet hite?

20. PÁL, A POGÁNYOK APOSTOLA

A misszió szó küldetést jelent. Olyan küldetést, amely során a küldött az emberekhez elviszi Jézus hírét. Ez a hír örömhír, evangélium. Maga Jézus bízta meg a tanítványokat ezekkel a szavakkal:

„*Menjetek el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet...*” (Máté 28,19)

Pál apostol is elindult, hogy Jézusról hírt vigyen az embereknek. Tudta, hogy nagyon fontos üzenetet visz. Minél több embernek akart beszélni Jézusról. Még az országát is elhagyta, hogy más országokból is Jézushoz hívogassa az embereket. Három nagyobb körutat is tett. Ezeket hívjuk missziói utaknak. Nagyon sok városba eljutott. Pál az életét szánta arra, hogy jó hírt vigyen az embereknek.

Név: Pál

Korábbi név: Saul

Nemzetiség: zsidó

Születési hely: Tarsusz

Foglalkozás: apostol

Küldetés: Isten Igéjét elvinni a nem zsidó népekhez

Munkatársak: Szilász, Barnabás, Timóteus

Pál apostol szobra

ÁRTATLANUL BÖRTÖNBEN

(Apostolok cselekedetei 16,16–34)

Pál amerre járt, mindenütt **Jézusról beszélt**, a nevében tett csodákat. **Sok megpróbáltatást kellett kiállnia** útjai során. Egy alkalommal **Filippiben** annyira megharagudtak rá, hogy **Szilással együtt** megverték, majd **börtönbe zárták**. Megparancsolták a börtönőrnek, hogy a legszigorúbban bánjon velük. Így kerültek a belső börtönbe. A lábukat kalodába szorították, hogy mozdulni sem bírtak. A hátuk égett az ütésektől, fájt mindenük. Éjfél tájban **mégis imádkozni kezdtek, és énekkel dicsőítették Istent**. A rabok csendben hallgatták őket. Az éneket földrengés szakította meg. **Lehullottak a bilincsek és az ajtók kinyíltak**. A **börtönőr** álmából riadva, a tárva-nyitva lévő ajtókra pillantott.

Megszöktek a foglyok! – villant át az agyán. Ezért nagy bajba kerülök. **Elkeseredésében kirántotta a kardját, és végezni akart magával**.

Ekkor azonban hangot hallott:

– Ne tedd! Mindannyian itt vagyunk.

Pál volt az. Szavával megmentette a börtönőr életét.

Ő remegve borult a lábuk elé, és ezt kérdezte:

– *Mit tegyek, hogy üdvözüljek?*

Ők így válaszoltak:

– *Higgy az Úr Jézusban, és üdvözülsz mind te, mind a te házad népe.*

Majd beszéltek neki Jézusról. Ő befogadta őket a házába, kimosta a sebeiket, még meg is vendégelte őket. Örvezedett, és megkeresztelkedett az egész családjával együtt.

Hajnalban üzentek a börtönőrnek a város vezetói:

– Elengedheted a két foglyot.

Amikor ez Pál fülébe jutott, visszaüzent: – Azt már nem. El se ítéltettek volna minket, hiszen római állampolgárok vagyunk. Jogunk lett volna rendes tárgyaláshoz. Ráadásul megvesszőztek minket. Most meg titokban el akarnak minket küldeni, mintha semmi sem történt volna? Jöjjenek csak ide! Az a legkevesebb, hogy bocsánatot kérnek.

Amikor a vezetők meghallották ezt, sietve bocsánatot kértek tőlük. Pál pedig továbbutazott.

„Menjetek el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet...”

Máté 28,19

Pál és Szilász
börtönben

Feladattár

- Keresd meg a térképen Filippit, ahol a történet játszódott!
- Beszélgetsetek a következő témákról!
 - Szoktad néha a híreket hallgatni a tévében vagy a rádióban?
 - Milyenek ezek a hírek?
 - Te kaptál már jó hírt?
 - Milyen hírnek örültél eddig a legjobban?

Bibliai kvíz

- Milyen rossz dolog történt Pálékkal?
- Milyen jó dolog történt a börtönőrrel?
- Hogyan változott meg a börtönőr?

Tudod-e?

- A kaloda igen szigorú őrizetet jelentett. Mozgásképtelenné tette a kezét és a lábat. Viselőjének nagyon kényelmetlen volt, rosszabb volt a bilincsnél is.
- Pál nagyon sok szenvedést vállalt Jézusért. Maga így írt erről (2Kor 11,24–25): „Ötször kaptam negyven botütést egy híján, háromszor megvesszőztek, egyszer megköveztek, háromszor szenvedtem hajótörést, egy éjt és egy napot hanyódtam a tenger hullámain.”
- Az evangélium szó azt jelenti, hogy örömhír. A Jézusról szóló történetek gyűjteményét nevezik így a Bibliában.

ISTEN IGÉJE MINDEN NÉPET MEGSZÓLÍT: AZ ELSŐ KERESZTYÉN MISSZIÓ

Olvasmány

A léggömbáros körül sok gyerek ácsorgott. Az árus eleresztett egy színes lufit. Az egyre magasabbra szállt, majd eltűnt az ujjongó gyerekek szeme elől. Mindenki venni akart a színes léggömbökből.

Csak egy sötét bőrű fiúcska maradt végül.

– A fekete is tud olyan magasra szállni, mint a többi? – kérdezte.

– Hát persze. Ami belül van, az emel magasra. Nem a szín számít – válaszolta az árus – Ez nemcsak a léggömbökre igaz, hanem az emberekre is – tette még hozzá barátságosan.

Istennek nem számít az emberek színe. Ő mindenkit elfogad és magához hív. Ezt a hívást közvetítette Jézus is. Sőt! Maga Jézus bízta meg a tanítványokat azzal, hogy hirdessék ezt az örömhírt minden embernek. Ezt mondta:

„Menjetek el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet...”

PÁL APOSTOL MISSZIÓI ÚTJAI

(Apostolok cselekedetei 14,8–18)

Pál elvitte a pogányokhoz a Jézusról szóló tanítást, hirdelve, hogy Isten Jézusban ismerhető meg a legjobban. Aki Benne hisz, az kerül Istenhez közel. Tudta, hogy nagyon sokan keresik Istenet, de a sok félreértés és tévedés miatt az emberekben nincs helyes kép Róla.

Pál maga sem volt mindig Jézus követője. Sőt, Jézusban sokáig ellenséget látott. Gyűlölet fogta el a neve hallatán, és üldözte a követőit is. De Jézus megjelent neki fénylő ragyogásban és így ismerte fel benne a világ Megváltóját. Megértette, hogy félreismerte Jézust és Istent is. Ellenségéből Jézus hírvivője lett.

Egy alkalommal őt magát is istennek nézték. Történt, hogy egy Lisztra nevű városban éppen Jézusról beszéltek. Sokan hallgatták, de egyvalakinek a szemében különös érdeklődést látott. Ez az ember születése óta sánta volt, és sohasem tudott járni. Amikor Pál látta, hogy van hite, Jézus nevében, a Szentlélek erejével meggyógyította. A férfi talpra ugrott és járt. Sok tanúja volt a csodának.

Az emberek így kiáltoztak:

– *Az istenek jöttek le hozzánk emberi alakban!*

Pált Hermésznek, az istenek szóvivőjének nézték. Barnabást, Pál kísérőjét pedig Zeusznak, a főistennek. Még bikát is akartak a tiszteletükre áldozni. Pálék alig tudták erről lebeszélni a sokaságot.

Így szóltak hozzájuk:

– Ne tegyétek, hiszen mi is emberek vagyunk. Mi az élő Istent hirdetjük nektek, Aki azt szeretné, hogy éppen ezektől az emberek által kitalált istenektől forduljatok Hozzá.

Feladattár

- A térkép segítségével gyűjtsd ki a missziói utak állomásait! Keress az interneten fényképeket és információkat ezekről a városokról!
- Mi lett volna, ha Pál útitársaként vele mész a missziói utakra? Tervezd meg a térképet használva ezeket az utakat!
- Használd a Bibliádat, és készíts írásos vagy rajzos úti beszámolót a missziói utakról!
- Kik voltak Pál útitársai a missziói utak során? Gyűjtsd össze őket! A bibliai leírást olvasva, mit gondolsz, miért őket vitte magával az apostol?
- Egy útról mindig sokféle emléket hozunk magunkkal. A Bibliát olvasva, szerinted melyik lehetett ezeknek a missziói utaknak a legizgalmasabb, legszebb, legfélelmetesebb és legkülönlegesebb része?

Efeszusi könyvtár, Törökország

Tudod-e?

Pál apostolnak három missziói útja volt. Az Apostolok cselekedeteiről írott könyv mindegyikről részletes beszámolót közöl. Elolvashatod őket a következő fejezetekben:

1. missziói út:

Apostolok cselekedetei 13–14

2. missziói út:

Apostolok cselekedetei 15,36–18,22

3. missziói út:

Apostolok cselekedetei 18,23–20,38

PÁL APOSTOL RÓMÁBAN

Olvasmány

Pál-korabeli római gabonaszállító hajó

A tengeri utazás sok veszélyt rejtett akkoriban. Voltak viharosabb időszakok. Ilyenkor még jobban fokozódott a veszély. Erről tanúskodik sok, tengerfenéken talált ókori hajóroncs.

Pál fogolyként jutott el a császárhoz Rómába

„Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieiké, földieké és föld alattiaké; és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.”

Filippi 2,10–11

Történt ugyanis, hogy Pál a jeruzsálemi templomba ment. A tömeg felismerte, hogy ő az, aki Jézushoz téríti az embereket. Ez sokaknak nem tetszett. Nagy zavargás támadt körülötte. Római katonák jelentek meg, hogy rendet tegyenek.

Amikor azonban kiderült, hogy Pál római polgár, a parancsnokuk nem merte bántani. Az erődbe vitette és ott tartotta fogva. Nem tudták, hogy mit tegyenek vele. Időközben sokszor kihallgatták őt, egyik városból a másikba vitték, hogy döntsenek az ügyében.

Amikor a helytartó is kihallgatta, Pál így szólt:

– Ha vétkes vagyok, és büntetést érdemlek, nem vonakodom a haláltól, de ha nem, akkor engedjete el.

Ítéljen felette a császár – gondolta a helytartó.

Így aztán hajóra szálltak vele, hogy Rómába vigyék.

A hajóút nem volt veszélytelen. Pál még a kikötőben figyelmeztette fogva tartóit:

– Az életünket kockáztatjuk, ha most indulunk útnak.

De nem hallgattak rá. Útközben szélvihar csapott le a tengerre. A hajó kormányozhatatlanná vált, és csak sodorták őket a hatalmas hullámok. A vihar hevesen dobálta őket, ezért kidobtak minden felesleges terhet a hajóból. Ez sem segített. Reményvesztetten sodródtak tovább. Még enni sem ettek semmit. Végül Pál öntött beléjük lelket.

Így biztatta őket:

– Éjszaka kijelentést kaptam Istentől, hogy mindannyian megmenekülünk. Én hiszem, hogy úgy lesz, ahogy mondta.

Azzal kenyeret vett a kezébe, hálát adott Istennek, és enni kezdett. Amikor a sok utas és hajós ezt látta, nekibátorodtak, új reménnyel a szívükben kezdtek el enni.

Csakhamar szárazföldet is értek. Amikor valami partot vettek észre, eloldották a horgonyt és igyekeztek kikötni. De a hajó távolabb a parttól zátonyra futott. A hajó hátulja recsegve-ropogva töredezni kezdett. Aki úszni tudott, az a vízbe ugrott, a többiek a hajó roncsaiba kapaszkodva igyekeztek a partra. Így történt, hogy mindenki megmenekült. Kiderült, hogy Málta szigetére érkeztek. Miután kipihenték magukat, egy másik hajóval továbbvitték Pált Rómába.

Pál felől sokáig nem döntött a császár. Az ítéltre várva sem télenkedett Jézus hű apostola. Mivel megengedték neki, hogy külön szálláson lakjon az őt őrző katonával, sokan felkeresték, ő pedig hirdette nekik Krisztust. Így terjedt az ókori világ fővárosában az evangélium.

Ki az Úr?

Minden nép királya megkövetelte a tiszteletet. Sok szabályt hoztak annak érdekében, hogy a király tisztelete ne szenvedjen csorbát. A király előtt meg kell hajolni, nem szabad neki hátat fordítani, jelenlétében leülni, nem lehet megszólítani, csak ha engedélyezi, és még sorolhatnánk a szabályokat vég nélkül. A király tekintélyét a hatalom adta. Jaj volt annak, aki szembeszegült egy ilyen hatalmas úrral. Közülük is az egyik legnagyobb hatalom a római császáré volt.

KERESZTYÉNEK A RÓMAI BIRODALOMBAN

Olvasmány

A tiszteletet sokféleképpen ki lehet érdemelni. Jézust is Úrnak tartották és tartják ma is a követői. Ő azonban nem fenyegetéssel és nem büntetéssel vívta ki a tiszteletet és hódolatot. Követői nem félelemből engedelmeskednek neki, hanem mert Ő maga Isten, a mi Megváltónk. Tisztasága, jósága miatt szeretjük és tiszteljük. Ő szeretetével vonz magához minket. Ez pedig erősebb kötelék, mint a félelem.

A Római Birodalom nagyon sokáig a világ legnagyobb és legerősebb hatalma volt. Ropant katonai erejével, sok véres csata árán leigázta a föld sok népét és országát. A legyőzött népek királyainak is be kellett hódolniuk. A birodalom leghatalmasabb embere, a római császár parancsának ellenszegülni nem lehetett. Jézus korában sokan szerettek volna megszabadulni a császár fojtogató hatalmától. Maga Jézus nem lázított a császár ellen, pedig sok követője abban reménykedett, hogy ő lesz a nép királya. Szerették volna, ha kiűzi az országból a rómaiakat. Egy alkalommal meg is kérdezték Jézustól: – Szabad-e a császárnak adót fizetni? Jézus így válaszolt: – Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, Istennek pedig, ami az Istené. Szavaival világossá tette, hogy van földi urunk, és mennyei Királyunk. A kettő nem ugyanaz, de mind a kettőnek meg kell és lehet adni azt, ami jár.

Jézus feltámadása után a követői megértették, hogy Ő a menny és föld Ura. Akik hittek Benne, meg voltak győződve róla, hogy Benne isteni erő van, egyedül Ő az igaz képe Istennek. Igyekeztek is az Ő akarata szerint élni. Ezért is nevezték a Jézust követőket keresztyéneknek, ami azt jelenti: Krisztushoz tartozó, Krisztust követő.

Véres üldözés lett a vége a dolognak. A keresztyéneket bebörtönözték. Rá akarták venni őket, hogy a császárt imádják. Sokan erre még akkor sem voltak hajlandók, amikor halállal fenyegették őket. Sokan életüket adták a hitükért. Őket nevezzük mártíroknak, vagy vértanúknak.

Colosseum, Róma

21. EGYEDÜL HIT ÁLTAL

Hihetetlen, de igaz!

- Az elefánt nem tud ugrani, viszont tud a mellső két lábán egyensúlyozni.
- A világ legmagasabb embere 272 cm magas volt.
- Ha olyan erős lennél, mint egy szarvasbogár, fel tudnál emelni egy teherautót.
- Egy struccotját 4 óra alatt lehet keményre főzni.
- A Föld forgási sebessége az Egyenlítőnél több mint 1600 km/óra.

Belegondoltál már, hogy mennyi minden van, amit nem tudhatunk biztosan, mert nem látjuk? Tudjuk, hogy vannak apró élőlények, amelyek szabad szemmel nem láthatók, mégis léteznek. Elhisszük, hogy a konnektorban veszélyes áram van, pedig nem látható. Elhisszük, hogy a csillagok nappal is világítanak, bár a nap erősebb ragyogása elhomályosítja fényüket. Sőt, a tudósoknak azt is elhisszük, hogy több milliárdnál is több csillag van az égen, bár szabad szemmel csak néhány ezret látunk. Van olyan dolog, amit a tudósok sem tudnak műszereikkel megmérni, csak kikövetkeztetik.

A Biblia Istenről ír. Olyan emberek tapasztalatait foglalja össze, akik találkoztak hatalmával. Hitük segített abban, hogy közelebb kerüljenek hozzá, megértsék akaratát, kövessék szavát.

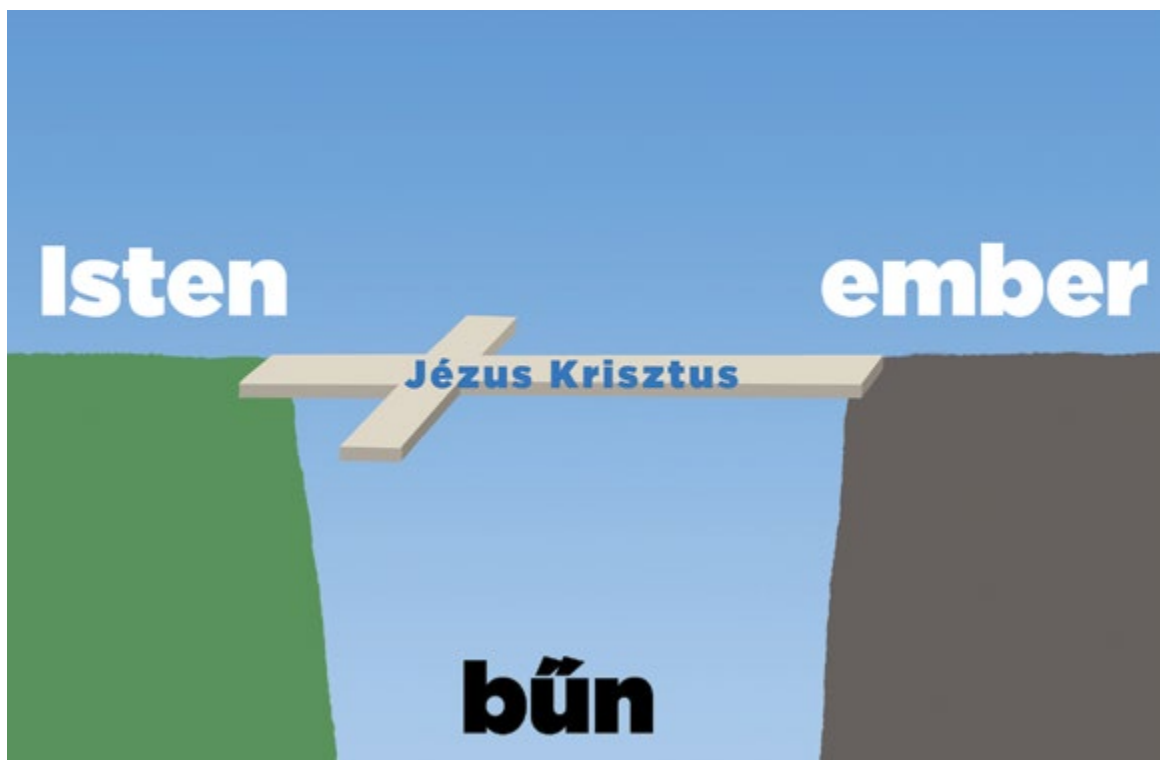
Egyedül hit által lehet Istent megismerni. Jézus ismeri Istent a legjobban, Ő mutatta meg milyen is az Atya. Mi is rajta keresztül kerülhetünk Hozzá a legközelebb. Őt leginkább Jézusban való hittel tudjuk megismerni. Ahhoz, hogy üdvözlünk, vagyis halálunk után is Vele legyünk a mennyben, hitre van szükségünk.

A református tanítás egyik alapvető tétele éppen ezért, hogy minden kiindulópontja a hit. A hit tehát mindennek az alapja. Ez az egyik legfontosabb tanítása református egyházunknak. Egyedül hit által fogadhatjuk Istent a szívünkbe. Hit szükséges ahhoz is, hogy Jézus Krisztusban felismerjük a Megváltónkat.

„A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés.”

Zsidókhöz írott levél 11,1

Krisztus azért jött a világba, hogy a bűn hatalmát megtörje.
Az Isten és ember közötti szakadékot így hidalta át

Feladattár

Beszélgessetek a következő témákról!

- Volt már, hogy nem hittél el valamit, pedig el kellett volna?
- Volt már olyan, hogy be akartak csapni, és te elhitted?
- Megtörtént már veled, hogy hiába mondtál igazat, nem hittek neked?
- Mitől függ, hogy elhiszel-e valamit?
- Szerinted, amit a tévében láatsz, azt mind el kell hinni?
- „Hiszem, ha látom.” Mit jelent ez a mondat?
- Nézd meg a lap tetején található képet! Mit fejez ki nekünk arról, hogy a bűneset után milyen lett Isten és az ember kapcsolata? Mit fejez ki Jézus megváltói munkájáról?

Tudod-e?

Luther Márton idejében az egyház bűnbocsátó cédulákat árult. Azt hirdették, hogy elég ezt a papírt megvenni, és a vevő bűneit megbocsátja Isten. Luther tudta, hogy a Biblia ilyen nem tanít, ezért felemelte a szavát a bűnbocsátó cédulák ellen. Azt tanította, hogy az Istennel való kapcsolat nem üzlet. Csak a hit számít.

22. A REFORMÁTUS ISTENTISZTELET

Minden héten egy ünnep?

Ha megállás nélkül dolgoznánk, hamar halálosan kifáradnánk. Szervezetünknek szüksége van az alváásra, a pihenésre. Ilyenkor a testünk új erőre kapva felüdül.

Nem csak testünknek van szüksége felfrissülésre. A lelkünknek is. A templomban Isten szavát hallgatva így töltődhet fel a lelkünk.

A Biblia így ír a vasárnap megszenteléséről:

„Emlékezz meg a nyugalom napjáról, és szenteld meg azt! Hat napon át dolgozz, és végezd mindenféle munkádat! De a hetedik nap a te Istenednek, az Úrnak nyugalomnapja. Semmiféle munkát ne végezz azon se te, se fiad, se leányod, se szolgálád, se szolgálóleányod, se állatod, se a kapuidon belül tartózkodó jövevény. Mert hat nap alatt alkotta meg az Úr az eget, a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megpihent. Azért megáldotta az Úr a nyugalom napját, és megszentelte azt.” (2Mózes 20,8–11)

Isten népe számára mindig különleges nap volt a hetedik nap. Igazi ünnepnap. Ünnepnapon a legtöbb ember nem dolgozik. Még akik egész héten szorgoskodnak, azok is abbahagyják a munkát. Nekünk, keresztyéneknek a vasárnap ilyen ünnep. Ilyenkor igyekszünk időt szánni Isten Igéjére is. Ez a nap az istentisztelet különleges napja.

A templom harangja istentiszteletre hívogat.

Mi történik az istentiszteleten? Gondoljuk végig együtt.

Jézus maga is olvasott fel a zsinagógában és magyarázta a Szentírást. Ezt mondta: „*Ma teljesedett be az írás...*”, vagyis rólam írtak a szent könyvekben a próféták, akiknek Isten megmutatta a jövőt. A református istentisztelet Jézusról szól. A templomban az Ő életéről, tetteiről, tanításairól hallhatunk.

	JÉZUS KORÁBAN, IZRÁELBEN	NAPJAINKBAN, MAGYARORSZÁGON
Ünnepnap neve	A hetedik nap neve: sabbat	Vasárnap
Istentisztelet neve	Zsinagógába mentek (A zsinagóga magyarul imaház)	Mi templomba járunk
Öltözködési szabályok	Befedték a fejüket	A férfiak leveszik a kalapot, sapkát
Hangszerek	Énekelünk: lant, citera, hárfa kíséri	Orgona, szól, ritkábban gitár, zongora, vagy egyéb hangszer
Testtartás ima közben	Imádkozunk: Ők fölemelt kézzel	Mi összekulcsolt kezekkel
Miből szól az Ige?	A rabbi a tekercsekből olvasott	A református lelkész a Bibliából olvas

„Emlékezz meg a nyugalom
napjáról, és szenteld meg azt!”

2Mózes 20,8

Tudod-e?

- Izráelben annyira komolyan vették a hetedik nap megszentelését, hogy ilyenkor nem is főztek, még tüzet sem gyújtottak. Előző nap mindent gondosan előkészítettek, így a hetedik nap már felszabadult a munka alól. Nem indultak hosszú útra sem, és nem cipelték súlyos terhet. Egyetlen dologgal foglalkoztak: Isten Igéjével.
- Számunkra a vasárnap Jézus feltámadásának a napja, ezért ünnepeünk ezen a napon.
- István király kötelezővé tette az istentisztelet látogatását. Csak az maradhatott otthon, aki a tüzet őrizte.
- A vasárnap szavunk a vásárnap kifejezésből ered.
- István király rendelte el azt is, hogy a hetedik napon a templomos helyeken a templom mellett legyenek vásárok.

Feladattár

- Te mire szánod a héten a legtöbb idődet?
- A szüleid mivel töltik a legtöbb időt?
- Nem maradt ki valami fontos az elmúlt héten, amit szeretnél volna megtenni, de nem jutott rá idő?
- Te voltál már a templomban?
- Nátatok van gyermek-istentisztelet?
- Melyik a kedvenc éneked a református énekeskönyvből?
- Nézd meg a lap alján látható képeket és gondold végig, hogy mikor szánasz időt az Isten dolgaira!

Bibliai kvíz

- Mitől különleges számunkra a vasárnap?
- Mit jelent a hetedik nap megszentelése?
- Mi történik a református istentiszteleten?

23. „ISTEN, ÁLDD MEG A MAGYART...” NEMZETI IMÁDSÁGUNK, A HIMNUSZ

Jézustól tanult imádságunk az Úri imádság, más néven a „Miatyánk”. Ez minden keresztyén közös imádsága.

Van egy különleges imádságunk, amelyet minden magyar ember kívülről tud, akár hívő, akár nem. Ez az imádságunk a Himnusz. Nemzeti imádságnak is nevezzük. Összeköt minden magyar embert, akár az ország határain kívül, akár belül élnek.

A világon nagyon sok helyen élnek magyarok. A Himnusz nekik is azt jelenti, mint nekünk. Amikor éneklük, a hazájukért imádkoznak.

1844. március-április – Erkel Ferenc megírta a Himnusz zenéjét.

„Csend van. Ülök és gondolkodok: hát hogy is kellene azt a Himnuszt megcsinálni? Elém teszem a szöveget. Olvasom. Megint gondolkodok. És amint így elgondolkozom, eszembe jut az én első mesteremnek a szava, aki Pozsonyban tanított. Azt mondta: fiam, mikor valami szent zenét komponálsz, mindig a harangok szava jusson először eszedbe. És ott a szoba csöndességében megzendülnek az én fülemben a pozsonyi harangok. Áhítat száll meg. A kezemet a zongorára teszem, és hang-hang után olvad. Egy óra sem telik belé, megvan a Himnusz...”

(Gárdonyi Géza: Erkel emlékkönyv. 1910)

Magyarság világszerte

Kölcsey Ferenc: Himnusz

Isten, áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Balsors, akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
M megbűnhődte már e nép
A múltat s jövőndőt!

Mit kér Istentől az író?

Isten áldását,
jóindulatának bőségét,
óvó szeretetét a bajban,
forduljon jóra nehéz sorsunk,
ne érjen minket többé
büntetése.

Tudod-e?

- A Himnusz először egy gőzhajó vízrebo-csátása alkalmával hangzott el nyilvánosan 1844-ben.
- Az 1848-as szabadságharc leverése után egy ideig betiltották a Himnuszt.

Feladattár

Beszélhessetek a következő témáról!

- Szoktál másokért imádkozni?
- Kiért imádkoztál már?
- Imádkoztál már az országodért?
- Hogyan kapcsolódnak az alábbi szemé-lyek a Himnuszhoz? Mit tudsz róluk?

Kölcsey Ferenc

Erkel Ferenc

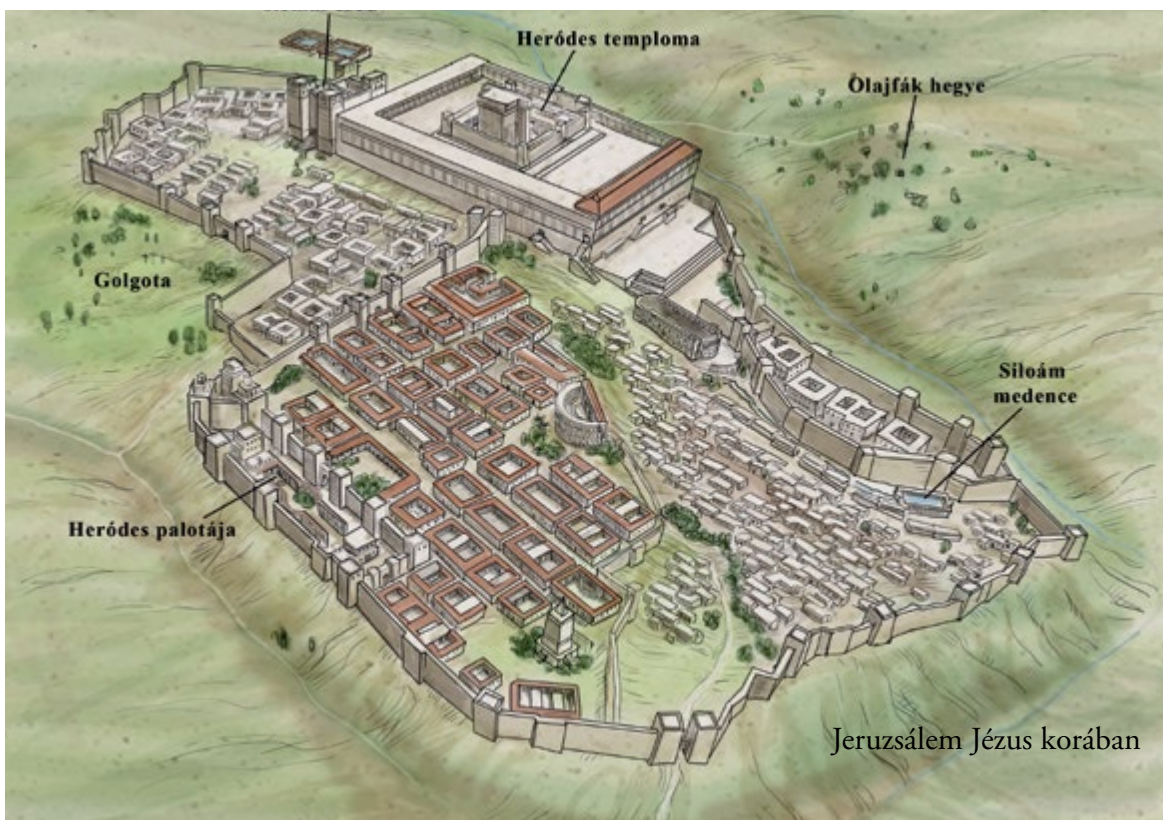
I. ADVENTI VÁRAKOZÁS AZ ÓSZÖVETSÉGBEN

Adventi időszakban vagyunk. Várakozással teli napokat élünk át, hiszen négy hét múlva karácsony. Megláthatjuk a gyönyörű karácsonyfát, megkapjuk a várva várt ajándékokat, és remélhetőleg együtt ünnepel az egész család. Ha tudjuk, hogy miben lesz részünk, akkor annyira izgalmas a várakozás, hogy a napok csak úgy repülnek. De mások számára lehet gyötrelmes is a várakozás.

Izráel életében is volt egy várakozással teli időszak! Az Ószövetségben több helyen is olvashatunk arról, hogy egy Király, maga a Messiás érkezik. Zakariás könyvében így olvashatjuk: „Örvendj nagyon, Sion leánya, ujjongj, Jeruzsálem leánya! Királyod érkezik hozzád, aki igaz és diadalmas, alázatos, és samáron ül, samárctikó hátán.” Talán most még nem érted, hogy Kiről is írt Zakariás próféta ilyen titokzatosan, de hamarosan megtudhatod.

ISTEN NÉPE VÁRJA A MESSIÁST

(Zakariás 9,9)

Az ószövetségi korban élő zsidók a bibliai tekercsekből tudakozódtak a Messiás után. A tekercseket a zsinagógában olvasták fel, ahová csak a férfiaknak volt bejárásuk. Ők felszólalhattak és a tekercsekből szabadon magyarázhatták Isten Igéjét. Ezeken az alkalmakon kerülhetett a kezükbe Zakariás próféciája is.

Jeruzsálem Dávid király uralkodása alatt politikai és vallási központtá vált. A Sion-hegyén állt a szent sátor, benne a szent ládával. Zakariás erről a jelentős, Isten számára kedves városról beszél. Prófeciájában előre jelzi, hogy a Király szamarháton érkezik majd. A prófécia arról szól, hogy Isten gondoskodik népéről, különleges Szabadítót küld. Napjainkban mi már nemcsak az ószövetségi prófeciákról tudunk, hanem az azt követő újszövetségi eseményekről is. Jézus Krisztusban Isten szabadítása jött közel az emberekhez!

„Mert úgy szeretete Isten a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

János 3,16

Tudod-e?

A zsidók többsége Jézus megszületésekor sem hitte el, hogy Ő a megígért Messiás. A Bibliából tudjuk, hogy voltak olyanok, akik viszont hittek Benne, és másoknak is továbbadták a hírt! Neked már nem kell találgatnod, hogy mikor jön el a Messiás, mert a Biblia beszámolója alapján tudhatod, hogy már eljött. Jó annak örülni, hogy Ő érted is megszületett erre a földre, mert fontos vagy Neki. Jézus téged is számon tart! Add tovább ezt a hírt rokonaidnak, barátaidnak!

Feladattár

- Te hogyan készülsz a karácsonyra? Van valamilyen különleges adventi program, amin minden évben részt veszel?
- Keresd ki a Bibliából, hogy milyen megszólítások szerepelnek Jézus megnevezésére!
- Készítsetek „Info-pont”-ot! Legyen ez egy rajz, amelyen szerepel minden olyan információ, amelyet Ézsaiás és Mikeás próféta jövendölt a megígért Messiasról! Folytathatjátok a feladatot azzal, hogy egy másik képet is készítenek az újszövetségi beszámolók alapján!
- Mi jut eszedbe az alább látható képekről? Közösen elevenítsétek fel az eseményeket! Próbáljatok meg közösen válaszolni a következő kérdésekre: Milyen Messiaszt várt Izráel népe? Ki érkezett helyette?

Bibliai kvíz

- Mit jelent az advent?
- Kicsoda a Messiás?
- Hogyan várta a zsidóság a Messiaszt?

2. MIT MONDANAK AZ ÓSZÖVETSÉGI PRÓFÉTÁK JÉZUS ELJÖVETELÉRŐL?

A meglepő ajándék

Milyen érzés, ha egy különleges napon ajándékot kapsz? Mit érzel akkor, ha nem azt talárod az ajándékcsomagban, amire számítottál?

ELJÖTT A MEGÍGÉRT MESSIÁS!

(Ézsaiás 7,14; 9,1–6; 11,1–10; Mikeás 5,1–3)

A **zsidó nép** a próféták elmondásaiból, és a bibliai tekercsek beszámolója alapjántudta, hogy a **Megváltó, akire várnak, különleges lesz**. Hetek, hónapok, évek teltek és múltak. A várakozás időszakában **sokat töprengtek a megígért Messiáson**. Milyen lesz? Hogyan fog beszélni? Mekkora hatalma lesz? Hogyan mutatja meg a hatalmát az embereknek? Az elképzelésükről, a vágyaikról egy idő után úgy beszéltek, mintha valóság lenne. Sokan ezeket az elképzeléseket lesték és várták Isten ígéretei helyett. Pedig Isten Igéjében egyértelműen beszélt a Megváltóról. **Isten ígéretei pedig be is teljesedtek**, de sokkal **szokatlanabb módon**, mint ahogyan azt ember elképzelhette volna.

Sokan megdöbbenek, amikor a júdeai Betlehemben egy éjszaka **megszületett Jézus Krisztus, Isten egyszülött Fia**. Voltak, akik elhitték, hogy **Ő a megígért Messiás**. Mások tiltakoztak, hogy Jézus nem lehet a különleges Megváltó. Miért tiltakozhattak? Mert mást képzeltek el. Nem egy szegény, istállóban született gyermeket vártak, hanem egy nagyhatalmú királyt. Pedig ha komolyan vették volna a próféciákat, akkor láthatták volna, hogy valóban Isten ígéretei teljesedtek be.

Ézsaiás megjövendölte, hogy egy **fiatal nő szüli** meg a Messiást. A születendő gyermeket **Immánuélnak fogják nevezni**, ami azt jelenti: „**Velünk az Isten**” (Ézsaiás 7,14). Isai leszármazottja lesz, Aki elhozza majd Isten országának békéjét (Ézsaiás 11,1–10). Mikeás próféta megjövendölte azt is, hogy az **efrátai Betlehemben** születik meg (Mikeás 5,1).

Sőt! Ézsaiás arról is szólt, hogy az **érkező Messiás megszabadítja népét**. Csodálatos tetteire emlékezve Erős Istenként, Csodálatos Tanácsosként, Örökkévaló Atyaként és Békesség Fejedelmeként nevezik majd az emberek (Ézsaiás 9,1–6).

3. JÉZUS MEGMOSSA A TANÍTVÁNYAI LÁBÁT

AZ ALÁZATOS JÉZUS

(János 13,1–11)

A húsvét ünnepe előtt Jézus már tudta, hogy utoljára fog együtt vacsorázni a tanítványaival. A tanítványok mindent előkészítettek a különleges vacsorához. Jézus felállt, vizet öntött egy mosdótálba és elkezdte megmosni a tanítványai lábát. A tanítványok megdöbbenek. Nem értették, hogy mi történik. Miért mossa meg Jézus a lábukat? Úgy illene, hogy a tanítványok mossák meg Mesterük lábát! Mindenesetre csendben voltak, meg sem szólaltak. Csak az asztal végén ülő Simon Péter volt annyira bátor, hogy megkérdezte:

– Uram, te mosod meg az én lábamat?

Jézust nem érte váratlanul a kérdés, így válaszolt:

– Amit én teszek, most még nem érted, de később majd megérted – Péter hevesen tiltakozott az ellen, hogy Jézus a lábait megmossa. Azonban Jézus cselekedetei-

„Sokféle szándék van az ember szívében, de csak az Úr tervei valósulnak meg.”

Példabeszédek 19,21

nek mindig volt értelme. Most is tanítani akarta Pétert és a többi tanítványt, egy olyan tulajdonságra, amely elengedhetetlen a keresztyén ember számára. Arra akarta megtanítani őket, hogyan kell alázatosnak lenni egymással. Jézus csak ennyit válaszolt Péter tiltakozására:

– *Ha nem moslak meg, semmi közöd sincs hozzám* – Péterből ismét előbúj a heves természete, és most már kérte a Mestert, hogy a kezét, sőt a fejét is mossa meg. Jézus nyugalomra intette az izgatott tanítványt, és ezt mondta:

– *Aki megfürdött, annak csak arra van szüksége, hogy a lábát mossa meg, különben teljesen tiszta. Ti is tiszták vagytok, de nem mind.*

A tanítványok végül elfogadták, hogy Jézus alázatot gyakoroljon és megmossa a lábukat.

Tudod-e?

A bibliai időben a lábmosás mindennapi tevékenység volt. A kevés csapadék miatt a poros utakon könnyen bepiszkolódott a vándorok lába. A lábmosást rabszolgák végezték, de szokásban volt, hogy a tanítvány megmossa Mestere lábát, a feleség a férj lábát, illetve hogy a házigazda a kivételesen kedves vendégének.

Feladattár

- Az osztálytársaidal mindennap találkozol. De vajon fel tudod-e ismerni bármelyiküket, ha csak a lábukat látod? Egy bátor jelentkező, aki majd megpróbálja felismerni a lábukat, elvonul a terem végébe, vagy kimegy a teremből. Ezalatt öt osztálytárs egy takaró vagy lepedő mögé áll, úgy, hogy csak a lábuk látszódjon ki. A bátor jelentkezőt valaki, aki nem játszik, behívja, és megpróbál rájönni, hogy melyik lábnak ki a tulajdonosa. Addig játszhatjátok, amíg mindenki sorra kerül. Ezután beszéljétek meg a feladat közbeni érzéseiteket, gondolataitokat!
- Játszatok el párokban, szabadon választott szituációkat „szívesen szolgálok” címmel, amelyeket aztán a többiek előtt előadtok. Nehezíthettek a feladaton, ha pantomimként adjátok elő a kitalált szituációt! Beszélgetsetek közösen a látottakról!
- A lábmosás története húsvét előtt történt. Nézzetek utána, hogy mi a különbség a páska és a keresztyén húsvét eredete között! Készítsetek csoportokban egy képregényt mindkét eseményről. Osszátok fel egymás között, hogy a képregénynek melyik eseményét készítik a különböző csoporttagok!
- Szervezzetek meg egy közös programot, amelyen elmentek a közelethez levő szociális otthonba, és felajánljátok segítségeteket. Számoljatok be a következő órán a tapasztalataitokról!

Bibliai kvíz

- Miért döntött úgy Jézus, hogy megmossa a tanítványai lábát?
- Ki volt az a tanítvány, aki tiltakozott a lábmosás ellen?
- Melyik tanítvány készült arra, hogy elárulja a Mesterét?

4. JÉZUS ÉS TAMÁS

TAMÁS, AKI LÁTNI AKART

(János 20,19–29)

Jézus halála után a tanítványok összegyűltek egy házban, hogy beszélgessenek, együtt legyenek, bátorítsák, erősítsék egymást. Azonban váratlanul megjelent előttük Jézus, „...**megállt középen, és így szólt hozzájuk:**

– **Békesség nektek!**

És miután ezt mondta, megmutatta nekik a kezét és az oldalát. A tanítványok megörültek, hogy látják az Urat. Jézus pedig feladatot bízott rájuk: akiknek csak tudják, mondják el, amit Tőle hallottak és láttak, amíg együtt voltak. **Tamás** pedig, egy a tizenkettő közül, akit Ikernek hívtak, éppen **nem volt velük, amikor megjelent Jézus**. A többi tanítvány így szólt hozzá:

– *Láttuk az Urat. – Ő azonban ezt mondta nekik:*

– **Ha nem látom** a kezén a szegek helyét, és nem érintem meg ujjammal a szegek helyét, és nem teszem a kezemet az oldalára, **nem hiszem**.

Tamás hiába látott sok csodát Jézus közelében, mégsem akart hinni a fülének. Tele volt a szíve keserűséggel, és nem hallgatott a társaira. Jézusnak azonban az az egy tanítvány is fontos volt.

Nyolc nap múlva ismét bent voltak a tanítványai és Tamás is velük. Bár az ajtók zárva voltak, **bement Jézus**, megállt középen, és ezt mondta:

– Békesség nektek! – Azután így szólt Tamáshoz:

– **Nyújtsd ide az ujjadat, és nézd meg a kezeimet, nyújtsd ide a kezedet, és tedd az oldalamra, és ne légy hitetlen, hanem hívő** – Tamás erre így felelt:

– **Én Uram, és én Istenem!** – Jézus így szólt hozzá:

– **Mivel látsz engem, hiszel: boldogok, akik nem látnak és hisznek.**

„...**boldogok, akik nem látnak és hisznek.**”

János 20,29b

Mi már nem láthatjuk úgy Jézust, ahogy az akkori tanítványai. Jézusnak ebből az egy mondatából választ kaphatunk arra a

kérdésre, amit talán már te is feltettél magadnak: hogyan hihetnék Jézusban, ha nem látom? Nem látod, de megtapasztalhatod az Ő bátorítását, szeretetét, segítségét a mindennapjaidban, csak **hinned és bíznod kell Benne**. Az első lépés: tanulni Tőle, ahogy a tizenkét tanítvány tette. Figyeltek Rá, hallgatták Őt, bíztak Benne. Figyelhetsz Rá, és hallgathatod a Róla szóló történeteket a hittanórán, a gyermek-istentiszteleten, vagy amikor a családdal beszéltek Róla. Ugyanakkor bízhatsz Benne, és elhiheted, hogy Ő a te Megváltó Jézusod is szeretne lenni.

Feladattár

- Alkossatok 5-6 fős csoportokat! 3 perc alatt írjatok le annyi, az Újszövetségben előforduló férfinévét, amennyire emlékeztek eddigi tanulmányaitok alapján! (Ha nemcsak gyorsaságra, hanem eredményességre is törekedtek, akkor az a csapat győz, aki a legtöbb olyan nevet tudta felsorolni, ami a többiekénél nem szerepelt!)
- A 21. században kibem és miben hisznek az emberek? Készítsetek egy montázst ezekről, és beszélgetsetek róla!
- A Bibliád segítségével nézz utána János evangéliuma 20 fejezetében, hogy milyen helyzetben hangzik el a Bibliában ez a pár szó: „és látott, és hitt”!
- Hasonlítsd össze a két helyzetet abból a szempontból, hogy kinek és mikor volt könnyebb vagy nehezebb hinni!

Bibliai kvíz

- Hol volt Tamás, amikor Jézus először megjelent a tanítványoknak?
- Milyen embernek láttad Tamást, amíg a történetet olvastad?
- Mire tanította Jézus Tamást?

Az „Aranykapu” Jeruzsálemben

5. SAUL MEGTÉRÉSE

AZ ÚTKERESŐ SAUL

(Apostolok cselekedetei 9,1–30)

Saul hithű zsidó volt. Tarsusz nevű városban született, és hagyományos zsidó hitben nevelkedett. Egy híres rabbi iskolájában tanulhatta meg azt, ami a korabeli műveltséghez kellett. Nagyon okos embernek számított, és amiket megtanult az iskolában, azok szerint is élt. Tanulmányai alapján a keresztyéneket ellenségnek tekintette. A főpaptól írásos engedélyt kért, hogy elmehessen a damaszkuszi zsinagógákba, és ha ott talál keresztyéneket, megkötözve hozathassa őket Jeruzsálembe, ahol hitükért büntetést mérnének rájuk. Istennek azonban más terve volt vele. Saul nemcsak új nevet, hanem új feladat is kapott az Úrtól.

Miután Saul megszerezte az engedélyt, **elindult**. *Útközben azonban, amikor éppen Damaszkuszhoz közeledett, hirtelen mennyei fény ragyogott fel körülötte, és amint a földre esett, hallotta, hogy egy hang így szólt hozzá:*

– Saul, Saul, miért üldözöl engem? – Saul megdöbbenve csak ennyit kérdezett:

– **Ki vagy, Uram?** – A mennyei hang válaszolt:

– **Én vagyok Jézus, akit te üldözöl.** *De kelj fel, menj be a városba, és ott megmondják neked, mit kell tenned.* *A vele utazó férfiak pedig szótlánul álltak, mert hallották ugyan a hangot, de senkit sem láttak.* **Saul pedig felkelt a földről, és kinyitotta a szemét, de semmit sem látott.** Próbálta dörzsölni, nyitogatni a szemét, de még mindig nem látott. Így a vele utazók

közül valaki kézen fogta; és bevezette a városba. Saul valószínűleg nagyon megrémült. Nem tudta, hogy mi lesz vele. Már talán nem is a küldetése, hanem az élete volt a fontos számára. 3 nap telt el Saul számára sötétségben.

De **Isten ez alatt az idő alatt is munkálkodott.** Ő a következő lépést is előkészítette már. *Volt Damaszkuszban egy tanítvány, név szerint Anániás. Az Úr megszólította őt látomásban.* Azzal bírta meg Isten, hogy menjen el az Egyenes nevű utcába, ahol Júdás házában meg fogja találni Sault. Amint Anániás bement a házba, rátette Saulra a kezét, és azt mondta:

– **Testvérem, Saul! Az Úr, az a Jézus, aki megjelent neked az úton, amelyen jöttél, azért küldött engem, hogy újra láss, és megtelj Szentlélekkel.** Amint Isten üzenetét Anániás elmondta, Saul újra látott. **Első dolga volt megkeresztelkedni, így**

Feladattár

- Alkossatok csoportokat, és írjatok össze néhány jellemző tulajdonságot, amely a tanítványokat jellemezte, illetve mai tanítványokat is jellemez!
- Saul megtérése után új nevet kapott. Keresd meg, mikor említik a Bibliában Pálként Sault! (Az Apostolok cselekedeteiről írott könyvben keress!)
- Saul történetéből ered a jól ismert „pálfordulás” kifejezésünk. A tanultak alapján beszélgetsetek arról, hogy mit is jelent ez pontosan!
- Emlékezz vissza korábbi tanulmányaidra: kik kaptak még új nevet megtérésük után?
Nézz utána, mi a jelentősége ezeknek a névváltozásoknak, milyen eseményekhez kapcsolódnak? Mi a jelentésük a régi és mi az új neveknek?
- Nézz utána mit jelent a te neved! Beszéljétek meg, hogy mennyire illik rátok a nevetek jelentése!

Bibliai kvíz

- Mi volt Isten célja a damaszkuszi eseményekkel Saul életében?
- Milyen jelentősége volt a három napos sötétségnek?
- Saulra milyen hatással voltak az események? Mire bátorították?

már ő is a keresztyénekhez tartozott. **Keresztyénként új néven: Pálként ismerjük.** Néhány napig még együtt volt a damaszkuszi tanítványokkal; és már keresztyénként elkezdett beszélni a zsinagógákban Jézusról. Az őt hallgatók nagyon elcsodálóztak, mert úgy ismerték, mint aki néhány nappal ezelőtt még üldözte a keresztyéneket. Pált azonban nem tántorította el a feladatától az, ha megjegyzést tettek a múltjára. Egy célja volt: mindenkinek elmondani, hogy Jézus a Krisztus. Az a Krisztus, akit ő felismert a damaszkuszi úton.

A zsidóknak azonban nem tetszett Saul bátor kiállása és bizonyágtétele. *Amikor pedig már jó néhány nap eltelt, a zsidók elhatározták, hogy végeznek vele. Pál megtudta gonosz tervüket,* a damaszkuszi tanítványok pedig kigondolták a menekülés módját is. Fogtak egy nagy kosarat, beleültették **Sault, és a városfalon át leengedték. Innen Jeruzsálembé ment,** ahol csatlakozni szeretett volna a tanítványokhoz. Ez nem volt túlságosan könnyű feladat. A tanítványok is ismerték Saul múltbeli tetteit, és nem hitték el, hogy Krisztus követője lett. *Mindeki félt tőle, mert nem hitték el, hogy tanítvány.* Egy Barnabás nevű tanítvány mégis elvitte Pált **az apostolokhoz.** Ott részletesen beszámolt a damaszkuszi úton történekről. Beszámolója meggyőzte az apostolokat, és ettől fogva Pál bátran bizonyágot tehetett a Jézussal való találkozásáról Jeruzsálemben.

Tudod-e?

Pált a 13. apostolnak szoktuk nevezni. A pogányok apostolaként is ismerjük, mivel a nem zsidókhöz ő vitte el Jézus Krisztus tanítását.

„Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, és hozzám való kegyelme nem lett hiábavaló.”

IKorinthus 15,10

I. SZÍVEMET HOZZÁD EMELEM

25 szöveg: C. Marot | fordítás: Szenci Molnár A.
dallam: L. Bourgeois, Genf, 1551

1. Szí - ve - met hoz - zád e - me - lem,
És meg nem szé - gye - nít - te - tem,

És ben - ned bí - zom, U - ram;
Nem ne - vet sen - ki raj - tam,

Mert szé - gyent nem val - la - nak,

A - kik hoz - zád e - se - dez - nek,

A - zok pi - ron - kod - ja - nak,

A - kik hi - tet - le - nül él - nek.

2. Útjaid, Uram, mutasd meg,
Hogy el ne tévelyedjem;
Te ösvényidre taníts meg,
Miken intézd menésem.
És vezérelj engemet
A te szent, igaz igédben;
Oltalmazd életemet,
Mert benned bízom, Úr Isten.

5. Az Istennek minden útja
Kegyesség és nagy hűség
Azoknak, kik mondására
Gondot tartnak mindvégig.
Énnékem kegyelmezz meg,
Uram, a te szent nevedért,
És bűnömet bocsásd meg,
Ne ostorozz nagy voltaért!

6. Aki az Úr Istent féli
És tiszteli szívében,
Azt ő nagy híven vezérli
Igaz ösvényeiben.
Nagy békeességben annak
Minden jó bőven adatik,
És ő maradékinak
Gazdag örökség hagyatik.

7. Az igaz istenfélőknek
Megjeleníti titkait,
Szövetségét a hívőknek,
Megmutatja kötésit.
Istenhez szemeimet
Felemelem szüntelenül,
Ő megőriz engemet,
Lábam kivonja a tőrből.

8. Térj azért hozzám, Istenem,
Tekints reám kegyesen,
És kegyelmezz meg énnékem,
Mert élek szegénységben.
Betegsége szívemnek
Napról napra mind nehezül;
Uram, add végét ennek,
Vég ki engem ez ínségből!

2. ADJATOK HÁLÁT AZ ISTENNEK

szöveg: Th. de Bèze | fordítás: Szenci Molnár A.
dallam: P. Davantès, Genf, 1562

105

1. Ad - ja - tok há - lát az Is - ten - nek,
I - mád - koz - za - tok szent ne - vé - nek!
Hir - des - sé - tek di - csé - re - tét
És min - den jó - té - te - mé - nyét!
Be - szél - jé - tek a né - pek - nek
Nagy csu - dá - it, me - lye - ket tett!

2. Néki vígan énekeljétek, / Sok csudadolgát dicsérjétek!
Magasztaljátok szent nevét, / Kik szívből féltétek őtet!
Örvendjen azoknak szívek, / Kik az Úrról emlékeznek!

3. Keressétek e kegyes Urat, / És az ő színét és hatalmát!
Meggondoljátok dolgait, / Ne felejtsetek csudáit!
Ítéletit hirdessétek, / Melyek ő szájából jöttek!

4. Népét vígsággal ő kihozta, / Választott népét vigasztalta.
A pogányok tartományát, / Ezeknek adta országát,
Mit kezükkel munkálkodván / Szerzettek volt ez országban.

5. Ezt önekik azért mívelte, / Hogy gondjuk légyen törvényére,
Hogy fogadják meg ő szavát, / Megtartsák parancsolatát,
És örökké megőrizzék. / Melyért dicséret Istennek!

3. ÁLDJÁTOK AZ ÚR NEVÉT

135 szöveg: Th. de Bèze | fordítás: Szenci Molnár A.
dallam: P. Davantès, Genf, 1562

1. Áld - já - tok az Úr ne - vét,
A - kik ne - ki szol - gál - tok!
Ma - gasz - tal - já - tok ő - tet,
Kik hú szol - gá - i vagy - tok,
Kik ál - lo - tok há - zá - ban,
És jár - tok tor - ná - ci - ban.

2. Dicsérjétek, mert jó ő, / Áldjátok ő szent nevét,
Mert ő igen jókedvű! / Jákóbot mint ő népét,
Izráelt kiválasztá, / Örökévé foglalá.

3. Mert tudom, hogy ez Isten / Erősb más isteneknél,
Hatalma nagy mindenén; / Isteni beszédével,
Amit akar az égen, / Megtészi földön, vízen.

5. Megáll örökké neve / És szent emlékezete.
Ítéli hatalmában, / Népet igazságában;
Szolgáinak az Isten / Megkegyelmez kegyesen.

8. Kik az Urat félitek, / Szent nevét dicsérjétek!
A Sionról áldjátok, / És őt magasztaljátok
Az ő lakóhelyében, / A szent Jeruzsálemben!

4. ÁLDJAD, ÉN LELKEM

szöveg: J. Neander, 1680 | fordítás: Csomasz Tóth K. 249
dallam: Stralsund, 1665

1. Áld-jad, én lel-kem, a di-cső-ség
Ö-né-ki meny-nye-i ka-rok-kal
e-rős ki-rá-lyát! Zú-gó ha-rang,
e-gyütt zengj há-lát!
É-nek és or-go-na-hang,
Mind az ő szent ne-vét áld-ják!

2. Áldjad Őt, mert az Úr mindent oly szépen intézett!
Sasszárnyon hordozott, vezérelt, bajodban védett.
Nagy irgalmát / Naponként tölti ki rád:
Áldását mindenben érzed.

3. Áldjad Őt, mert csodaképpen megalkotott téged,
Elkísér utadon, tőle van testi épséged.
Sok baj között / Erőd volt és örömed:
Szárnyával takarva védett.

4. Áldjad Őt, mert az Úr megáldja minden munkádat,
Hűsége, mint az ég harmatja, bőven rád árad.
Lásd: mit tehet / Jóságos Lelke veled,
És hited tőle mit várhat.

5. Áldjad az Úr nevét, Őt áldja minden énbennem!
Őt áldjad, lelkem, és Róla tégy hitvallást, nyelvem!
El ne feledd: / Napfényed Ő teneked!
Őt áldjad örökké! Ámen.

5. DICSÉRJÉTEK AZ URAT

136 szöveg: Th. de Bèze | fordítás: Szenci Molnár A.
dallam: P. Davantès, Genf, 1562

Kiemelt versek: 1-8., 14-15.

1. Di - csér - jé - tek az U - rat,
Mert ő jó - ked - vet mu - tat,
És az ő ke - gyes - sé - ge
Meg - ma - rad mind - ö - rök - re.

2. Áldjátok Istenteket, /
Isteneknek Istenét,
Mert az ő kegyessége /
Megmarad mindörökre.

3. Dicsérje ötet minden,
Mert nagy csudákat teszen,
És az ő kegyessége
Megmarad mindörökre.

4. Minden őt magasztalja,
Mert ő Uraknak Ura,
És az ő kegyessége
Megmarad mindörökre.

12. Megemlékezék rólunk,
Látván nyomorúságunk,
És az ő kegyessége
Megmarad mindörökre.

13. Ellenségünk kezéből
Megmenté jókedvéből,
És az ő kegyessége
Megmarad mindörökre.

14. E földön minden testet
Táplál és bőven éltet,
És az ő kegyessége
Megmarad mindörökre.

15. Áldjátok az Úr Istent
Minden népek naponként,
Mert az ő kegyessége
Megmarad mindörökre.

6. HA SZÓL AZ ÚR

1. Ha szól az Úr, légy csen - de - sen,
2. Min - den sza - vát fi - gyel - ve lesd,
Ha dol - got ád, mondd: meg - te - szem!
A - ka - ra - tát foly - ton ke - resd,
Ha mesz - sze küld, gyors - san sza - ladj,
S bár jó ö - röm, vagy fáj - da - lom,
Ha csend - re int, nyug - ton ma - radj!
Bol - dog le - szel így majd na - gyon.

✍: Siklós József

🎵: Berkesi Sándor

📖: Harangszó - 43.

7. KRISZTUS URUNKNAK

szöveg: Pécseli Király I., *Csurgai graduál*, 1630 körül
dallam: Debrecen, 1774

401

1. Krisz - tus U-runk - nak ál-dott szü - le - té - sén,
An - gya - li ver - set mondjunk szent ün-ne - pén,
Mely Bet - le - hem - nek me - ze - jé - ben ré - gen
Zen - gett ek - kép - pen:

2. A magasságban dicsőség Istennek,
Békesség légyen földön embereknek,
És jóakarát mindenféle népnek / És nemzetségnek!
3. A nemes Betlehemnek városába'
Gyermek született szűztől e világra,
Örömet hozott Ádám árváira, / Maradékira.
4. Eljött már, akit a szent atyák vártak,
A szent királyok akit óhajtottak,
Kiről jövendőt próféták mondtak, / Nyilván szólottak.
5. Ez az Úr Jézus, igaz Messiásunk,
Átala vagyon bűnünkből váltságunk,
A mennyországban örökös lakásunk, / Boldogulásunk.
6. Hála legyen mennybéli szent Atyánknak,
Hála legyen született Jézusunknak,
És Szentléleknek, mi vigasztalónknak, / Bölcs oktatóknak!
7. Ó, örök Isten, dicső Szentháromság,
Szálljon mireánk mennyei vigasság,
Távozzék tőlünk minden szomorúság, / Légyen vidámság!

8. ITT AZ ÍRÁS, DÁNIEL

1. „Itt az í - rás, Dá - ni - el, Is - te - ned - nek vé - ge,
Má - tól a nagy ki - rály e - lőtt hullj csak térd - re!

2. Ha a végzést megszegend,
fohászt küldsz az égbe,
Úgy bizony életed
oroszlánok étke.”

5. De a király nem örült,
szíve szomorú volt,
Éjszaka csöndben a
veremhez ment, s így szólt:

7. Csöndes mélyből hang felelt:
„Ó, királyom, élek!
Istenem angyala
két kezével védett.”

3. Térdre borult Dániel
mégis otthonába’,
Tudta, hogy hű az Úr,
s ígérését állja.

6. „Meghallod-e szavamat,
ha neved kiáltom?
Dániel, Dániel!
Élsz-e még barátom?”

8. Hű az Úr, csak Őt imádd,
hisz téged megváltott,
Ő legyen örökre
Istened, királyod!

4. Rajtakapták azonnal
– ahogy kigondolták –,
S győztesen, vigadva
a verembe dobták.

♩: Kádár Ferenc

♪: Népi gyűjtés

📖: Dicsérjétek az Urat! (1986.) – 5. / Jertek, énekeljünk! – 206.

9. ÉN JÉZUST HIRDETEM

SZ
1. 2.
Én Jé - zust hir - de - tem, nem te - he - tek más - ként,
Ben - ne né - kem Is - ten hű sza - ba - dí - tót í - gért.

♩: Vizi István ♪: Bárdos Lajos 📖: Jézushoz jöjjetek! – 104.

10. FELVIRRADT ÁLDOTT

szöveg és dallam: N. Herman, 1560
fordítás: Áprily L.

513

1. Fel-vir-radt ál - dott szép na-punk,

Ma tel - jes szív - vel vi - ga-dunk,

Ma győz a Krisz - tus, és ha int,

Rab lesz sok el - len - sé - ge mind.

Hal - le - lu - ja!

2. Az ősi kígyót, bűnt, halált,
Kínt, poklot, szenvedés jáját
Legyőzte Jézus, Mesterünk,
Ki most feltámadott nekünk.
Halleluja!

3. Az élet győz, a mord halál
A prédát visszaadta már,
Nagy úrságának vége lett,
Krisztus hozott új életet.
Halleluja!

4. A nap s a föld s minden, mi él,
Ma bút örömmel felcserél,
Mert a világnak zsarnoka
Nem kelhet többé fel soha.
Halleluja!

5. Mi is éljünk vigadva hát,
Daloljunk szép halleluját,
Hadd zengje Krisztust énekünk,
Ki sírből feltámadt nekünk!
Halleluja!

II. SZÍVEM CSENDEN

1. Szí - vem csend - ben az Úr - ra fi - gyel, ki se - gít,

2. szí - vem csend - ben az Úr - ra fi - gyel, ki se - gít,

3. szí - vem csend - ben az Úr - ra fi - gyel.

♩: Cseri Kálmán ♪: Német dallam 📖: Dicsérvétek az Urat! (1986.) – 47.

12. HINNI TANÍTS

825 szöveg: G. B. Kühn | fordítás: Thaly L.
dallam: *Camacha*, B. M. Ramsey, 1919

1. Hin-ni ta - níts, U-ram, kér - ni ta - níts!

Gyer-me-ki, nagy hi-tet kér-ni ta - níts!

In-dítsd fel szí - ve - met, buz-dul-jon fel, ne-ked

Gyűj-te - ni lel - ke-ke-t! Kér - ni ta - níts!

2. Hinni taníts, Uram, kérni taníts!
Lélekből, lelkesen kérni taníts!
Üdvözítőm te vagy, észt, erőt, szívet adj.
Lelkeddél el ne hagyj! Kérni taníts!

3. Hinni taníts, Uram, kérni taníts!
Gyorsan elszáll a perc: kérni taníts!
Lásd gyengeségemet, erősíts engemet,
Míg diadalt nyerek: Kérni taníts!

4. Hinni taníts, Uram, kérni taníts!
Jézus, te visszajössz: várni taníts!
Majd ha kegyelmesen nézed az életem:
Állhassak csendesen. Hinni taníts!

13. TÉGY URAM ENGEM

Tégy, U-ram, en - gem ál - dás - sa, Lel - ke-det úgy vá - rom,

Tedd te a szí - vem há - lás - sa, hogy ne-ked szol - gál - jon!

Bár - ho - vá kül - desz, aj - kam-ról zeng - jen az új é - nek.

Tégy, U-ram, en - gem ál - dás - sa, oly sok a bús é - let.

és ♪: Füle Lajos : Dicsérjétek az Urat! (1986.) - 101.

14. VELEM VÁNDOROL

1

1. Ve-lem ván - do - rol u - ta - mon Jé - zus,
Gond és fé - le - lem el nem ér.
El - visz, el - se - gít en - gem a cél - hoz,
Ő, a győ - zel - mes, hű ve - zér,
Ő, a győ - zel - mes, hű ve - zér.

♫: Finn ének – Túrmezei Erzsébet

♪: A. Maasalo

📖: Krisztus az énekem – 655.

2. Velem vándorol utamon Jézus,
Ott az oltalom hű szívén.
Ha a szép napot fellegek rejtik,
Ő az éltető, tiszta fény.
Ő az éltető, tiszta fény.

3. Velem vándorol utamon Jézus,
Bár az út néha oly sötét,
Soha nincs okom félni a bajtól,
Amíg irgalmas karja véd,
Amíg irgalmas karja véd.

4. Velem vándorol utamon Jézus,
Ez a vigaszom, baj ha jó.
Bármi súlyosak rajtam a terhek,
Segít hordani, ott van Ő,
Segít hordani, ott van Ő.

5. Velem vándorol utamon Jézus,
Túl a sír sötét éjjelén.
Fenn a mennyei, angyali karban
Nevét végtelen áldom én,
Nevét végtelen áldom én.

15. ÚJ SZÍVET ADJ

d

1. Új szí - vet adj, U - ram, én - ne - kem,
Új szí - vet adj, én Is - te - nem.
A - mely csu - pán csak te - ér - ted ég,
S vé - led jár szün - te - len, Csak vé - led szün - te - len.

2. Nyájas, vidám, szelíd, jó szívet,
Mely, Jézusom, te lakhelyed,
Hol egyedül a te hangod szól,
Mely véled van tele,
Csak véled van tele.

3. Jézus, a te gyógyító kezed
Mefogta már a szívemet,
S én is tudom, büntelen leszek
Majd nálad odafenn,
A mennyben odafenn.

♫: Vargha Tamás ♪: Balla Péter 📖: Krisztus az énekem – 789.

16. JÖJJ, MONDJUNK HÁLASZÓT

208 szöveg: M. Rinckart, 1636 | fordítás: Áprily L.
dallam: J. Crüger, 1647

1. Jöjj, mondjunk há-la - szót Hű száj-jal és hű szív-vel,
Mert raj-tunk itt az Úr Nagy cso-da dol-got mí-vel.

Már a - nya - öl - ben is Volt mindig gond-ja ránk.

A sok jót, mely-lyel áld, Ki semmondhat-ja szánk.

2. Dús kincséből az Úr
Jó békességet adjon,
Hogy szívünkben a kedv
Víg és derűs maradjon.
Ne hagyja híveit
Bú-bajban sohasem;
A rossztól óvja meg
Itt s túl ez életen.

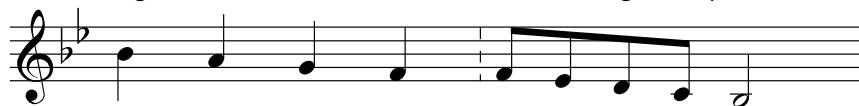
3. Az Atyát és Fiút
És a Szentlelket áldom;
A menny Urát, kibem
Szent egybe forrt a három;
Aki úgy szól ma is,
Ahogy régen te szól,
Nem változik: az Ő,
És az lesz, aki volt.

17. MEGÁLL AZ ISTENNEK IGÉJE

313 szöveg: a 161. ének 4. verséből
dallam: Kolozsvár, 1908

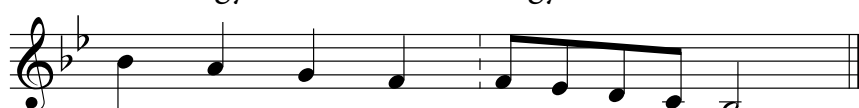
Meg - áll az Is - ten-nek i - gé - je,

És nem áll - hat sen - ki el - le - ne.

A nagy Is - ten va-gyon mi-ve-lünk,

És Szent - lel - ke la - ko-zik ben-nünk.

18. MEGTÉRT PÁL

1. Meg - tért Pál a da - masz - ku - szi cso - da ál - tal,
 Ott az ú - ton ta - lál - ko - zott Krisz - tu - sá - val,
 Min - den ré - git kár - nak í - télt,
 Meg - ta - lál - ta ak - kor lel - ke bé - kes - sé - gét.

2. Mit kell nékem, Uram Jézus, cselekednem?

Hogy járhatnék kedved szerint életemben?

Formálj engem drága szóddal,

Akaratom győzd le égi hatalommal!

3. Többé másnak nem élek én, csak az Úrnak,
 Hitben járok, ellenállok a gonosznak.

Nem félek már gáncstól, gúnytól,

Vallást teszek mindig bátran a Krisztusról.

✍ : Gerzsenyi Sándor

📖 : Dicsérvételek az Urat! (1986.) – 13.

19. MINDEN TEREMTETT ÁLLATOK

Min - den te - rem - tett ál - la - tok
 Mind ad - jon há - lát Is - ten - nek,
 Az Úr Is - tent áld - ják.
 Ki él e föl - dön lenn,
 Né - ki sok - e - zer an - gya - lok
 Mint menny - ben an - gyal - se - re - gek
 „Szent, szent, szent” azt mond - ják.
 Őt zen - gik szün - te - len!

✍ : P. Gerhardt – Debrecen 1756. (Varjas János ?) / Túrmezei Erzsébet (2.vszk.)

🎵 : J. Crüger

📖 : Ref. énekeskönyv – 160. / Krisztus az énekem – 769.

20. ÖRVENDEZZETEK

81 szöveg: Th. de Bèze | fordítás: Szenci Molnár A.
dallam: P. Davantès, Genf, 1562

Kiemelt versek: 1-6.

1. Ör - ven - dez - ze - tek Az e - rős Is - ten - nek!

É - ne - kel - je - tek Di - csé - re - te - ket,

Szép é - ne - ke - ket Já - kób Is - te - né - nek!

2. Szép dicséretet Néki mondjon minden!

Lantokban ötlet És citerákban

Dicsérjük vígan, Néki zengedezvén!

3. Most ez új hóban (évben) Néki örvendezzünk

Trombitaszóban! Rendelt időnkben,

Víg ünnepünkben Illik énekelnünk!

- az 5. osztályos könyvben még ezek is:

5. Hallgasd meg, népem, És közlöm tevéled

Erős kötésem! Halld meg, Izráel,

Amit szám beszél, És azt jól megértse!

6. Néked ne legyen Idegen istened,

De egyedül én! Csak engem tisztelj,

Senki mást ne félj. Nevemet becsüljed!

7. Én vagyok neked Istened egyedül;

Ínségben téged Megtartottalak,

És kihoztalak Egyiptom földjéről.

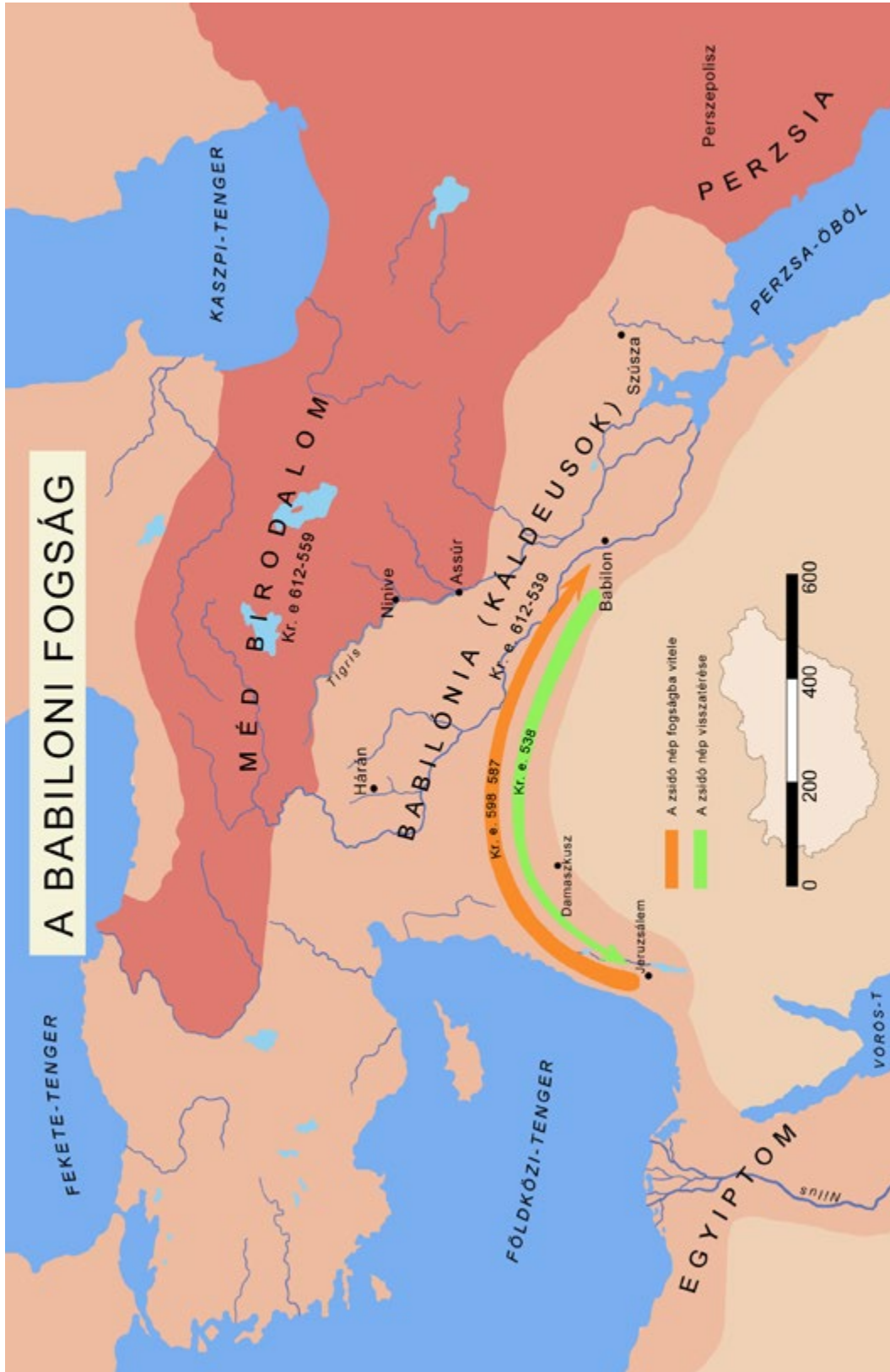
I. A 12 TÖRZS ELHELYEZKEDÉSE A HONFOGLALÁS UTÁN

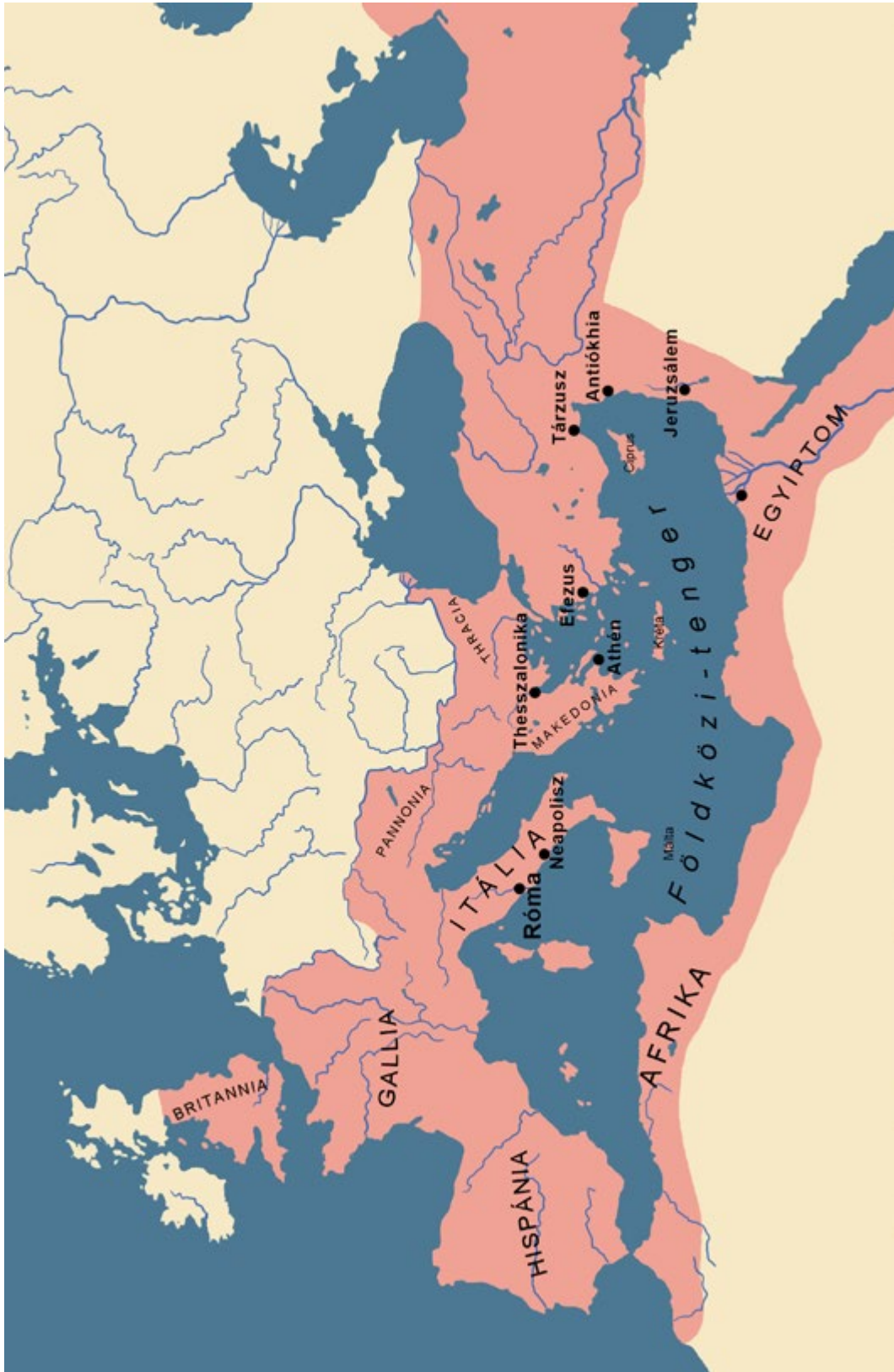
2. A KETTÉSZAKADT ORSZÁGRÉSZ JEROBOÁM ÉS ROBOÁM KORÁBAN

3. A BABILONI FOGSÁG KORA

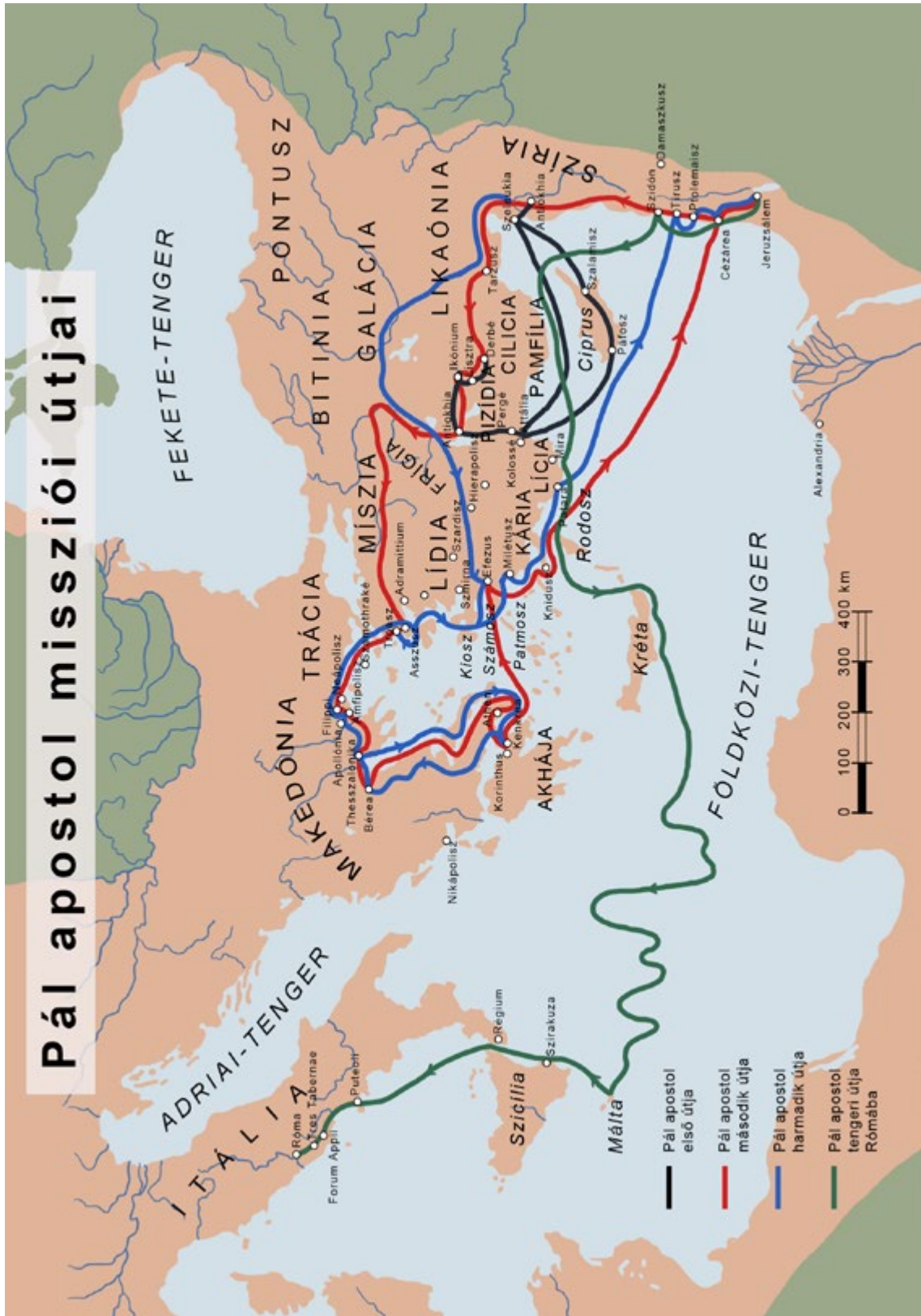
4. A RÓMAI BIRODALOM JÉZUS KORÁBAN

5. JERUZSÁLEM JÉZUS KORÁBAN

6. PÁL APOSTOL MISSZIÓI ÚTJAI

Köszönjük a tankönyvben található fotókat a következő személyeknek:

Bollmann Gábor, Dr. Szénási Lilla, Kustár Gábor, Jakab-Szászi Andrea
www.shutterstock.com

Felelős kiadó: Galsi Árpád

Tördelés: Tibographia Stúdió, www.mediasziget.hu

Felelős vezető: Kerti Tibor

Nyomta és kötötte a Dürer Nyomda Kft.

Felelős vezető: Fekete Viktor ügyvezető igazgató

RP-005/TK

ISBN 978 963 558 361 4

RP-005/TK

9 789635 583614